

GYVENTOJŲ DALYVAVIMAS KULTŪROJE IR PASITENKINIMAS KULTŪROS PASLAUGOMIS

2023

SANTRAUKA

K O

 RINKODAROS IR
KOMUNIKACIJOS
MOKSLŲ INSTITUTAS

 norstat

Lietuvos kultūros taryba (toliau – Taryba), įgyvendindama Lietuvos Respublikos Kultūros tarybos įstatymo 3 str. 3 p. įtvirtintą Tarybos veiklos tikslą analizuoti kultūros ir meno procesus, darančius įtaką kultūros politikai, Kultūros ministerijos ir Lietuvos kultūros tarybos 2022–2024 metų tyrimų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2021 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. ĮV-1236 „Dėl Kultūros ministerijos ir Lietuvos kultūros tarybos 2022–2024 metų tyrimų plano patvirtinimo“ ir siekdama gerinti įrodymais grįstą projektų finansavimą

kultūros sektoriuje, užsakė „Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis“ tyrimą. Atliekant šį tyrimą buvo vadovaujamosi Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos užsakymu atliktų ankstesnių tyrimų metodika ir rekomendacijomis (2014 m. UAB „Socialinės informacijos centras“ ir UAB „ESTEP Vilnius“, 2017 m. UAB „Socialinės informacijos centras“ ir UAB „Norstat LT“), bei Tarybos užsakymu 2020 m. UAB „KOG institutas“ ir „Norstat LT“ atlikto tyrimo metodika bei rekomendacijomis.

Daugiau informacijos ieškokite: <https://www.ltkt.lt/>

Tyrimo užsakovas: Lietuvos kultūros taryba

Tyrimą atliko: UAB „KOG institutas“, UAB „Norstat LT“

Ataskaitos parengimo data: 2023 m. lapkritis

Ataskaitą parengė: Rūta Matulaitienė (KOG institutas), dr. Laima Nevinskaitė (nepriklausoma ekspertė)

Prie tyrimo rezultatų analizės bei ataskaitos rengimo prisidėjo: Agnė Ambrazevičienė (nepriklausoma ekspertė), Agata Jackevič (KOG institutas), dr. Lukas Pukelis (nepriklausomas ekspertas), Eglė Šedbaraitė (KOG institutas), dr. Eleonora Šeimienė (KOG institutas), Egidijus Vlaščenko (KOG institutas)

Atliekant šį tyrimą buvo vadovaujamosi Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos užsakymu atliktų ankstesnių tyrimų metodika ir rekomendacijomis (2014 m. UAB „Socialinės informacijos centras“ ir UAB „ESTEP Vilnius“, 2017 m. UAB „Socialinės informacijos centras“ ir UAB „Norstat LT“), bei Tarybos užsakymu 2020 m. UAB „KOG institutas“ ir „Norstat LT“ atlikto tyrimo metodika bei rekomendacijomis. Atskira padėka skiriama dr. Ainei Ramonaitei, kurios įžvalgos ženkliai prisidėjo prie 2023 m. tyrimo klausimyno tobulinimo.

Lietuvos kultūros tarybos (LKT) pasirengimo tyrimui ir tyrimo priežiūros darbo grupė:

Lietuvos kultūros tarybos atstovai: Marija Pečiulytė (darbo grupės pirmininkė), Radvilė Maskuliūnaitė (darbo grupės pirmininkės pavaduotoja), Aleksandra Chackevičiūtė, Asta Pakarklytė, Rūta Stepanovaitė, Martynas Tininis.

LR kultūros ministerijos atstovai: Ieva Macijauskytė, Daiva Nazarovienė.

Lietuvos kultūros tarybai priklauso autorių turtinės teisės atgaminti bet kokia forma ar būdu, išleisti ir viešai skelbti (visą ar dalimis), įskaitant viešą prieigą kompiuterių tinklais, tyrimą ir visas pateiktas rekomendacijas. Šios informacijos naudojimas galimas mokslo ir nekomerciniais tikslais, nurodant cituojamą šaltinį.

Autorių išreikštas požiūris nebūtinai sutampa su Lietuvos kultūros tarybos.

© Lietuvos kultūros taryba, 2023

Ataskaitoje naudotų nuotraukų autoriai arba šaltiniai:

1. Gintarė Žaltauskaitė – 9 p.
2. Kauno miesto Vinco Kudirkos viešosios bibliotekos nuotrauka – 43 p.
3. Darius Merkšaitis – 60 p.
4. Rytis Šeškaitis – 62 p.
5. Nuotraukų banko Unsplash nuotrauka – 64 p.
6. Kristijonas Lučinskas – 66 p.
7. Shutterstock – 68 p.

Autoriai suteikė teisę naudoti jų nuotraukas šioje viešai publikuojamoje ataskaitoje. Nuotraukų, paimtų iš interneto nuotraukų bankų, naudojimo teisės įsigytos arba nuotraukos prieinamos nemokamai nekomerciniam naudojimui publikacijose.

TURINYS

Įvadas.....	5
01 Kultūros sričių palyginimas	9
02 Kultūros ir visuomenės pilietiškumo bei socialinės įtraukties klausimų sąsajos	43
03 Gyventojų segmentai pagal dalyvavimą kultūroje ir kultūros vartojimą.....	53
04 Pagrindiniai rodikliai ir išvados	70
05 Tyrimo metodologija ir apklaustųjų sociodemografinės charakteristikos.....	80

Įvadas

Gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis tyrimas yra vienintelis išsamus kultūros paslaugų vertinimo Lietuvoje tyrimas, nuo 2014 metų atliekamas kas trejus metus (2014 m.¹, 2017 m.², 2020 m.³, 2023 m.). 2020 m. tyrimas buvo grindžiamas ankstesnių tyrimų metodologija bei klausimynu, papildant jį aktualiomis temomis (pvz., kultūros vartojimas COVID-19 laikotarpiu). Taip pat buvo koreguota tyrimo metodologija – ženkliai padidinta imtis (nuo apytiksliai 1200 iki daugiau nei 3100 respondentų), taip pat šalia tiesioginių apklausų gyventojų namuose dalis gyventojų buvo apklausiami internetu. Šie pokyčiai leido išplėsti analizę tiek sociodemografiniais pjūviais, tiek pagal skirtingas Lietuvos vietas, bei pasiekti aktyvesnę visuomenės dalį⁴. 2023 m. tyrime išlaikyta labai panaši į 2020 m. taikytą atrankos metodologiją, apklausiant virš 3300 šalies gyventojų (daugiau žr. 1 priedą „Tyrimo metodologija ir apklaustųjų sociodemografinės charakteristikos“, o klausimynas koreguotas daugiausia siekiant paprastinti jo pildymą bei apskaičiuoti

rodiklius, numatytus strateginiuose Lietuvos Respublikos institucijų dokumentuose. Lyginant su 2020 m. ataskaita, 2023 m. ataskaitoje buvo koreguotos kai kurios naudojamos sąvokos ir žymėjimai; jie pristatomi įvado pabaigoje (7–8 p.).

Pagrindiniai šioje ataskaitoje pristatomo 2023 m. tyrimo tikslai:

- ⇒ Sužinoti gyventojų nuomonę apie kultūros produktų / paslaugų prieinamumą ir kokybę;
- ⇒ Nustatyti gyventojų kultūros produktų / paslaugų vartojimo lygį, dalyvavimą kultūrinėje, meninėje veikloje, kultūros prekių ir paslaugų kokybės vertinimą;
- ⇒ Nustatyti ir įvertinti gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis pokytį per 2014–2023 metų laikotarpį ir galimas to priežastis;
- ⇒ Nustatyti ir įvertinti gyventojų dalyvavimo kultūroje ir pasitenkinimo kultūros paslaugomis skirtumus tarp lyties, amžiaus, išsimokslinimo ir pajamų grupių, 10 apskričių bei Vilniaus m., Kauno m.,

¹ 2014 m. tyrimo metodiką bei ataskaitą rengė J. Verikienė, R. Vaicenavičius, D. Žeruolis et al. Toliau šioje ataskaitoje minint 2014 m. tyrimą referuojama būtent į šių autorių darbą. Prieiga internete: <http://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2017/08/Gyventoj%C5%B3dalyvavimaskult%C5%ABrojeirpasitenkinimaskult%C5%ABrosPaslaugomis.pdf>

² 2017 m. tyrimo metodiką bei ataskaitą rengė J. Verikienė, V. Jonikova, D. Olšauskė et al. Toliau šioje ataskaitoje minint 2017 m. tyrimą referuojama būtent į šių autorių darbą. Prieiga

internetu: <http://www.kulturostyrimai.lt/wp-content/uploads/2017/08/2017-Gyventoju-dalyvavimo-kulturoje-tyrimo-ataskaita.pdf>

³ 2020 m. tyrimo metodiką bei ataskaitą rengė A. Ambrazevičienė, R. Matulaitienė et al. Toliau šioje ataskaitoje minint 2020 m. tyrimą referuojama būtent į šių autorių darbą. Prieiga internete: <https://www.kulturostyrimai.lt/visotemos/kulturos-politika/gyventoju-dalyvavimas-kulturoje-ir-pasitenkinimas-kulturos-paslaugomis-2020/>

⁴ Detaliau apie tyrimo metodologiją žr. 1 priede.

Klaipėdos m., Šiaulių m., Panevėžio m., Alytaus m. savivaldybių (toliau – 6 savivaldybės) bei galimas šių skirtumų priežastis.

Atsižvelgiant į techninėje specifikacijoje apibrėžtą analizės apimtį, tyrimas leidžia apskaičiuoti, patikslinti arba pagrįsti Lietuvos Respublikos strateginiuose dokumentuose nustatytus rodiklius: 2023–2025 m. Kultūros ministro valdymo sričių strateginių veiklos planų (SVP), Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (LT 2030), 2021–2030 m. Nacionalinio pažangos plano (NPP), Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano,

patvirtinto 2021 m. (LRV PNĮP), 2021–2030 Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos kultūros ir kūrybingumo plėtros programos (PP) strateginių tikslų, uždavinių ir poveikio rodiklių reikšmes.

Kartu ataskaitoje pateikiama gyventojų tipologija, sudaryta pagal įsitraukimo į kultūrą lygį, aptariami kiti su kultūros sektoriumi susiję aktualūs klausimai (pvz., UNESCO veikla, nemokamas muziejų lankymas sekmadieniais, mokamo turinio prenumerata ir pan.), analizuojamos socialinių aspektų ir įsitraukimo į kultūrą sąsajos, priežastys ir barjerai įsilieti į kultūrinį gyvenimą.

PAGRINDINIAI APIBRĖŽIMAI, NAUDOJAMI ATASKAITOJE

Atskiros kultūros sritys skyriuose yra aptariamose per kelis pjūvius:

Užsiėmimas kūrybine ir (ar) kultūrine veikla – tai gyventojų įsitraukimas į kultūrinę veiklą, savarankiškas dalyvavimas jose, t. y. užsiėmimas kūryba ar menine raiška – pavyzdžiui, dainavimu, tapytu, lipdymu, filmo kūrimu. 2020 m. tyrime ši veikla vadinta „Dalyvavimu (saviveiklinėje, mėgėjiškoje veikloje)“.

Socialinis dalyvavimas, savanoriavimas – tai gyventojų socialinė, savanoriška veikla, susijusi su kultūros klubais, draugijomis, grupėmis, organizacijomis, prisidėjimas prie jų veiklos savo laiku ar resursais. Toks dalyvavimas apima mecenatystės, labdarinę, bendruomeninę veiklą, susijusią su kultūra.

Naudojimas (lankymas, vartojimas) – tai gyventojų lankymas renginiuose, naudojimas kultūros paslaugomis, kultūros produktų vartojimas. Tokia veikla apima lankymą spektakliuose ar muziejuose, virtualų kultūros paveldo objektų lankymą, knygų skaitymą, filmų žiūrėjimą, radijo klausymą ir t. t.

Kai kurių kultūros sričių aptarimuose gali būti pateikiami ne visi trys pjūviai. Pavyzdžiui, viešųjų bibliotekų srityje yra galimas tik socialinis dalyvavimas ir savanoriavimas bei naudojimas, tad tik pastarieji ir yra aptariami viešųjų bibliotekų skyriuose.

Kiti naudojami apibrėžimai:

Su kultūra susiję asmenys (gyventojai) – asmenys, kurių bent viena iš darbo arba studijų sričių yra arba buvo susijusi su kultūros turinio ar meno kūrimu ar kultūros paslaugų teikimu.

STATISTIŠKAI REIKŠMINGŲ SKIRTUMŲ ŽYMĖJIMAS

Ataskaitos lentelėse bei diagramose žymimi statistiškai reikšmingi skirtumai tarp sociodemografinių grupių ir Lietuvos regionų rezultatų. Lentelėse nurodomi sociodemografinių grupių skirtumai yra apskaičiuojami lyginant su Lietuvos vidurkiu, t. y. bendra procentine išraiška ar vidutine reikšme, skaičiuojama visiems apklaustiesiems. Diagramose vaizduojant 2014, 2017, 2020, 2023 metais atliktų tyrimų rezultatus, žymimi tik 2023 m. tyrimo rezultatų statistiškai reikšmingi pokyčiai, lyginant su 2020 m. tyrimu.

Kultūros rodiklių suvestinėje naudojami žymėjimai aprašyti atskirai (12 skyrius).

LENTELĖSE IR DIAGRAMOSE NAUDOJAMI ŽYMĖJIMAI

▲ – reikšmė yra statistiškai reikšmingai aukštesnė nei visų apklaustųjų (bendras %) arba 2020 m. reikšmė

▼ – reikšmė yra statistiškai reikšmingai žemesnė nei visų apklaustųjų (bendras %) arba 2020 m. reikšmė

Jei lentelėje ar diagramoje žymėjimo nėra, vadinasi, reikšmė statistiškai reikšmingai nuo Lietuvos arba 2020 m. rezultato nesiskiria.

PAVYZDYS

Neužsiimančiųjų noras užsiimti scenos menų veikla pagal sociodemografines charakteristikas

% skaičiuojami eilutėje		<i>N</i>	Linę	Nelinę	Neturi nuomonės
Bendras (%)		2849	18%	65%	18%
Lytis	Vyras	1377	12% ▼	72% ▲	16%
	Moteris	1472	23% ▲	58% ▼	19%

12 % scenos menų veikla neužsiimančių vyrų yra linę užsiimti tokia veikla. Palyginti su atitinkama Lietuvos gyventojų dalimi (18 %), tai yra statistiškai reikšmingai mažesnė dalis. O moterys (23 %) statistiškai reikšmingai dažniau yra linkusios užsiimti tokia veikla. Vyrų ir moterų, kurie teigia neturintys nuomonės šiuo klausimu, skaičius statistiškai reikšmingai nuo Lietuvos vidurkio nesiskiria.

Analizuojant statistiškai reikšmingus skirtumus rekomenduojama vertinti visumą ir apsvarstyti, kurie skirtumai yra prasmingi: kelių procentinių punktų skirtumas vienu ar kitu pjūviu gali būti žymimas kaip reikšmingas iš statistinės pusės, tačiau, jei jis yra pavienis, neturintis sąsajų su kitomis gyventojų charakteristikomis, gali turėti mažai prasmės, kalbant apie tendencijas visuomenėje.

KITOS PASTABOS

Įprastai ataskaitoje prie rezultatų nurodoma 2023 m. data referuoja į tyrimo atlikimo laikotarpį. Taip buvo daroma ir ankstesniuose tyrimuose. Vis dėlto reikia turėti omenyje, kad ataskaitoje aptariami rezultatai apima 12 mėn. laikotarpį, taigi gali būti kalbama apie gyventojų kultūrinę veiklą, užsiėmimą kultūrine veikla ar kultūros vartojimą nuo 2022 m. liepos iki 2023 m. liepos, nebent nurodyta kitaip. Respondentai apklausos metu buvo prašomi atsakyti į klausimus būtent apie šį laikotarpį.

Pirmojo šios santraukos skyriaus pradžioje pateiktoje apžvalgoje skliausteliuose nurodant skirtingų metų tyrimų rezultatus, nurodomi duomenys nuo tada, kai pradėtas matuoti atitinkamas rodiklis, iki 2023 m. Jei nurodomi keturi skaičiai, tai reiškia, kad nurodomi visų bangų duomenys nuo 2014 m. iki 2023 m., pavyzdžiui: (13 % → 14 % → 14 % → 14 %). Jei nurodomi du skaičiai, tai reiškia, kad rodiklis pradėtas matuoti 2020 m. ir skliausteliuose nurodytas pasikeitimas nuo 2020 m. iki 2023 m., pavyzdžiui: (14 % → 18 %).

Tose vietose, kur procentai pateikiami sveikaisiais skaičiais, tai daroma taikant apvalinimo taisykles. Sumuojant atskirų sričių, kategorijų ar atsakymų variantų procentines dalis dėl minėto apvalinimo galimi 1–2 % bendrosios sumos neatitikimai (pvz., suma gali sudaryti 99 % arba 101 %). Taip pat dėl apvalinimo diagramose gali būti nevienodi stulpelių ilgiai, nors prie jų nurodomas toks pat suapvalintas skaičius.

Kaip aptariama tyrimo metodologijoje, duomenų tvarkymo metu visiems respondentams buvo suteiktas svoris, siekiant išlyginti nedidelius neatitikimus, palyginti su Lietuvos gyventojų statistika. Ataskaitoje pateikiami „pasverti“ procentai, o imtys nurodomos „nesvertos“, t. y. tokios, kaip apklausoje. Tai daroma tam, kad būtų galima tiksliau įvertinti paklaidas.

01

KULTŪROS SRIČIŲ PALYGINIMAS

KULTŪROS SRIČIŲ Palyginimas: Santrauka (1/2)

	<p>47% ▲ užsiėmė kūrybine ir (ar) kultūrine veikla.</p>	<p>26% ▲ socialiai ar savanoriškai dalyvavo kultūrinėse veiklose.</p>	<p>56% ▲ vartojo bent 4 sričių kultūros produktus ar naudojo kultūros paslaugomis gyvai*.</p>
Rodikliai %			
	<p>66% palankiai vertina kultūros produktų ir paslaugų prieinamumą</p>	<p>Aukščiausias rodiklis 70% – viešųjų bibliotekų</p> <p>Didžiausias pagerėjimas 34% → 46 % – archyvų</p>	<p>Žemiausias rodiklis 46% – archyvų</p> <p>Didžiausias pablogėjimas 74% → 64 % – knygų ir periodinių leidinių</p>
Prieinamumo vertinimas			
	<p>67% palankiai vertina kultūros kokybę</p>	<p>Aukščiausias rodiklis 68% – kino filmų</p> <p>Didžiausias pagerėjimas 25% → 46 % – archyvų</p>	<p>Žemiausias rodiklis 46% – archyvų</p> <p>Didžiausias pablogėjimas 71% → 60 % – knygų ir periodinių leidinių</p>
Kokybės vertinimas			
	<ul style="list-style-type: none"> - 99 % gyventojų vartoja bent kokį nors kultūros produktą. - Beveik visi gyventojai žiūri filmus, 93 % gyventojų skaito knygas arba periodinę spaudą. 85 % gyventojų per metus gyvai arba virtualiai lankėsi scenos renginiuose, 80 % gyvai arba virtualiai lankė kultūros paveldo objektus, 60 % – muziejus. 57 % gyventojų gyvai arba virtualiai lankėsi architektūros, vizualiųjų menų ar amatų srities renginiuose arba žiūrėjo, klausėsi šių sričių programų. Bibliotekų paslaugomis naudojo 35 %, archyvų – 7 % gyventojų. 		
Kultūros sričių vartojimas			

Žymėjimai (lyginama su 2020 m.): ▼ sumažėjo ▲ padidėjo ◆ išliko panašus; be žymėjimo – tendencija nevertinama (naujas klausimas ar rodiklis)

* Lankėsi renginiuose, parodose, muziejuje, kultūros paveldo objektuose, skaitė knygas, neįtraukiant spaudos skaitymo.

KULTŪROS SRIČIŲ Palyginimas: Santrauka (2/2)

Tendencijos

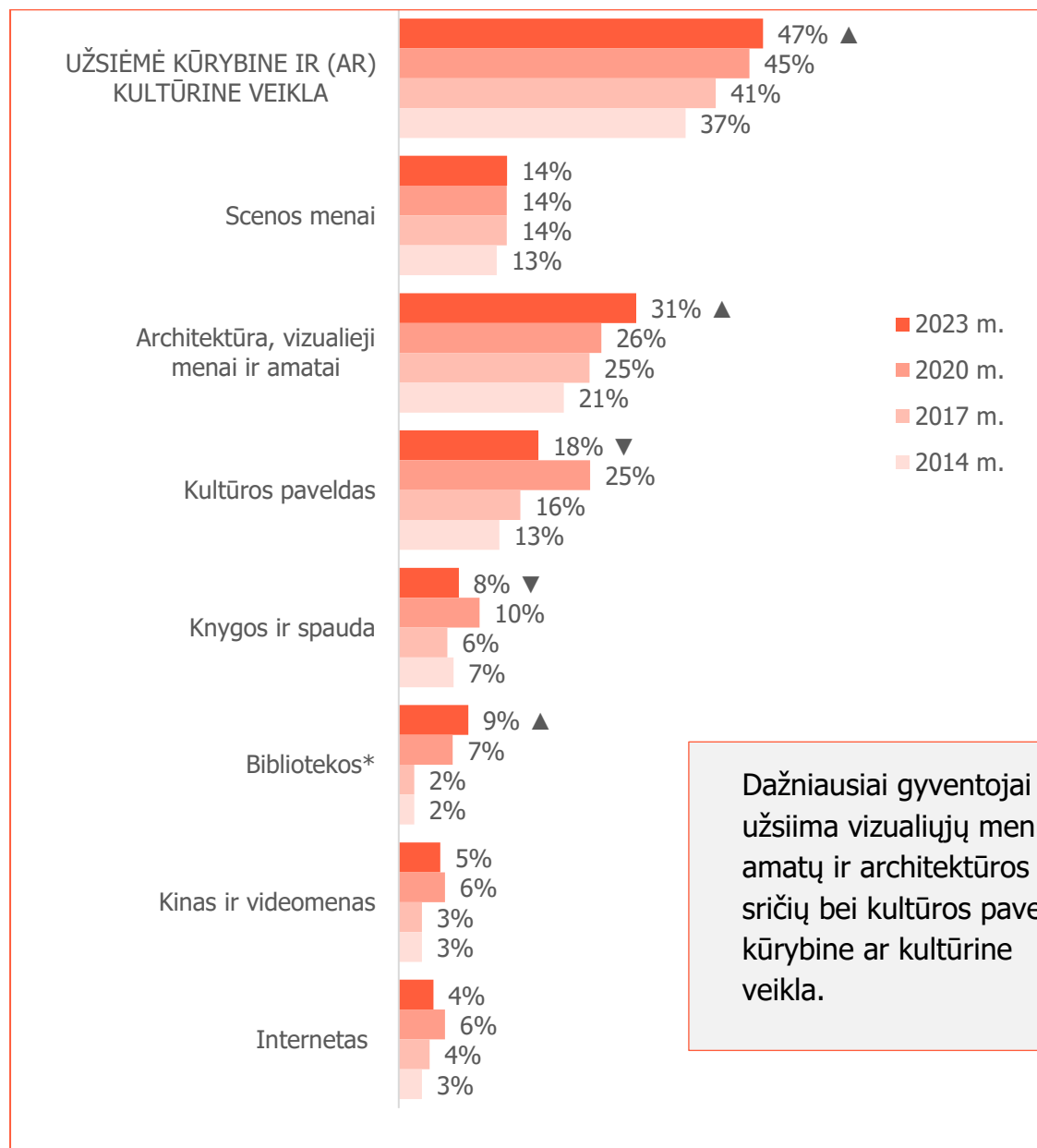
- Nuo 2023 m. kultūros paslaugų prieinamumo vertinimo rodiklis atskirtas į kultūros paslaugų prieinamumo gyvai ir skaitmeninio turinio prieinamumo vertinimą. Paslaugų **gyvai** prieinamumą palankiai vertina 57 %. Pasitenkinimas **skaitmeninio** turinio prieinamumu šiais metais siekia 45 %. 2023 m. bendrą kultūros paslaugų **prieinamumą** palankiai vertina (t. y. labai gerai arba gerai vertina bent pusės sričių prieinamumą) 66 % gyventojų, 2020 m. šis rodiklis buvo 68 %. Atsižvelgiant į mažą sumažėjimą bei tyrimo metodologijos skirtumus, galima sakyti, kad prieinamumo vertinimas iš esmės nesikeitė. Dėl metodologijos skirtumų 2023 m. ir 2020 m. tyrimuose atskirų sričių prieinamumo vertinimo pokyčius taip pat galima vertinti tik kaip galimas tendencijas, todėl čia jos nepateikiamos, bet yra išsamiau aptartos toliau skyriuje.
- Vertinant tendencijas pagal senesniuose tyrimuose naudotą svertinį kultūros **prieinamumo pokyčio** vertinimo rodiklį, kultūros prieinamumas labai nežymiai sumažėjo (70 % → 62 % → 68 % → 66 %).
- Nuo 2023 m. kultūros paslaugų kokybės vertinimo rodiklis atskirtas į kultūros paslaugų kokybės gyvai ir skaitmeninio turinio kokybės vertinimą. Paslaugų **gyvai** kokybę palankiai vertina 62 % gyventojų. Pasitenkinimas **skaitmeninio** turinio kokybe šiais metais siekia 43 %. Lyginant su 2020 m., kultūros paslaugų **kokybės** vertinimo rodiklis (labai gerai ar gerai vertina bent pusės sričių paslaugų kokybę) iš esmės nesikeitė ir siekia 68 % (2020 m. – 67 %). Dėl metodologijos skirtumų 2023 m. ir 2020 m. tyrimuose atskirų sričių kokybės vertinimo pokyčius taip pat galima vertinti tik kaip galimas tendencijas, todėl čia jos nepateikiamos, bet yra išsamiau aptartos toliau skyriuje.
- Vertinant tendencijas pagal senesniuose tyrimuose naudotą **kokybės pokyčio** vertinimo rodiklį, kokybės vertinimas sumažėjo (76 % → 72 % → 70 % → 62%).
- Nuo 2014 m. auga **užsiėmimas kūrybine ir (ar) kultūrine veikla** (37 % → 41 % → 45 % → 47 %). 2023 m. augimą paskatino išaugęs užsiėmimas architektūros, vizualių menų ir amatų srities veikla.
- **Pajamų iš kūrybinės laisvalaikio veiklos** gavo 5 % gyventojų (2023 m. tirta pirmą kartą).
- 2023 m. tyrime vėl pastebimai išaugo **socialinio dalyvavimo ir savanorystės rodiklis** (10 % → 10 % → 21 % → 26 %).
- **Bendras kultūros vartojimas**, įskaitant masinės komunikacijos priemonių vartojimą, išlieka absoliutus (99–100 %) nuo 2014 m. Kultūros **gyvai** vartojimas, skaičiuojant bent pusės sričių produktų ar paslaugų vartojimą/naudojimą, pamažu auga (43 % → 44 % → 50 % → 56 %). 2023 m. paaugo lankymasis vizualiojo meno, architektūros, amatų ir dizaino parodose (48 % → 50 % → 52 % → 57 %), lankymasis muziejuose arba paveldo objektuose (73 % → 71 % → 79 % → 82 %), radijo stočių klausymas (80 % → 82 % → 80 % → 88 %). Scenos menų, knygų ir spaudos, filmų vartojimas yra labai aukštame lygyje ir beveik nesikeičia. Kasmet svyruoja, bet iš esmės nesikeičia naudojimas bibliotekų paslaugomis (38 % → 35 % → 39 % → 35 %), 2023 m. sumažėjo naudojimas archyvų paslaugomis (siekia 7 %).

Atkreipti dėmesį

- Su nedidelėmis išimtimis, kultūros paslaugų prieinamumą ir kokybę geriau vertina jaunesnio amžiaus, aukštąjį išsilavinimą turintys gyventojai, biurų darbuotojai, besimokantys, su kultūros sritimi susiję asmenys, gaunantys aukštą pajamas gyventojai. Kultūros paslaugų kokybę gyvai geriau vertina moterys nei vyrai.
- Patenkintų kultūros paslaugų **prieinamumu** gyventojų dalis statistiškai reikšmingai didesnė Vilniaus ir Kauno miestuose bei Kauno apskrityje (be Kauno m.), mažesnė – Panevėžio mieste, Vilniaus, Šiaulių, Panevėžio, Telšių apskrityse (be miestų), mažuose miesteliuose ir kaimuose.
- Patenkintų kultūros paslaugų **kokybe** daugiau yra Vilniaus mieste, Kauno ir Alytaus apskrityse (be miestų). Mažiau patenkintų kultūros paslaugų kokybe gyventojų yra Vilniaus, Klaipėdos ir Šiaulių apskrityse (be miestų), mažuose miesteliuose ir kaimuose.

UŽSIĖMIMAS KŪRYBINE IR (AR) KULTŪRINE VEIKLA PAGAL SRITIS 2014–2023 M.

*Įsitraukimas į bibliotekos veiklas yra traktuojamas tik kaip socialinis dalyvavimas, todėl čia pateiktas būtent socialinio dalyvavimo rodiklis.

Kultūrine ar kūrybine veikla įvairiose srityse per metus užsiėmė beveik pusė (47 %) Lietuvos gyventojų nuo 15 metų. Lyginant su 2020 m., ši dalis statistiškai nežymiai, bet statistiškai reikšmingai padidėjo. 2023 m. daugiau gyventojų įsitraukė į vizualiųjų

menų ir bibliotekų (socialinę, savanorišką), mažiau – į kultūros paveldo, knygų ir spaudos (pvz., literatūros kūrimas, tinklaraščių rašymas) veiklą. Užsiėmimas scenos menais, kinu ir videomenų, interneto veiklomis (pvz., žaidimo ar

tinklalapio kūrimas) išliko panašus. Bendrai kultūrinėse veiklose dažniausiai dalyvauja šios sociodemografinės grupės: moterys, jauniausi asmenys (15–29 m.), aukštąjį išsilavinimą turintys gyventojai, biurų

darbuotojai, besimokantys, su kultūros sritimi susiję asmenys, gaunantys aukštas pajamas gyventojai. Lyginant regionus, išsiskiria Klaipėdos apskrities (įskaitant miestą) gyventojai.

1 lentelė. Užsiėmimas kūrybine ir (ar) kultūrine veikla pagal sritis ir sociodemografinės charakteristikas

% skaičiuojami eilutėje		N	Visos kultūrinės veiklos	Scenos menai	Architektūra, vizualieji menai ir amatai	Kultūros paveldas	Knygos ir spauda	Kinas ir video-menai	Internetas
Bendras (%)		3307	47%	14%	31%	18%	8%	5%	4%
Lytis	Vyras	1578	40% ▼	13%	18% ▼	20% ▲	7%	7% ▲	6% ▲
	Moteris	1729	53% ▲	15%	42% ▲	16% ▼	9%	4%	3% ▼
Amžiaus grupės	15–19 metų	183	73% ▲	47% ▲	49% ▲	19%	18% ▲	17% ▲	14% ▲
	20–29 metų	370	54% ▲	20% ▲	36% ▲	16%	13% ▲	12% ▲	10% ▲
	30–39 metų	460	47%	11%	31%	18%	8%	6%	6%
	40–49 metų	505	45%	13%	29%	19%	5% ▼	5%	4%
	50–59 metų	715	43% ▼	10% ▼	28%	18%	5% ▼	3% ▼	3%
	60–69 metų	484	43%	10% ▼	27%	17%	5% ▼	2% ▼	1% ▼
	70 metų ir vyresni	590	43%	9% ▼	29%	19%	8%	2% ▼	1% ▼
Išsimokslinimas	Pradinis, pagrindinis	297	40% ▼	19% ▲	26%	10% ▼	6%	5%	5%
	Vidurinis	886	37% ▼	12% ▼	24% ▼	14% ▼	6% ▼	6%	4%
	Aukštesnysis	691	42% ▼	9% ▼	29%	14% ▼	4% ▼	4%	2% ▼
	Aukštasis	1433	57% ▲	17% ▲	37% ▲	24% ▲	11% ▲	5%	6%
Tautybė	Lietuvis (-ė)	3059	48%	14%	31%	18%	8%	6%	5%
	Kita tautybė	248	41% ▼	9% ▼	26%	14%	6%	4%	2%
Užsiėmimas	Tarnautojai, specialistai	1260	55% ▲	18% ▲	34% ▲	22% ▲	9%	6%	6% ▲
	Dirbantys fizinį darbą	657	32% ▼	7% ▼	21% ▼	11% ▼	4% ▼	4%	2% ▼
	Pensijoje, turintys negalią	791	40% ▼	8% ▼	27% ▼	18%	6%	1% ▼	1% ▼
	Nedirba	374	45%	9% ▼	32%	14%	9%	5%	4%
	Mokosi	206	75% ▲	45% ▲	51% ▲	20%	16% ▲	18% ▲	14% ▲
	Dirba (nenurodyta) N<30	19	66%	21%	46%	21%	10%	16%	5%
Santykis su kultūros sritimi	Susiję su kultūros sritimi	543	76% ▲	30% ▲	54% ▲	33% ▲	20% ▲	15% ▲	10% ▲
	Nesusiję su kultūros sritimi	2764	42% ▼	11% ▼	26% ▼	15% ▼	5% ▼	4% ▼	3% ▼
Šeiminė padėtis	Vedę / gyvena kartu	1990	44% ▼	11% ▼	28% ▼	18%	6% ▼	4%	4%
	Nevedęs, netekėjusi	602	58% ▲	26% ▲	37% ▲	20%	14% ▲	12% ▲	9% ▲
	Išsiskyrę	344	46%	10% ▼	33%	18%	7%	3%	4%
	Našlys, našlė	371	45%	11%	34%	13% ▼	5%	1% ▼	1% ▼
Namų ūkio dydis (žmonių skaičius)	Vienas	765	45%	12%	31%	17%	8%	5%	4%
	Du	1274	44%	12% ▼	27% ▼	18%	7%	5%	5%
	Trys	615	51%	17%	33%	20%	8%	7%	5%
	Keturi ir daugiau	653	50%	18% ▲	35% ▲	17%	8%	6%	4%
Vaikai iki 15 metų šeimoje	Nėra	2586	47%	14%	30%	18%	8%	5%	5%
	Yra	721	48%	15%	35% ▲	17%	8%	6%	4%

% skaičiuojami eilutėje		N	Visos kultūrinės veiklos	Scenos menai	Architektūra, vizualieji menai ir amatai	Kultūros paveldas	Knygos ir spauda	Kinas ir video-menai	Internetas
Bendras (%)		3307	47%	14%	31%	18%	8%	5%	4%
Pajamos vienam NŪ nariui per mėnesį	Žemos (iki 600 EUR)	938	38% ▼	10% ▼	26% ▼	14% ▼	7%	4% ▼	3% ▼
	Vidutinės (601–1000 EUR)	970	45%	11% ▼	31%	17%	6% ▼	4% ▼	3% ▼
	Aukštos (virš 1000 EUR)	806	52% ▲	16%	31%	22% ▲	10% ▲	7% ▲	7% ▲
	Nenurodė	593	59% ▲	21% ▲	38% ▲	20%	9%	8% ▲	7% ▲

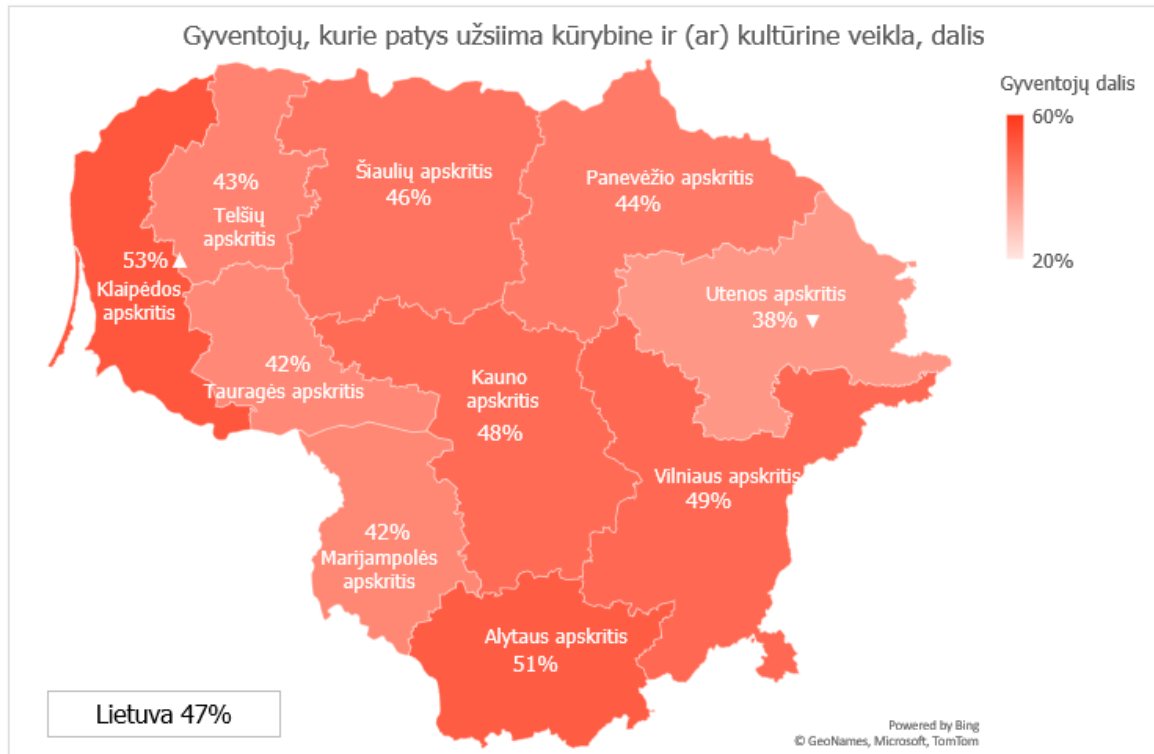
2 lentelė. Užsiėmimas kūrybine ir (ar) kultūrine veikla pagal sritis ir regionus

% skaičiuojami eilutėje		N	Visos kultūrinės veiklos	Scenos menai	Architektūra, vizualieji menai ir amatai	Kultūros paveldas	Knygos ir spauda	Kinas ir video-menai	Internetas
Bendras (%)		3307	47%	14%	31%	18%	8%	5%	4%
Gyv. vietovės dydis	Vilniaus m.	615	48%	12%	32%	18%	10%	6%	7% ▲
	Kiti didieji miestai (Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	729	51% ▲	17%	33%	21%	9%	7%	6%
	Kiti miestai (virš 3 tūkst. gyv.)	898	47%	14%	30%	18%	8%	5%	3% ▼
	Miesteliai ir kaimai (iki 3 tūkst. gyv.)	1065	44% ▼	13%	29%	17%	6% ▼	4%	3%
6 didieji miestai	Vilniaus m.	615	48%	12%	32%	18%	10%	6%	7% ▲
	Kauno m.	337	51%	12%	32%	19%	8%	6%	5%
	Klaipėdos m.	173	62% ▲	25% ▲	39% ▲	24% ▲	11%	9%	8%
	Šiaulių m.	116	48%	25% ▲	30%	23%	9%	8%	8%
	Panevėžio m.	103	38%	7%	27%	18%	6%	7%	2%
	Alytaus m.	114	53%	13%	40% ▲	24%	11%	5%	5%
6 didžiųjų miestų apskritys be apskričių centrų	Vilniaus apskritis	295	50%	16%	32%	16%	6%	8%	3%
	Kauno apskritis	313	44%	10% ▼	27%	18%	7%	4%	3%
	Klaipėdos apskritis	194	45%	14%	31%	17%	7%	4%	4%
	Šiaulių apskritis	188	45%	19%	30%	15%	5%	3%	2%
	Panevėžio apskritis	150	49%	15%	35%	19%	10%	4%	3%
	Alytaus apskritis	98	50%	12%	32%	22%	7%	2%	4%
Apskritys (įskaitant apskričių centrus)	Vilniaus apskritis	910	49%	13%	32%	17%	8%	7%	6%
	Kauno apskritis	650	48%	11% ▼	30%	18%	8%	5%	4%
	Klaipėdos apskritis	367	53% ▲	19% ▲	35%	21%	9%	6%	6%
	Šiaulių apskritis	304	46%	21% ▲	30%	18%	6%	5%	4%
	Panevėžio apskritis	253	44%	12%	32%	18%	8%	5%	3%
	Alytaus apskritis	212	51%	12%	35%	22%	8%	3%	4%
	Marijampolės apskritis	167	42%	12%	26%	19%	8%	2% ▼	3%
	Telšių apskritis	165	43%	16%	26%	16%	5%	5%	1% ▼
	Utenos apskritis	164	38% ▼	10%	27%	17%	7%	4%	4%
Tauragės apskritis	115	42%	14%	24%	10% ▼	7%	7%	5%	

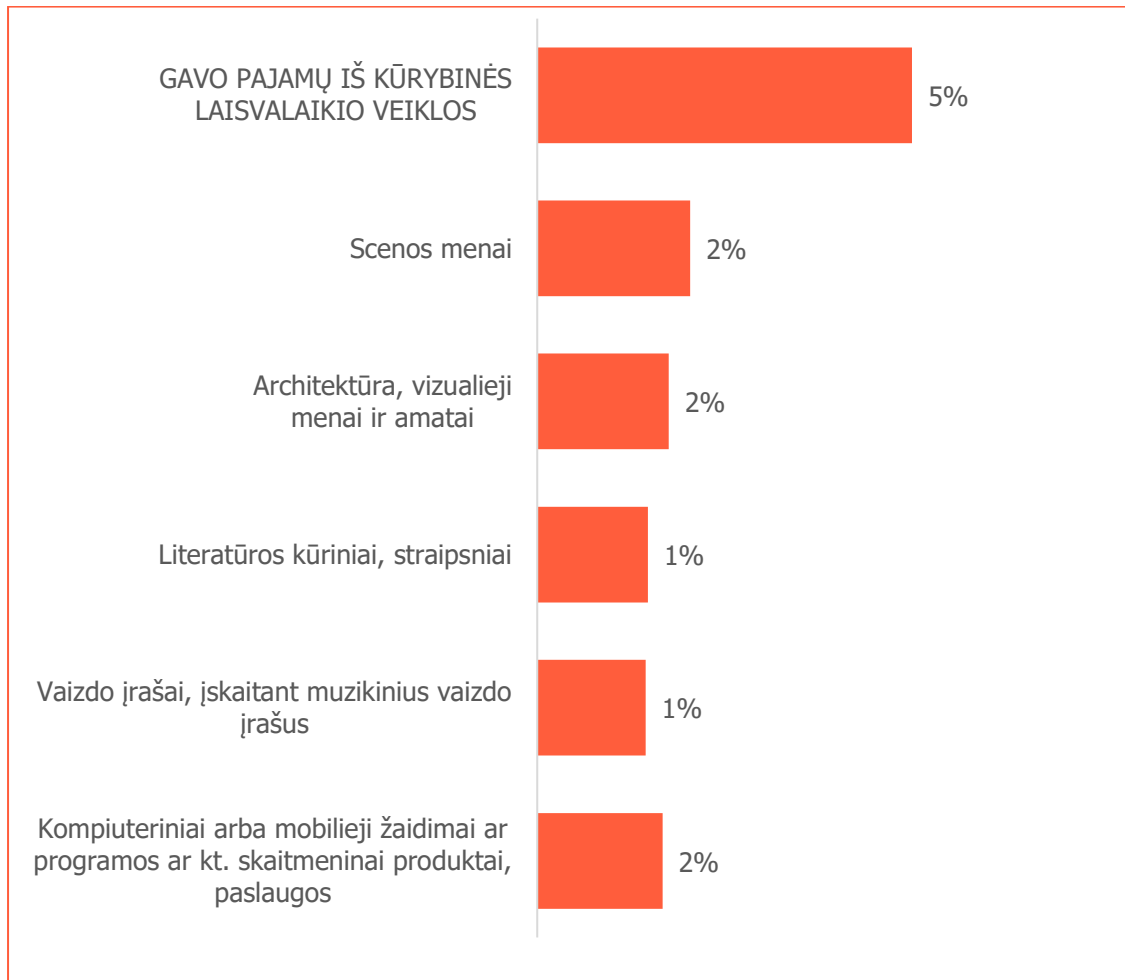
Lyginant regionus, didesne dalimi gyventojų, užsiimančių kūrybine ir (ar) kultūrine veikla, išsiskiria Klaipėdos miesto ir Klaipėdos apskrities (įskaitant miestą) gyventojai, kurie dažniau užsiima įvairių sričių kūrybine veikla. Šiaulių miesto

gyventojai dažniau užsiima tik kūrybine veikla scenos menų srityje, Alytaus miesto – vizualiųjų menų ir amatų kūrybine veikla. Mažesne dalimi kūrybine veikla užsiimančių gyventojų išsiskiria Utenos apskritis bei maži miestai ir miesteliai.

1 pav. Gyventojų, kurie patys užsiima kūrybine ir (ar) kultūrine veikla, dalis Lietuvos apskrityse, įskaitant apskričių centrus

PAJAMOS IŠ KŪRYBINĖS LAISVALAIKIO VEIKLOS 2023 M.

Iš kūrybinės laisvalaikio veiklos pajamų gavo 5 % Lietuvos gyventojų. Pajamos dažniausiai gaunamos iš vienos, ne kelių veiklų. Iš kiekvienos kultūros srities atskirai pajamas gauna 1–2 % gyventojų – kadangi apskritai gaunančių pajamas iš tokios veiklos skaičiai yra labai maži, jas lyginti tarpusavyje nėra prasminga.

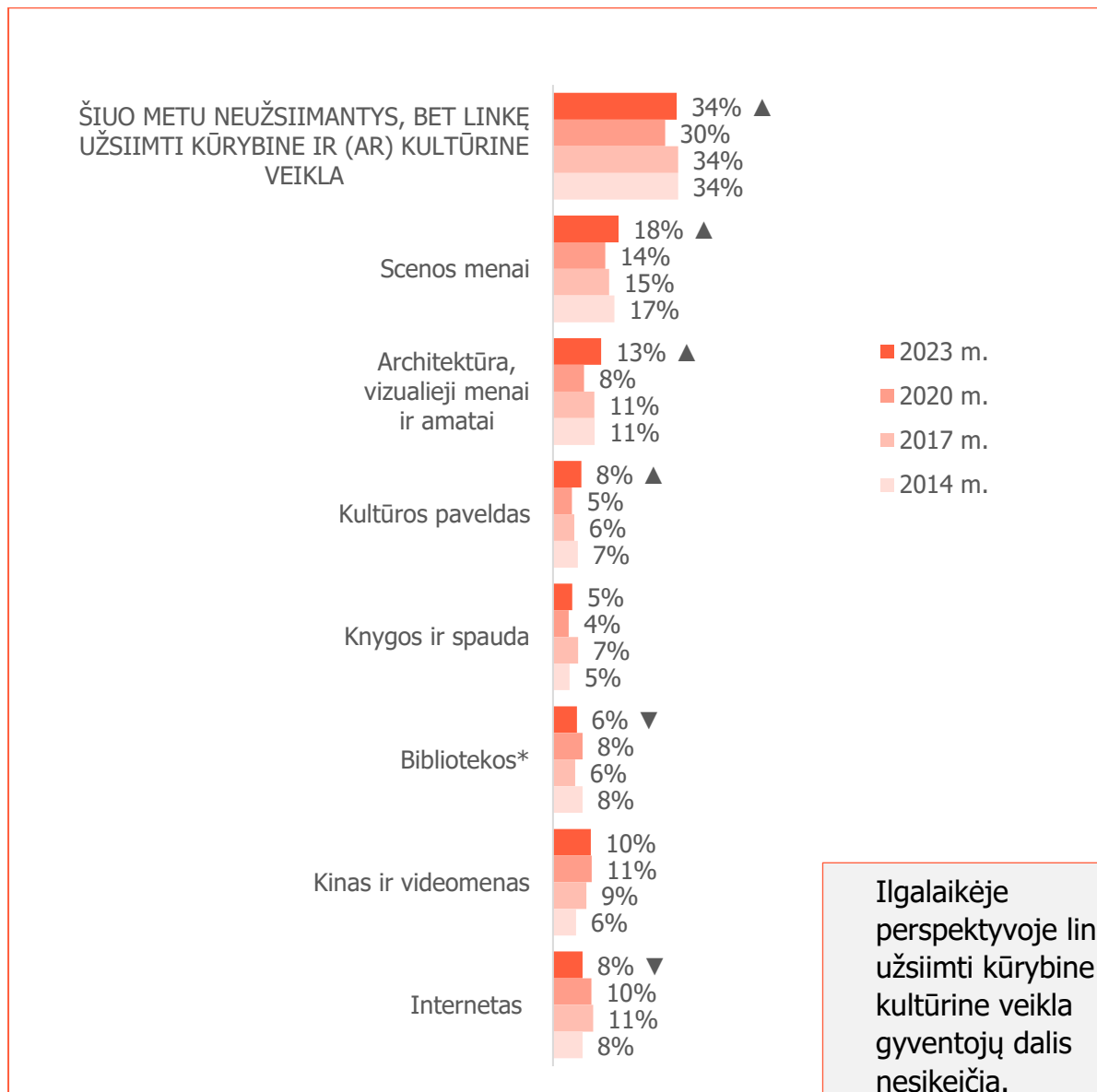
Iš kūrybinės laisvalaikio veiklos pajamų dažniau gavo vyrai, 15–29 m. amžiaus

tyrimo dalyviai, turintieji aukštąjį išsimokslinimą, biurų darbuotojai, besimokantieji, susijusieji su kultūros sritimi, taip pat priklausantys gaunančiųjų aukštas pajamas grupei.

Lyginant regionus, pajamų iš kūrybinės laisvalaikio veiklos dažniau gavo vilniečiai bei Panevėžio apskrities (be miesto) gyventojai, rečiau – gyvenantieji mažose vietovėse bei Šiaulių apskrityje (be miesto).

NEUŽSIIMANČIŲJŲ NORAS UŽSIIMTI KŪRYBINE IR (AR) KULTŪRINE VEIKLA PAGAL SRITIS 2014–2023 M.

*Įsitraukimas į viešųjų bibliotekų veiklas tyrime traktuojamas tik kaip socialinis dalyvavimas, todėl čia pateikiama linkusių socialiai dalyvauti viešųjų bibliotekų veiklose dalis.

3 iš 10 šiuo metu kūrybine ar kultūrine veikla neužsiimančių gyventojų būtų linkę užsiimti tokia veikla kurioje nors iš kultūros sričių. Lyginant su 2020 m., tokių gyventojų dalis 2023 m. yra statistiškai reikšmingai didesnė, tačiau, lyginant su ankstesniais tyrimais, ji tik grįžo į ankstesnį lygį.

Daugiausia gyventojų norėtų užsiimti scenos menų, architektūros, vizualiųjų menų ir amatų bei kino ir videomeno veiklomis. 2023 m., lyginant su 2020 m., paaugo noras įsitraukti į scenos menų, architektūros ir vizualiųjų menų bei

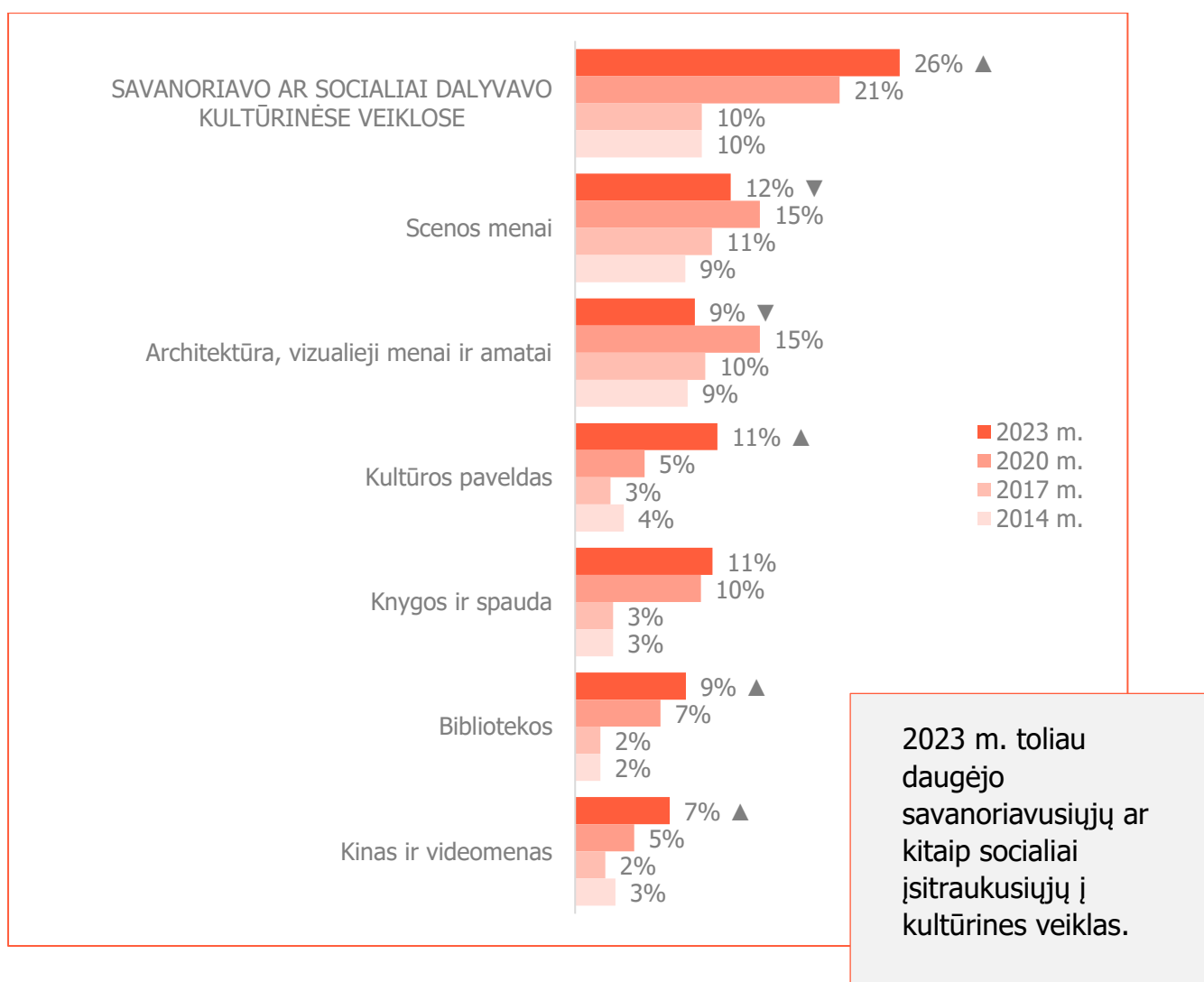
kultūros paveldo veiklas, mažėjo norinčių įsitraukti į interneto veiklas.

Tiek kūrybine ar kultūrine veikla bendrai, tiek atskirų sričių veikla labiau būtų linkę įsitraukti jaunesni (15–29 m.), besimokantys ar įgiję aukštąjį išsilavinimą respondentai, biurų darbuotojai, gaunantys

aukštas pajamas, susiję su kultūros sritimi gyventojai.

Tarp regionų kūrybine ir (ar) kultūrine veikla labiausiai norėtų užsiimti Klaipėdos miesto bei Panevėžio ir Alytaus apskričių (įskaitant miestus) gyventojai.

SOCIALINIS DALYVAVIMAS, SAVANORIAVIMAS KULTŪRINĖSE VEIKLOSE

2023 m. matyti žymus socialiai dalyvavusių kultūrinėse veiklose gyventojų dalies padidėjimas (nuo 21 % iki 26 %). Kai kuriose atskirose kultūros srityse socialinis

gyventojų įsitraukimas taip pat statistiškai reikšmingai išaugo – kultūros paveldo, bibliotekų, kino ir videomeno srityse, o dalyvaujančių mažėjo scenos menų,

architektūros, vizualių menų bei amatų srityse.

Į socialinį dalyvavimą įeina savanoriavimas, mecenatystė (kultūros organizacijų ar veiklų rėmimas), dalyvavimas su kultūros sritimis susijusių organizacijų, bendruomenių veikloje, užsiėmimų, edukacijų lankymas, taip pat kai kurios atskiroms sritims būdingos veiklos, pvz., laišku žiniasklaidos priemonei rašymas, savo sukurto filmo rodymas žiūrovams ir kt.

Analizuojant atskirų socialinio dalyvavimo formų pokyčius, matyti, kad 2023 m.

sumažėjo dalyvavimas su kultūra susijusių organizacijų veikloje ir savanoriavimas, kultūros organizacijų ir jų veiklos rėmimas iš esmės nesikeitė, o bendro socialinio dalyvavimo rodiklio augimą lėmė daugelyje sričių išaugęs dalyvavimas užsiėmimuose, edukacijose bei panašiose veiklose ir kitos socialinio dalyvavimo formos.

Socialiai į kultūrinės veiklas palyginti dažniau įsitraukia 15–29 amžiaus jaunimas bei su kultūros sritimi susiję gyventojai, taip pat turintys aukštąjį išsilavinimą, dirbantys biure, besimokantys, gaunantys aukštas pajamas gyventojai.

3 lentelė. Socialinis dalyvavimas, savanoriavimas kultūrinėse veiklose pagal sritis ir sociodemografinės charakteristikas

% skaičiuojami eilutėje		N	Visos kultūrinės veiklos	Scenos menai	Architektūra, vizualieji menai ir amatai	Kultūros paveldas	Knygos ir spauda	Viešosios bibliotekos	Kinas ir video-menas
Bendras (%)		3307	26%	12%	9%	11%	11%	9%	7%
Lytis	Vyras	1578	22% ▼	11%	8% ▼	10%	10%	6% ▼	7%
	Moteris	1729	28% ▲	14%	11%	12%	12%	11% ▲	8%
Amžiaus grupės	15–19 metų	183	55% ▲	36% ▲	15% ▲	18% ▲	14%	13%	13% ▲
	20–29 metų	370	32% ▲	18% ▲	12%	14%	15% ▲	8%	12% ▲
	30–39 metų	460	24%	12%	10%	10%	11%	7%	8%
	40–49 metų	505	22%	10%	9%	11%	10%	9%	8%
	50–59 metų	715	22% ▼	10%	8%	10%	9%	10%	6%
	60–69 metų	484	21% ▼	7% ▼	8%	11%	7% ▼	7%	4% ▼
	70 metų ir vyresni	590	24%	9% ▼	8%	10%	13%	10%	6%
Išsimokslinimas	Pradinis, pagrindinis	297	23%	16%	7%	10%	6% ▼	6%	4% ▼
	Vidurinis	886	19% ▼	9% ▼	6% ▼	7% ▼	7% ▼	5% ▼	6%
	Aukštesnysis	691	18% ▼	9% ▼	7% ▼	6% ▼	6% ▼	7%	6%
	Aukštasis	1433	34% ▲	15% ▲	13% ▲	16% ▲	16% ▲	12% ▲	10% ▲
Tautybė	Lietuvis (-ė)	3059	26%	13%	10%	12%	11%	9%	8%
	Kita tautybė	248	15% ▼	8% ▼	6% ▼	7% ▼	5% ▼	5% ▼	4% ▼

4 lentelė. Socialinis dalyvavimas, savanoriavimas kultūrinėse veiklose pagal sritis ir sociodemografines charakteristikas (tęsinys)

% skaičiuojami eilutėje		N	Visos kultūrinės veiklos	Scenos menai	Architektūra, vizualieji menai ir amatai	Kultūros paveldas	Knygos ir spauda	Viešosios bibliotekos	Kinas ir video-menai
Užsiėmimas	Tarnautojai, specialistai	1260	34% ▲	16% ▲	14% ▲	16% ▲	15% ▲	11% ▲	11% ▲
	Dirbantys fiziniį darbą	657	10% ▼	6% ▼	3% ▼	4% ▼	3% ▼	4% ▼	3% ▼
	Pensijoje, turintys negalią	791	20% ▼	7% ▼	7% ▼	8% ▼	9%	9%	4% ▼
	Nedirba	374	20% ▼	7% ▼	8%	7% ▼	9%	6% ▼	7%
	Mokosi	206	53% ▲	37% ▲	14% ▲	19% ▲	17% ▲	13%	14% ▲
	Dirba (nenurodyta) N<30	19	42%	21%	21%	27%	20%	16%	16%
Santykis su kultūros sritimi	Susiję su kultūros sritimi	543	54% ▲	29% ▲	25% ▲	27% ▲	26% ▲	21% ▲	18% ▲
	Nesusiję su kultūros sritimi	2764	20% ▼	9% ▼	6% ▼	8% ▼	8% ▼	6% ▼	5% ▼
Šeiminė padėtis	Vedę / gyvena kartu	1990	23% ▼	10% ▼	9%	11%	11%	8%	8%
	Nevedęs, netekėjusi	602	38% ▲	21% ▲	13% ▲	16% ▲	13%	10%	9%
	Išsiskyrę	344	23%	10%	8%	8%	10%	8%	6%
	Našlys, našlė	371	22%	11%	7%	9%	8%	10%	4% ▼
Namų ūkio dydis (žmonių skaičius)	Vienas	765	25%	11%	9%	11%	10%	9%	5% ▼
	Du	1274	23%	10% ▼	8%	10%	11%	8%	8%
	Trys	615	26%	13%	9%	11%	9%	8%	7%
	Keturi ir daugiau	653	31% ▲	17% ▲	13% ▲	13%	13%	10%	10%
Vaikai iki 15 metų šeimoje	Nėra	2586	25%	12%	8%	11%	11%	9%	7%
	Yra	721	28%	14%	13% ▲	11%	12%	10%	9%
Pajamos vienam NŪ nariui per mėnesį	Žemos (iki 600 EUR)	938	20% ▼	9% ▼	7% ▼	8% ▼	8% ▼	9%	6% ▼
	Vidutinės (601–1000 EUR)	970	24%	11%	9%	12%	10%	9%	7%
	Aukštos (virš 1000 EUR)	806	30% ▲	15% ▲	12% ▲	15% ▲	14% ▲	9%	10% ▲
	Nenurodė	593	31% ▲	16% ▲	11%	11%	12%	8%	8%

5 lentelė. Socialinis dalyvavimas, savanoriavimas kultūrinėse veiklose pagal sritis ir regionus

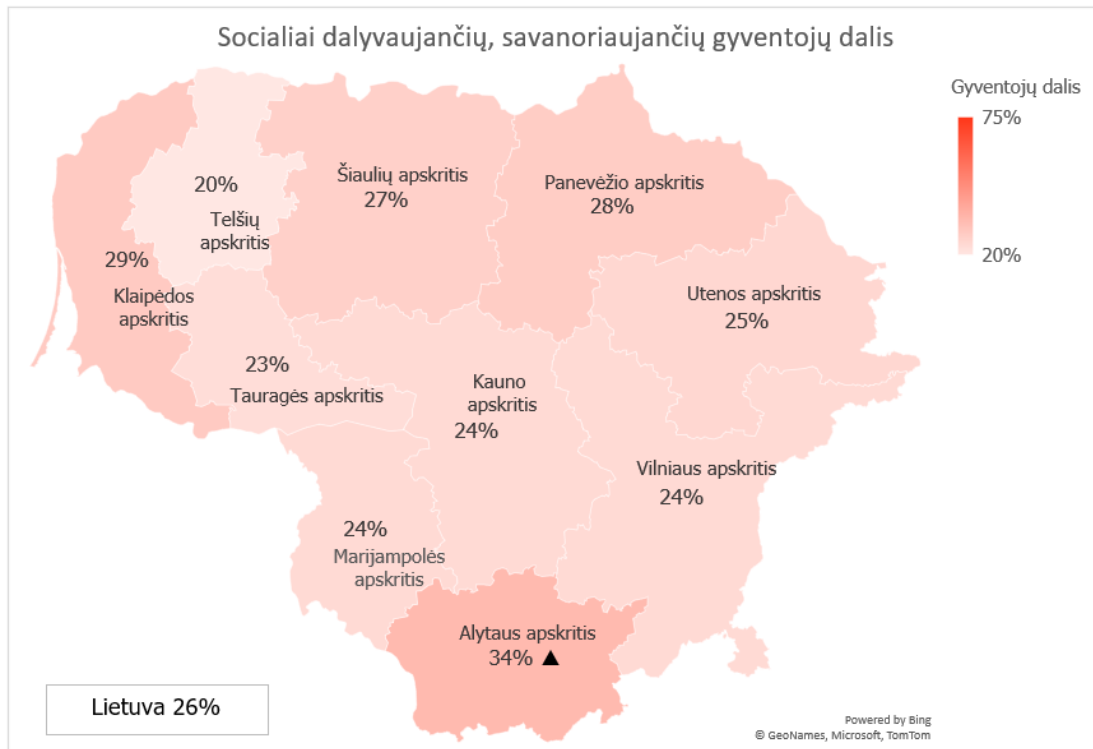
% skaičiuojami eilutėje		N	Visos kultūrinės veiklos	Scenos menai	Archi- tektūra, vizualieji menai ir amatai	Kultū- ros pavel- das	Viešosios biblio- tekos	Knygos ir spauda	Kinas ir video- menas
Bendras (%)		3307	26%	12%	9%	11%	9%	11%	7%
Gyv. vietovės dydis	Vilniaus m.	615	23%	11%	8%	10%	6% ▼	11%	7%
	Kiti didieji miestai (Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	729	28%	16% ▲	12%	11%	10%	12%	11% ▲
	Kiti miestai (virš 3 tūkst. gyv.)	898	26%	13%	9%	11%	9%	11%	7%
	Miesteliai ir kaimai (iki 3 tūkst. gyv.)	1065	25%	10% ▼	9%	12%	9%	9%	6%
6 didieji miestai	Vilniaus m.	615	23%	11%	8%	10%	6% ▼	11%	7%
	Kauno m.	337	25%	13%	10%	10%	9%	12%	10%
	Klaipėdos m.	173	38% ▲	25% ▲	16% ▲	18% ▲	12%	16%	13% ▲
	Šiaulių m.	116	34%	22% ▲	14%	10%	8%	11%	10%
	Panevėžio m.	103	20%	6%	7%	6%	7%	9%	9%
	Alytaus m.	114	27%	12%	8%	6%	7%	14%	7%
6 didžiųjų miestų apskritys be apskričių centrų	Vilniaus apskritis	295	25%	10%	8%	11%	7%	10%	5%
	Kauno apskritis	313	24%	10%	6%	9%	7%	9%	5%
	Klaipėdos apskritis	194	22%	10%	9%	9%	8%	8%	3% ▼
	Šiaulių apskritis	188	23%	14%	9%	8%	7%	9%	6%
	Panevėžio apskritis	150	33% ▲	15%	15%	16%	17% ▲	17%	9%
	Alytaus apskritis	98	38% ▲	17%	15%	26% ▲	18% ▲	16%	12%
Apskritys (įskaitant apskričių centrus)	Vilniaus apskritis	910	24%	11%	8%	10%	7% ▼	11%	7%
	Kauno apskritis	650	24%	12%	8%	10%	8%	10%	8%
	Klaipėdos apskritis	367	29%	17% ▲	12%	13%	10%	11%	8%
	Šiaulių apskritis	304	27%	17% ▲	11%	8%	7%	10%	7%
	Panevėžio apskritis	253	28%	11%	12%	12%	13%	14%	9%
	Alytaus apskritis	212	34% ▲	15%	13%	18% ▲	14% ▲	15%	10%
	Marijampolės apskritis	167	24%	10%	8%	12%	8%	11%	7%
	Telšių apskritis	165	20%	13%	5%	7%	9%	6% ▼	6%
	Utenos apskritis	164	25%	9%	12%	15%	11%	9%	5%
Tauragės apskritis	115	23%	8%	12%	15%	11%	12%	11%	

Regioninių socialinio dalyvavimo skirtumų nėra daug. Bendrai į socialines veiklas yra labiau įsitraukę Klaipėdos gyventojai – 38 % lyginant su 26 % visų gyventojų; klaipėdiečiai dažniau socialiai dalyvauja ar savanoriauja visose kultūros srityse, išskyrus knygas ir spaudą.

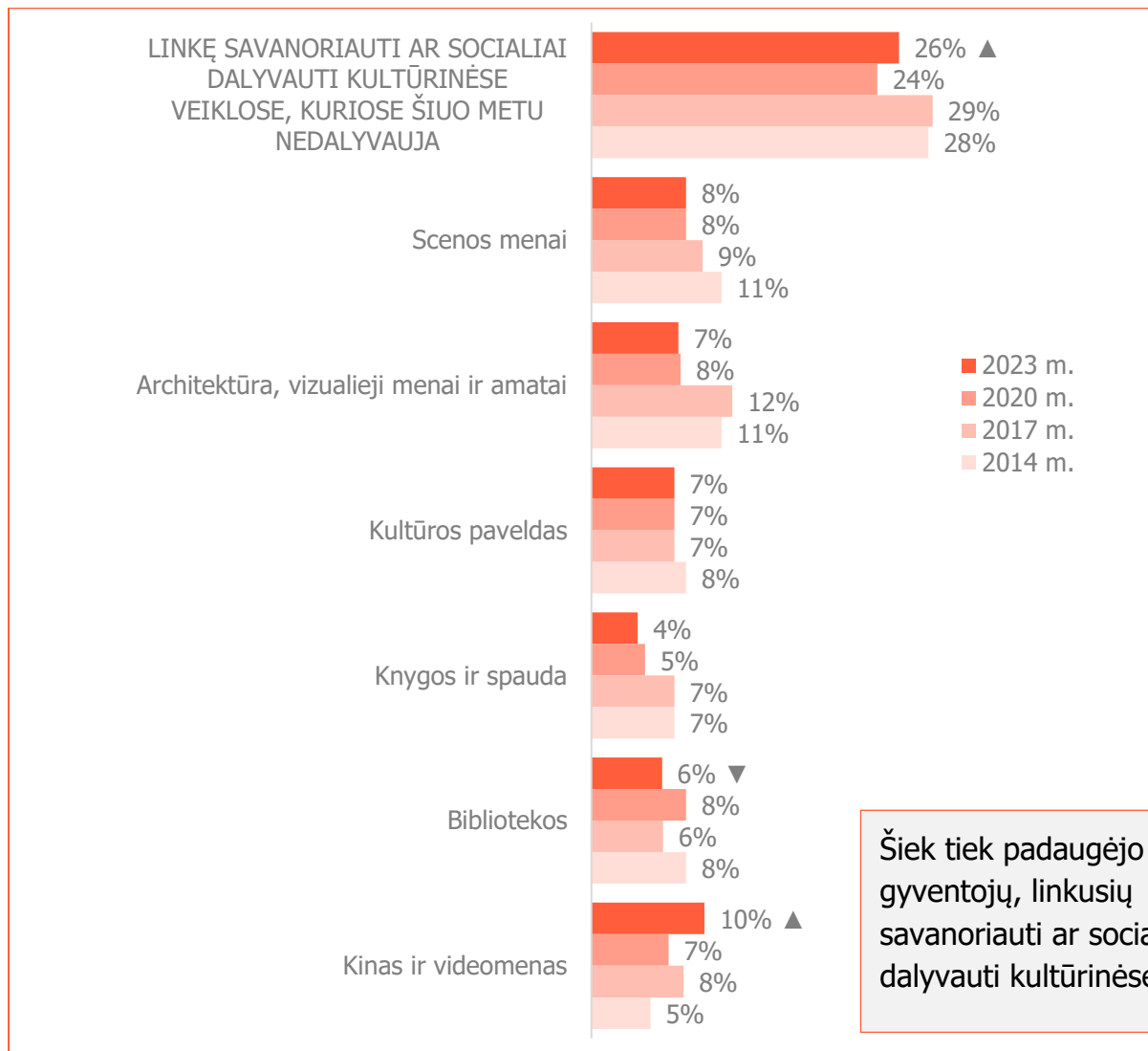
Į socialines veiklas bendrai taip pat dažniau įsitraukia Panevėžio apskrities (be Panevėžio miesto) ir Alytaus apskrities (tiek įskaitant, tiek neįskaitant Alytaus) gyventojai. Šiaulių miesto gyventojai dažniau socialiai dalyvauja scenos menų srityje, Alytaus miesto – kultūros paveldo srityje. Kitų apskričių rodikliai nuo bendro

Lietuvos vidurkio (26 %) statistiškai reikšmingai nesiskiria.

2 pav. Socialiai dalyvaujančių, savanoriaujančių gyventojų dalis Lietuvos apskrityse, įskaitant apskričių centrus

SOCIALIAI NEDALYVAUJANČIŲJŲ KULTŪRINĖSE VEIKLOSE POLINKIS DALYVAUTI JOSE

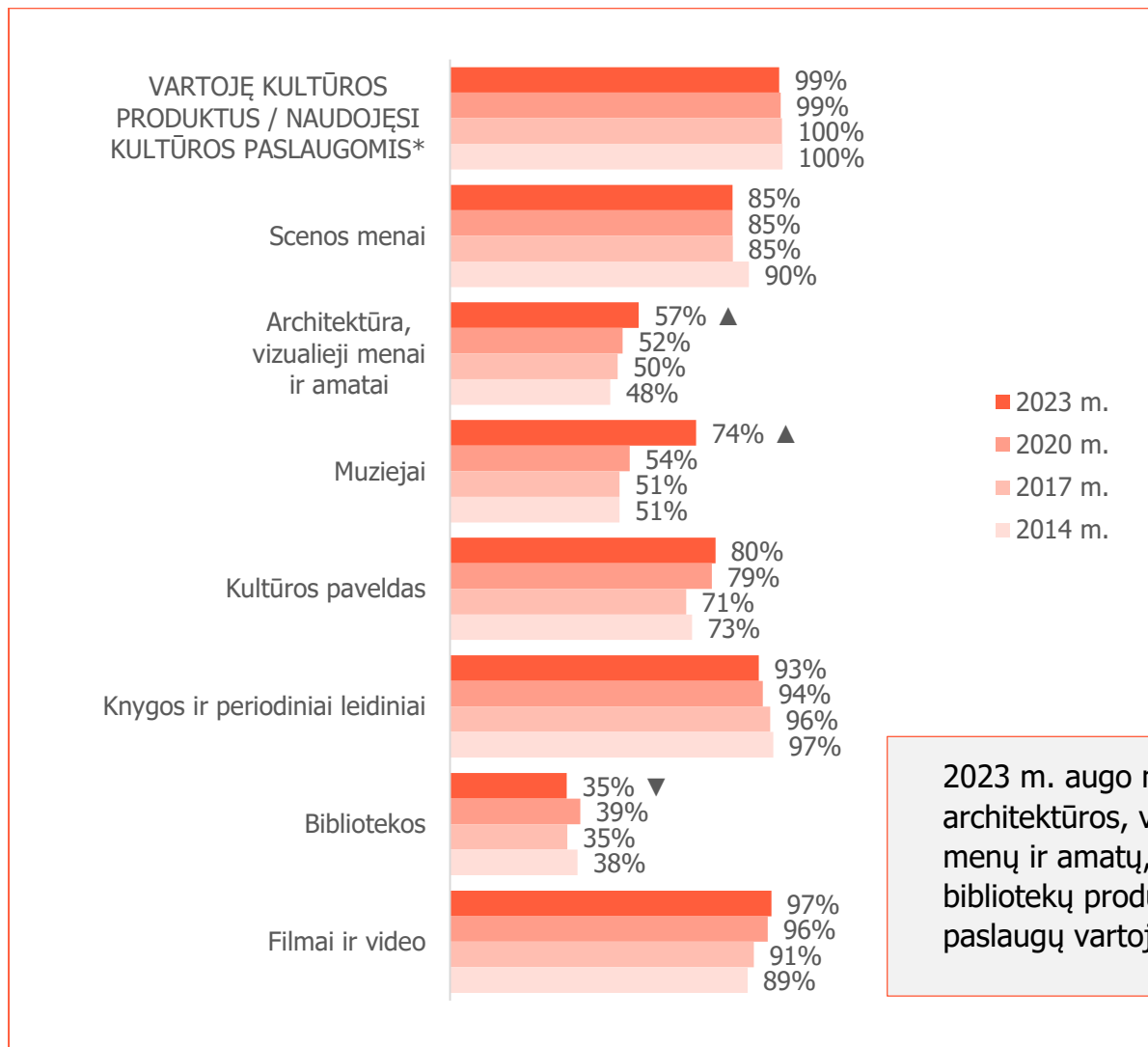
Kas ketvirtas gyventojas teigė, jog norėtų socialiai įsitraukti ar savanoriauti kurioje nors iš kultūros sričių, kurioje šiuo metu socialiai nedalyvauja ir nesavanoriauja.

Noras įsitraukti į veiklas skirtingose srityse yra panašaus lygio ir svyruoja nuo 4 % knygų bei spaudos srityje iki 10 % kino bei videomeno srityje. Lyginant su 2020 m., statistiškai reikšmingai padidėjo noras įsitraukti į kino ir videomeno veiklas, sumažėjo noras dalyvauti bibliotekų

veiklose, o kitose srityse noras įsitraukti išliko toks pats.

Socialinis dalyvavimas kultūrinėse veiklose labiausiai domintų 15–29 m. žmones, asmenis su aukštuoju išsilavinimu, besimokančius ir biurų darbuotojus, taip pat aukštas pajamas gaunančius asmenis, tuos, kurių namų ūkį sudaro 4 ir daugiau asmenų. Lyginant regionus, santykinai daugiau tokių gyventojų yra Klaipėdos ir Alytaus miestuose, Panevėžio ir Alytaus apskrityse (neįskaitant apskričių centrų).

KULTŪROS SRIČIŲ PRODUKTŲ VARTOJIMAS AR NAUDOJIMASIS PASLAUGOMIS 2014–2023 M.

*Įskaitant virtualų vartojimą – laidų ir renginių žiūrėjimą, klausymąsi, virtualų lankymąsi muziejuose ir pan.

Beveik visi Lietuvos gyventojai vartoja bent kokios nors srities kultūros produktus (99,3 %). Daugiausia yra žiūrinčių kino ir videomeno kūriniai, skaitančių knygas ir spaudą, besidominčių scenos menais. Lyginant su 2020 m., išaugo muziejų, architektūros, vizualiųjų menų ir amatų kultūros produkcijos vartojimas, o sumažėjo – bibliotekų.

Pastebėtina, kad moterys, asmenys, įgiję aukštąjį išsilavinimą, biurų darbuotojai,

moksleiviai ir studentai, gyventojai, susiję su kultūros sritimi, gaunantys aukštas pajamas asmenys dažniau vartoja įvairių kultūros sričių produktus.

Lyginant regionus, Kauno, Klaipėdos ir Alytaus miestų gyventojai vartoja daugiausiai kultūros sričių produktų (ypač Alytaus gyventojai). Mažiausiai kultūros produktų vartoja Panevėžio miesto bei Vilniaus apskrities (be Vilniaus miesto) gyventojai.

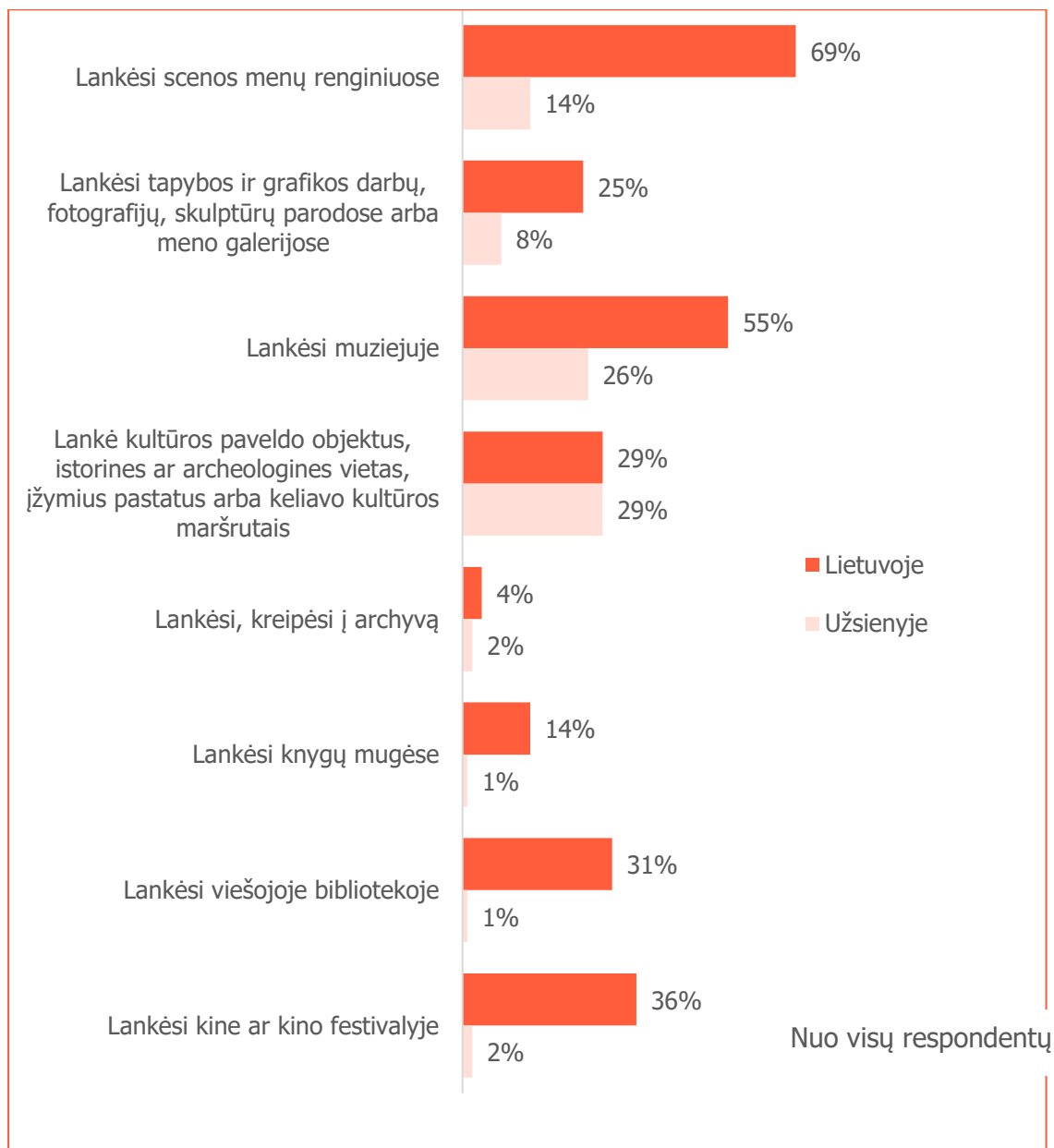
6 lentelė. Kultūros sričių produktų vartojimas ar naudojimas kultūros paslaugomis pagal sritis ir sociodemografines charakteristikas (bendras vartojimas siekia 99,3 %, todėl atskirai lentelėje nerodomas)

% skaičiuojami eilutėje		N	Scenos menai	Architektūra, vizualieji menai ir amatai	Muziejai	Kultūros paveldas	Knygos ir spauda	Bibliotekos	Filmai ir video-menai
Bendras (%)		3307	85%	57%	74%	80%	93%	35%	97%
Lytis	Vyras	1578	82% ▼	51% ▼	71% ▼	77% ▼	90% ▼	27% ▼	96%
	Moteris	1729	88% ▲	61% ▲	76% ▲	82% ▲	95% ▲	42% ▲	97%
Amžiaus grupės	15–19 metų	183	90%	59%	83% ▲	88% ▲	90%	67% ▲	97%
	20–29 metų	370	82%	50% ▼	72%	78%	88% ▼	37%	95%
	30–39 metų	460	87%	53%	75%	82%	92%	32%	97%
	40–49 metų	505	88%	57%	73%	79%	92%	36%	97%
	50–59 metų	715	84%	57%	71%	79%	94%	29% ▼	97%
	60–69 metų	484	87%	62% ▲	77%	84% ▲	97% ▲	32%	97%
	70 metų ir vyresni	590	80% ▼	58%	71%	75% ▼	94%	35%	96%
Išsimokslinimas	Pradinis, pagrindinis	297	78% ▼	42% ▼	57% ▼	65% ▼	85% ▼	34%	97%
	Vidurinis	886	78% ▼	45% ▼	61% ▼	70% ▼	87% ▼	27% ▼	95% ▼
	Aukštesnysis	691	82% ▼	55%	73%	79%	95%	29% ▼	98%
	Aukštasis	1433	92% ▲	67% ▲	85% ▲	89% ▲	97% ▲	43% ▲	97%
Tautybė	Lietuvis (-ė)	3059	86% ▲	58%	75%	81% ▲	93%	36%	97%
	Kita tautybė	248	74% ▼	46% ▼	63% ▼	69% ▼	93%	21% ▼	97%
Užsiėmimas	Tarnautojai, specialistai	1260	92% ▲	66% ▲	84% ▲	89% ▲	96% ▲	39% ▲	98% ▲
	Dirbantys fizinį darbą	657	79% ▼	50% ▼	63% ▼	73% ▼	90% ▼	22% ▼	96%
	Pensijoje, turintys negalią	791	81% ▼	56%	71%	76% ▼	94%	32%	96%
	Nedirba	374	76% ▼	38% ▼	56% ▼	63% ▼	88% ▼	32%	95%
	Mokosi	206	90% ▲	59%	86% ▲	91% ▲	89%	67% ▲	95%
	Dirba (nenurodyta) N<30	19	95% ▲	62%	92%	89% ▲	100%	69% ▲	92%
Santykis su kultūros sritimi	Susiję su kultūros sritimi	543	94% ▼	77% ▲	91% ▲	94% ▼	98% ▲	56% ▲	97%
	Nesusiję su kultūros sritimi	2764	83% ▲	53% ▼	71% ▼	77% ▲	92%	31% ▼	97%
Šeiminė padėtis	Vedę / gyvena kartu	1990	86% ▲	57%	75%	81% ▲	94%	33%	97%
	Nevedęs, netekėjusi	602	85%	57%	77%	82%	89% ▼	44% ▲	95%
	Išsiskyre	344	83%	59%	65% ▼	75% ▼	94%	31%	97%
	Našlys, našlė	371	80% ▼	53%	69% ▼	74% ▼	93%	34%	97%
Namų ūkio dydis (žmonių skaičius)	Vienas	765	82%	57%	69% ▼	75% ▼	92%	33%	96%
	Du	1274	85%	59%	76%	81%	94%	31% ▼	97%
	Trys	615	86%	56%	75%	82%	92%	37%	96%
	Keturi ir daugiau	653	87%	53% ▼	75%	81%	92%	43% ▲	97%
Vaikai iki 15 metų šeimoje	Nėra	2586	85%	58%	74%	80%	93%	33%	97%
	Yra	721	86%	51% ▼	74%	81%	92%	41% ▲	96%
Pajamos vienam NŪ nariui per mėnesį	Žemos (iki 600 EUR)	938	78% ▼	46% ▼	63% ▼	70% ▼	90% ▼	32% ▼	95%
	Vidutinės (601–1000 EUR)	970	85%	57%	74%	79%	93%	36%	97%
	Aukštos (virš 1000 EUR)	806	89% ▲	67% ▲	82% ▲	87% ▲	95% ▲	32%	98% ▲
	Nenurodė	593	90% ▲	58%	79% ▲	86% ▲	93%	44% ▲	96%

7 lentelė. Kultūros sričių produktų vartojimas ar naudojimas kultūros paslaugomis pagal regionus (bendras vartojimas siekia 99,3 %, todėl atskirai lentelėje nerodomas)

% skaičiuojami eilutėje		N	Scenos menai	Architektūra, vizualieji menai ir amatai	Kultūros paveldas	Knygos ir spauda	Bibliotekos	Filmai ir video-menai
Bendras (%)		3307	85%	57%	80%	93%	35%	97%
Gyv. vietovės dydis	Vilniaus m.	615	80% ▼	57%	78%	94%	30% ▼	98%
	Kiti didieji miestai (Kaunas, Klaipėda, Šiauliai, Panevėžys)	729	89% ▲	63% ▲	83% ▲	93%	31% ▼	97%
	Kiti miestai (virš 3 tūkst. gyv.)	898	87% ▲	54%	81%	93%	41% ▲	96%
	Miesteliai ir kaimai (iki 3 tūkst. gyv.)	1065	84%	54%	78%	92%	36%	96%
6 didieji miestai	Vilniaus m.	615	80% ▼	57%	78% ▼	94%	30% ▼	98%
	Kauno m.	337	91% ▲	63% ▲	86% ▲	97% ▲	28% ▼	97%
	Klaipėdos m.	173	98% ▲	80% ▲	95% ▲	95%	38%	97%
	Šiaulių m.	116	89%	60%	80%	87%	32%	98%
	Panevėžio m.	103	66% ▼	39% ▼	58% ▼	84% ▼	27%	94%
	Alytaus m.	114	91% ▲	68% ▲	91% ▲	99% ▲	54% ▲	95%
6 didžiųjų miestų apskritys be apskričių centrų	Vilniaus apskritis	295	82% ▼	50% ▼	74% ▼	91%	38%	96%
	Kauno apskritis	313	88%	56%	84% ▲	97% ▲	32%	97%
	Klaipėdos apskritis	194	91% ▲	62%	86% ▲	91%	41%	95%
	Šiaulių apskritis	188	79% ▼	51%	77%	85% ▼	36%	96%
	Panevėžio apskritis	150	85%	56%	80%	95%	42%	96%
	Alytaus apskritis	98	93% ▲	74% ▲	89% ▲	95%	51% ▲	97%
Apskritys (įskaitant apskričių centrus)	Vilniaus apskritis	910	81% ▼	55%	76% ▼	93%	33%	97%
	Kauno apskritis	650	90% ▲	60%	85% ▲	97% ▲	30% ▼	97%
	Klaipėdos apskritis	367	94% ▲	70% ▲	90% ▲	93%	39%	96%
	Šiaulių apskritis	304	83%	55%	78%	86% ▼	35%	97%
	Panevėžio apskritis	253	77% ▼	49% ▼	71% ▼	90%	36%	95%
	Alytaus apskritis	212	92% ▲	72% ▲	90% ▲	97% ▲	52% ▲	96%
	Marijampolės apskritis	167	84%	46% ▼	71% ▼	91%	32%	97%
	Telšių apskritis	165	82%	44% ▼	72% ▼	91%	33%	96%
	Utenos apskritis	164	82%	49%	77%	93%	44% ▲	95%
Tauragės apskritis	115	83%	49%	74%	90%	39%	95%	

KULTŪROS SRIČIŲ VARTOJIMAS LIETUVOJE IR UŽSIENYJE 2023 M.

Kasmet į užsienį keliauja vis daugiau Lietuvos gyventojų – 2023 metais 46 % jų teigė per pastaruosius 12 mėn. lankęsi užsienyje (2014 m. – 27 %, 2017 – 31 %, 2020 m. – 35 %). Viena iš veiklų kelionių metu – įvairių kultūros renginių, žymių vietų lankymas ar naudojimas kultūros paslaugomis.

Dažniausia Lietuvos gyventojų kultūrinė veikla užsienyje – kultūros paveldo objektų, istorinių ir archeologinių vietų, žymių pastatų lankymas (29 %). Nuo šios veiklos nedaug atsilieka muziejų lankymas – tą per paskutinius 12 mėn., būdami užsienyje, teigė darę 26 % Lietuvos gyventojų. Galima teigti, kad tai yra tipinės turistų

veiklos. Taip pat palyginti populiariu būnant užsienyje lankytis įvairiuose scenos menų renginiuose (14 %) ir meno parodose (8 %). Kitų kultūros sričių produktus užsienyje vartojo ar paslaugomis naudojosi labai nedidelė gyventojų dalis.

Lyginant kultūros sritis pagal dažniausiai vartojamus produktus Lietuvoje ir užsienyje, matyti, kad populiariausia gyvo kultūros vartojimo sritis Lietuvoje – scenos renginių lankymas – būnant užsienyje yra palyginti mažiau populiari. Kitos dvi populiariausios veiklos – muziejų ir kultūros paveldo objektų lankymas – yra populiarios ir būnant užsienyje, taip pat galima teigti, kad atitinka lankymosi meno parodose Lietuvoje ir užsienyje polinkiai. Į archyvą nedažnai kreipiamasi tiek Lietuvoje, tiek užsienyje. Matyti didelė disproporcija tarp naudojimosi bibliotekų paslaugomis Lietuvoje ir užsienyje, taip pat kino festivalių Lietuvoje ir užsienyje lankymo.

Vis dėlto, neatitikimai tarp populiariausių kultūros vartojimo sričių Lietuvoje ir užsienyje nėra netikėti – juos galima aiškinti kalbos barjeru (jis neaktualus lankant žymias vietas, meno parodas, praktiškai neaktualus lankant muziejus), poreikiu iš anksto planuoti lankymąsi scenos renginiuose ir scenos renginių kaina, mažesniu kai kurių paslaugų poreikiu būnant užsienyje (pavyzdžiui, bibliotekų).

Pastebėtina, kad didelė dalis Lietuvos gyventojų kultūros paslaugų užsienyje prieinamumą jiems asmeniškai vertina gana palankiai, bet žemiau, negu kultūros paslaugų prieinamumą Lietuvoje – 41 % teigia, kad kultūros paslaugų prieinamumas užsienyje yra labai geras ar geras (Lietuvoje – 66 %), o 46 % palankiai (labai gerai ar gerai) vertina užsienyje gyvai teikiamų paslaugų kokybę (Lietuvoje – 67 %).

BENDRIEJI GYVO IR VIRTUALAUS VARTOJIMO BENDRIEJI RODIKLIAI

Tolesnėje lentelėje pateikti gyvo ir virtualaus vartojimo bendrieji rodikliai bei rodikliai atskiroms sritims. Šviesiausi oranžiniai punktai nurodo gyvą, šviesiai pilki – skaitmeninį (virtualų) kultūros produktų ir paslaugų vartojimą.

8 lentelė. Kultūros sričių gyvas ir virtualus vartojimas

Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių ..., proc. ⁵	2014 m.	2017 m.	2020 m.	2023 m.
Gyventojų, kurie per pastaruosius 12 mėn. vartojo bent 4 kultūros produktus / naudojami kultūros paslaugomis gyvai, dalis, proc.⁶	42,6	44,3	49,5	56,2
1. lankęsi scenos menų renginiuose, žiūrėję, klausęsi programų	89,7	85,0	84,9	85,6
1.1 lankęsi scenos meno renginiuose Lietuvoje	57,5	61,4	63,7	70,2
1.2 žiūrėję tiesioginę renginių transliaciją ne namuose (pvz., lauke, kino salėje, viešojoje bibliotekoje ar kitoje vietoje)	32,7	31,2	36,6	32,9
1.3 žiūrėję ar klausęsi renginių įrašų	79,3	70,0	69,1	65,0
2. lankęsi vizualiojo meno, architektūros, amatų ir dizaino renginiuose, žiūrėję, klausęsi programų	47,9	50,4	51,9	56,7
2.1 lankęsi tapybos ir grafikos darbų, fotografijų, skulptūrų, amatininkų dirbinių parodose Lietuvoje	28,2	25,0	27,4	25,0
2.2 lankęsi amatininkų dirbinių parodose (profesionalių ar mėgėjų) Lietuvoje	–	–	25,7	25,3
2.3 domėjęsi architektūra (lankydami architektūros objektus), lankęsi architektūros parodose, ar ekskursijose Lietuvoje	–	–	20,3	24,4
2.4 lankęsi dizaino parodose Lietuvoje	–	–	8,9	8,6
2.5 lankęsi virtualiose tapybos ir grafikos darbų, fotografijų, skulptūrų, amatininkų dirbinių parodose Lietuvoje arba užsienyje	12,2	13,7	12,2	11,5
2.6 žiūrėję ar klausęsi lietuviškos programos apie vaizduojamuosius menus, architektūrą, dizainą ar amatus (per TV, radiją ar internete)	37,7	39,7	33,2	32,4

⁵ Nuo 2014 m. bendras (gyvas, virtualus ir abu kartu) kultūros produktų ir paslaugų vartojimas siekė ~99% ir beveik nekito, todėl šie bendrieji rodikliai nuo 2023 m. nebestebimi ir dėl to nepateikiami. Bent 4 kultūros produktų / paslaugų virtualus vartojimas taip pat nėra stebimas, kadangi beveik visi gyventojai žiūri filmus per TV arba internete.

⁶ Atkreiptinas dėmesys į šio rodiklio 2020 m. reikšmės skirtumą 2020 m. ataskaitoje ir čia pateiktos reikšmės. 2020 m., apskaičiuojant šį rodiklį (2020 m. ataskaitoje – R15), per klaidą į rodiklio skaičiavimą buvo įtrauktas atsakymas Q22_2 „Lankėtės bibliotekoje internete ir / arba internetu bibliotekoje ieškojote leidinių ar kitos medžiagos“ ir duomenimis nepritaikytas svoris. Pritaikius svorį bei išėmus minėtą atsakymą iš rodiklio skaičiavimo, 2020 m. rodiklis turėjo būti 49%.

Gyventojai (≥15 m.), per pastaruosius 12 mėnesių ..., proc. ⁵	2014 m.	2017 m.	2020 m.	2023 m.
3. lankęsi muziejuose arba lankę kultūros paveldą, žiūrėję, klausęsi programų	72,6	71,0	78,2	81,8
3.1 lankęsi muziejuje Lietuvoje arba užsienyje	37,8	31,5	36,6	59,5
3.2 lankę kultūros paveldo objektus, istorines vietas, pastatus, keliavo kultūros maršrutais Lietuvoje arba užsienyje	50,0	53,0	60,4	60,8
3.3 virtualiai lankę muziejų ekspozicijas, kultūros paveldo objektus, istorines ar archeologines vietas, įžymius pastatus Lietuvoje	-	-	21,2	15,7
3.4 žiūrėję arba klausęsi lietuviškos arba užsienio programos apie muziejus, kultūros paveldo objektus, istorines ar archeologines vietas, įžymius pastatus arba vietas	41,4	41,3	42,6	45,2
4. lankęsi arba kreipęsi į archyvą gyvai arba virtualiai Lietuvoje arba užsienyje	5,5	3,4	9,5	8,9
4.1 lankęsi archyvuose Lietuvoje gyvai	3,7	1,6	4,9	4,0
4.2 lankęsi Lietuvos archyvuose internete	3,3	2,8	6,9	6,3
4.3 lankęsi, kreipęsi į archyvą užsienyje arba naršę užsienio archyvo svetainėse	2,2	-	3,7	2,0
5. skaitę knygas ir spaudą	97,1	96,3	94,0	90,4
5.1 skaitę knygas spausdintame ar skaitmeniniame formate	63,1	66,3	69,4	69,6
5.2 skaitę periodinius leidinius (žurnalus arba laikraščius) spausdintame ar skaitmeniniame formate	88,2	86,7	80,3	85,5
6. naudojęsi bibliotekų paslaugomis	38,3	35,3	39,2	35,1
6.1 lankęsi bibliotekoje Lietuvoje gyvai	36,7	31,2	34,7	31,4
6.2 lankęsi bibliotekoje užsienyje gyvai	-	-	-	1,4
6.3 lankęsi bibliotekoje internete	13,4	11,9	17,2	13,1
7. žiūrėję filmus ir videomeno kūrinius	89,0	91,4	95,5	96,8
7.1 lankęsi kine ar kino festivalyje	35,1	40,8	36,2	37,0
7.2 žiūrėję lietuviškus filmus per TV	-	-	80,8	79,1
7.3 žiūrėję lietuviškus filmus internete	46,0	49,5	28,7	34,4
7.4 žiūrėję užsienio filmus per TV ar internete	-	-	93,4	91,5
8. klausęsi radijo⁷	80,4	81,3	80,1	88,2

Žymėjimai: ■ gyvas lankymasis, vartojimas ■ virtualus lankymasis, vartojimas

Siekiant detalesnės ir informatyvesnės tyrimo rezultatų analizės, nuo 2020 m. naudojamas gyvo kultūros sričių vartojimo rodiklis⁸: R3 „Gyventojų, kurie per

pastaruosius 12 mėn. vartojo bent 4 kultūros produktus / naudojęsi kultūros paslaugomis gyvai, dalis, proc.“. Respondentui (-ei) priskiriamas šis rodiklis,

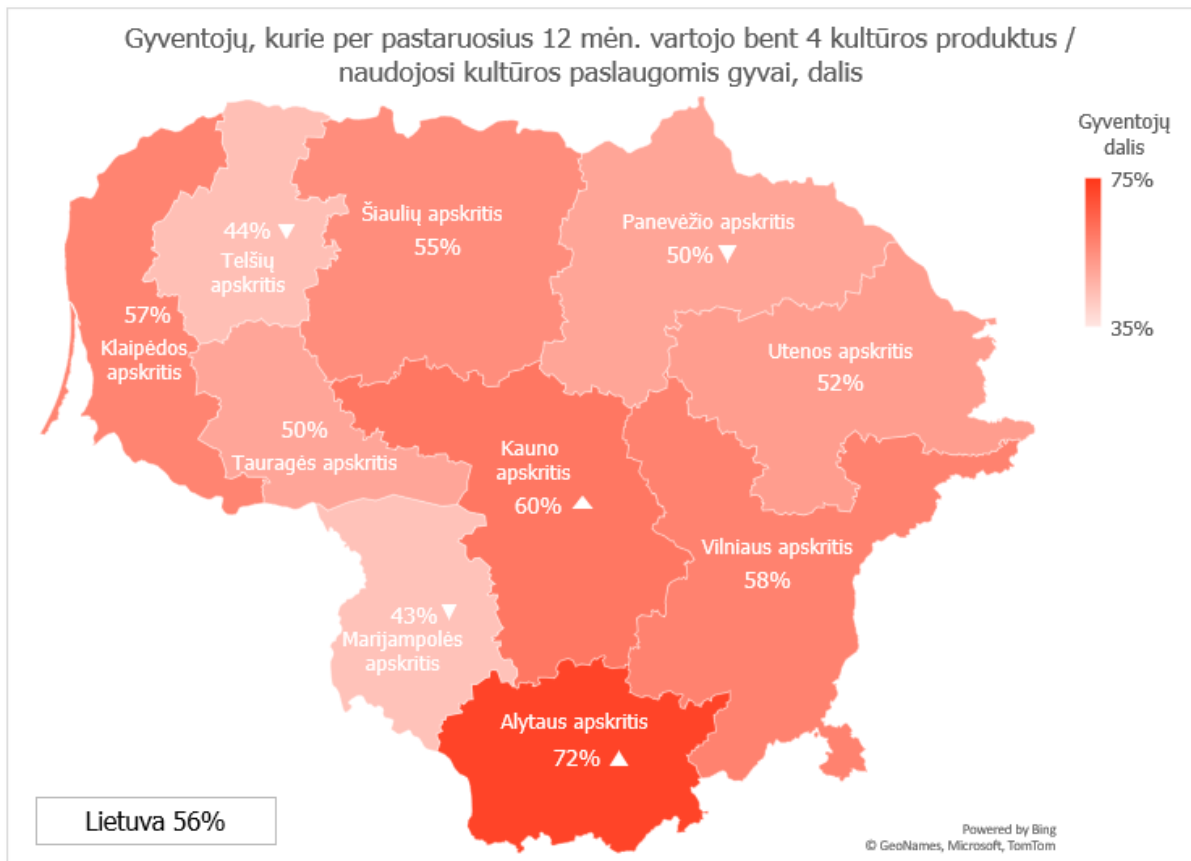
⁷ Į kultūros produktų / paslaugų vartojimą neįskaičiuojamas.

⁸ 2020 m. – R15.

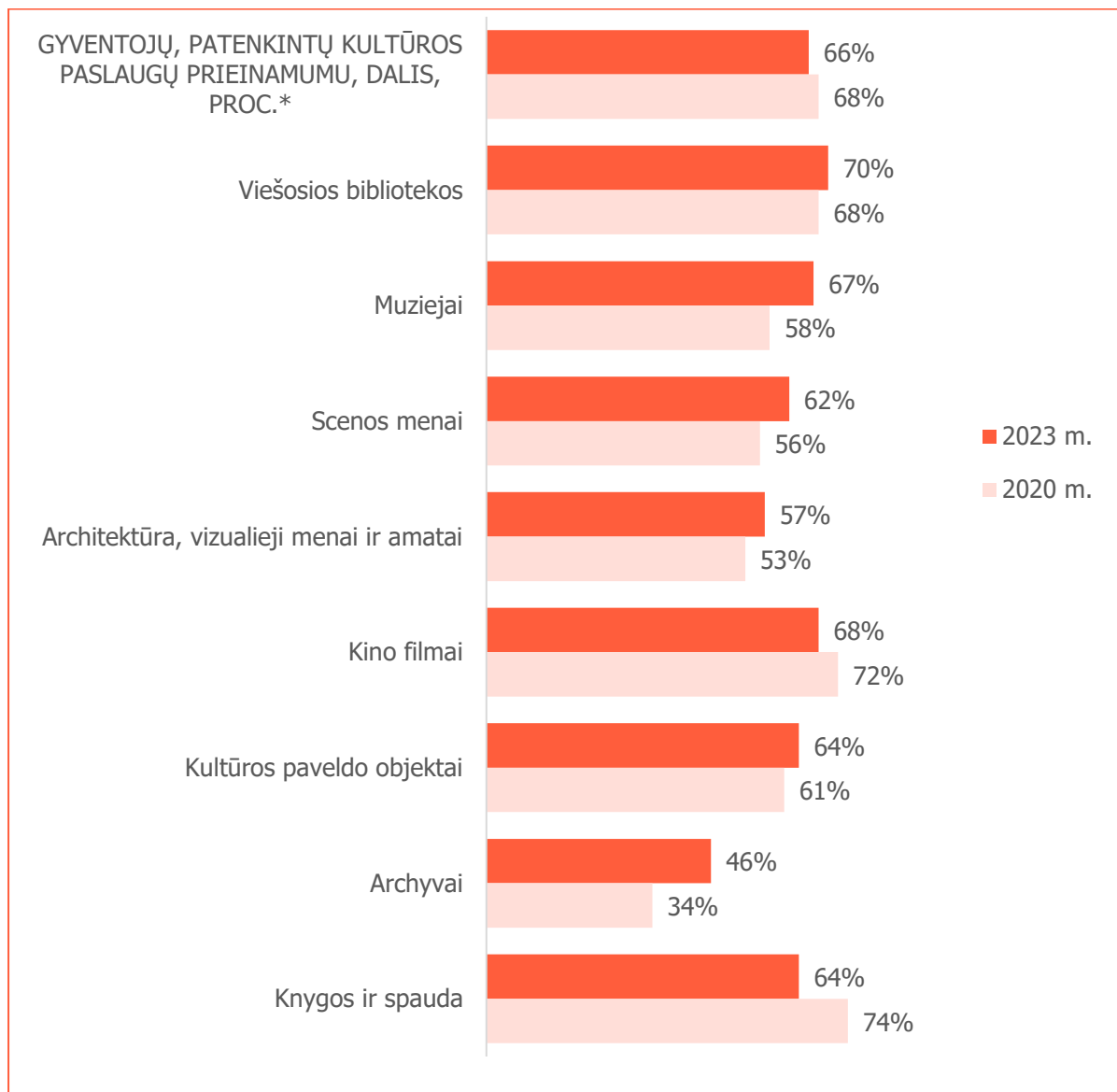
jei jis (-i) gyvai vartojo bent 4 iš 8 pagrindinių į tyrimą įtrauktų kultūros sričių: 1) scenos menų renginiai, 2) vizualiojo meno, architektūros, dizaino renginiai, 3) muziejų ir galerijų ekspozicijų lankymas, 4) kultūros paminklų ir archeologinių vietų lankymas, 5) lankymasis fiziniuose archyvuose / kreipimasis į juos, 6) knygų skaitymas (neįskaitant periodinių leidinių), 7) naudojimasis viešųjų bibliotekų paslaugomis, 8) lankymasis kine. Nuo 2014 m. šis rodiklis augo: 2014 m. jis siekė 43 %, 2017 m. 44 %, o 2020 m. 49 %,

2023 m. – 56 % nuo visų Lietuvos gyventojų. 2023 m., lyginant su 2020 m., rodiklio padidėjimas yra palyginti didelis ir statistiškai reikšmingas. Tarp 6 didžiųjų miestų statistiškai reikšmingai daugiau tokių gyventojų yra Kaune (66 %), Klaipėdoje (65 %) bei Alytuje (69 %). Vertinant apskritis, išsiskiria Marijampolės apskritis ir Telšių apskritis (įskaitant miestus), kuriose šis rodiklis statistiškai reikšmingai mažesnis (atitinkamai 43 % ir 44 %).

3 pav. Gyventojų, vartojančių bent 4 kultūros produktus/paslaugas gyvai, dalis Lietuvos apskrityse įskaitant apskričių centrus

KULTŪROS SRIČIŲ PRIEINAMUMAS 2020–2023 M.

* 2023 m. prieinamumas apskaičiuotas, sujungiant prieinamumo gyvai ir skaitmeninio turinio prieinamumo vertinimą: srities prieinamumas vertinamas teigiamai, jei asmuo teigiamai vertina tos srities prieinamumą gyvai arba teigiamai vertina tos srities skaitmeninio turinio prieinamumą. 2020 m. prieinamumas vertintas pagal vieną respondentams užduodamą klausimą, kuriame prašoma galvoti ir apie tos srities prieinamumą gyvai, ir apie skaitmeninio turinio prieinamumą. Dėl metodologijos skirtumų duomenys nėra visiškai palyginami, pokyčio statistiniai reikšmingumai nežymimi. Bendras pasitenkinimo kultūros paslaugų prieinamumu rodiklis apskaičiuojamas, asmenį laikant patenkintu kultūros paslaugų prieinamumu, jei jis teigiamai vertina bent pusės kultūros sričių prieinamumą.

Bendras kultūros paslaugų prieinamumo vertinimo rodiklis, apimantis tiek gyvą, tiek skaitmeninį turinį, yra 66 % – tiek gyventojų yra patenkinti bent pusės iš

vertintų kultūros sričių prieinamumu. Lyginant su prieinamumo vertinimu 2020 m. (68 %) ir atsižvelgiant į metodologijos skirtumus, galima teigti, kad

bendras prieinamumo vertinimas nepasikeitė.

Lyginant atskiras sritis ir atsižvelgiant į ne visišką duomenų palyginamumą tarp metų, matyti, kad daugelio jų prieinamumą galima laikyti iš esmės nepakitusiu. Kelių kultūros sričių prieinamumo vertinimas keitėsi stipriau ir į šiuos pokyčius reikia atsižvelgti net turint galvoje skirtingą tyrimo metodologiją. Ypač pagerėjo archyvų vertinimas (nuo 34 % 2020 m. iki 46 % 2023 m.), prastesnis prieinamumo vertinimas pastebimas knygų ir spaudos srityje (atitinkamai 74 % ir 64 %).

Geriausiai iš visų sričių vertinamas viešųjų bibliotekų prieinamumas (70 %). Archyvų prieinamumas, nors labiausiai padidėjęs, vertinamas žemiausiai iš visų sričių (46 %). Matyt, tai lemia itin mažas naudojimas archyvų paslaugomis (2023 m. jais nurodė naudojęsi 7 % apklaustųjų), dėl kurio daugiau negu pusė gyventojų – žymiai daugiau negu kitų sričių atveju – neturi nuomonės apie jų prieinamumą (žr. skyrių „Archyvai“). Tai galima sieti su archyvų paslaugų specifiškumu, nes į archyvus paprastai kreipiamasi dėl asmeninių bei profesinių priežasčių, kai reikia surasti tam tikrą informaciją ar medžiagą, ir jie tradiciškai nėra siejami su (pramogine) laisvalaikio veikla kaip kitos sritys.

Visų ar beveik sričių kultūros produktų ir paslaugų prieinamumą dažniau gerai vertina jauniausio amžiaus (15–29 m.) respondentai, aukštąjį išsilavinimą turintys gyventojai, biurų darbuotojai, besimokantys, su kultūros sritimi susiję asmenys, gaunantys vidutines ir aukštas pajamas gyventojai. Kelių sričių prieinamumą geriau vertina 50–59 m. amžiaus grupės gyventojai (bibliotekų, scenos menų, kultūros paveldo). Moterys geriau vertina bibliotekų prieinamumą, po vieną gyvenantys asmenys – vizualiųjų menų ir kino filmų prieinamumą. Kultūros produktų ir paslaugų prieinamumą prasčiau vertina vyriausio amžiaus respondentai (virš 70 m.), įgiję vidurinį ir žemesnį išsilavinimą, pensijoje esantys, nedirbantys asmenys, žemiausiai pajamų grupei priklausantys gyventojai.

Vilniaus ir Kauno mieste geriau vertinamas beveik visų kultūros sričių prieinamumas, kiti miestai išsiskiria pavienėmis sritimis, pavyzdžiui, Šiauliuose geriau vertinamos viešosios bibliotekos, Alytaus mieste – kino filmai. Kelių kultūros sričių prieinamumas blogiau vertinamas Klaipėdos mieste. Visų sričių prieinamumas blogiau vertinamas Vilniaus apskrityje (be Vilniaus miesto), dalies sričių – Šiaulių ir Panevėžio apskrityse (be miestų), o kelios sritys geriau vertinamos Kauno ir Alytaus apskrityse (be miestų).

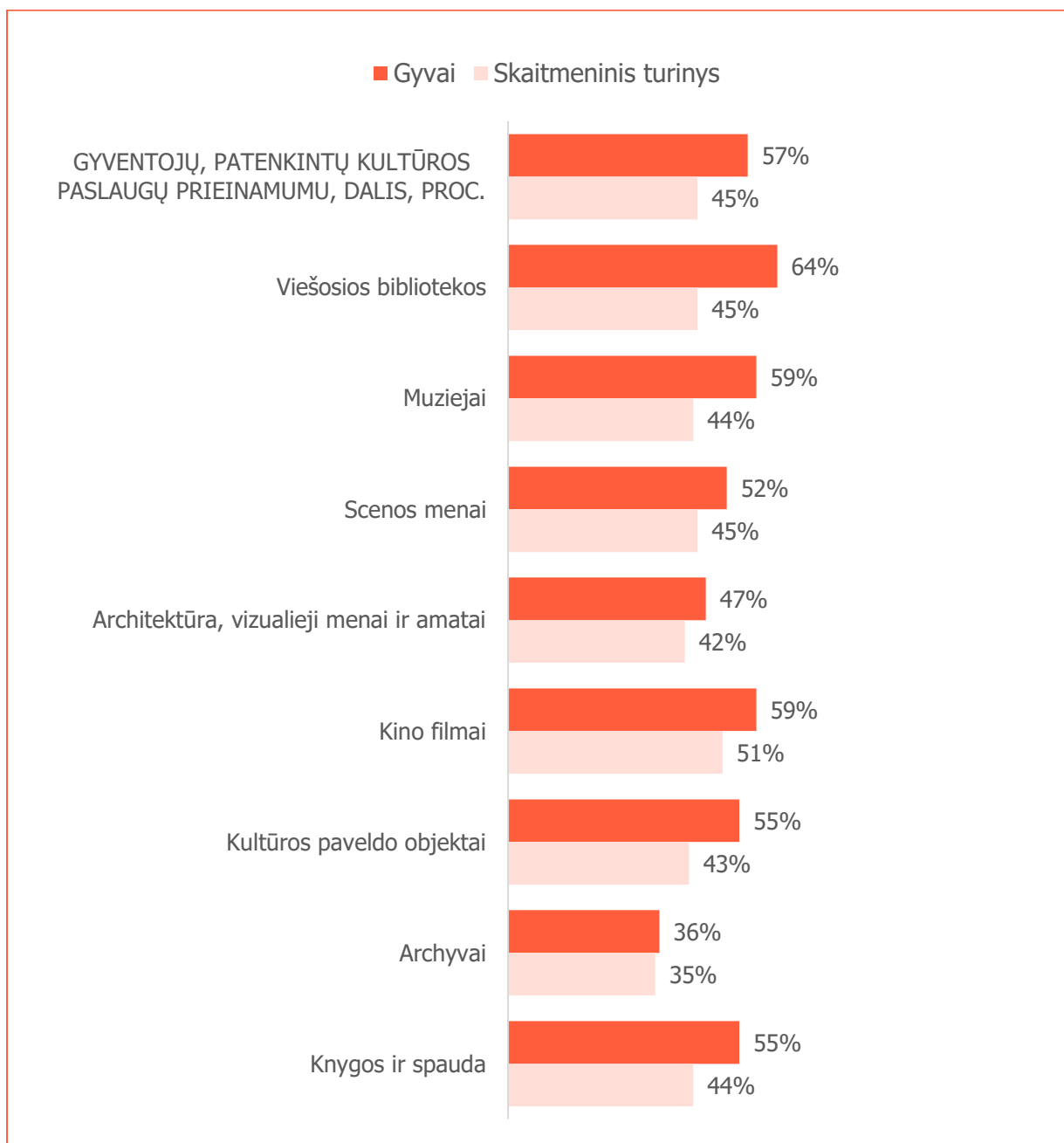
Lyginant apskritis įskaitant miestus, visų kultūros paslaugų prieinamumas geriausiai vertinamas Kauno apskrityje (75 %) ir Alytaus apskrityje (79 %), o

prasčiau vertinamas Klaipėdos apskrityje (64 %) ir Panevėžio apskrityje (63 %).

4 pav. Gyventojų, patenkintų kultūros paslaugų prieinamumu, dalis Lietuvos apskrityse, įskaitant apskričių centrus

KULTŪROS SRIČIŲ PRIEINAMUMAS GYVAI IR SKAITMENINIO TURINIO PRIEINAMUMAS, 2020–2023 M.

Kultūros sričių skaitmeninio turinio prieinamumas 2023 m. buvo vertinamas pirmą kartą. Lyginant su prieinamumu gyvai, matyti, kad visų kultūros sričių skaitmeninio turinio prieinamumas yra vertinamas prasčiau – bendras paslaugų gyvai prieinamumo rodiklis yra 57 %, skaitmeninio turinio – 45 %. Lyginant

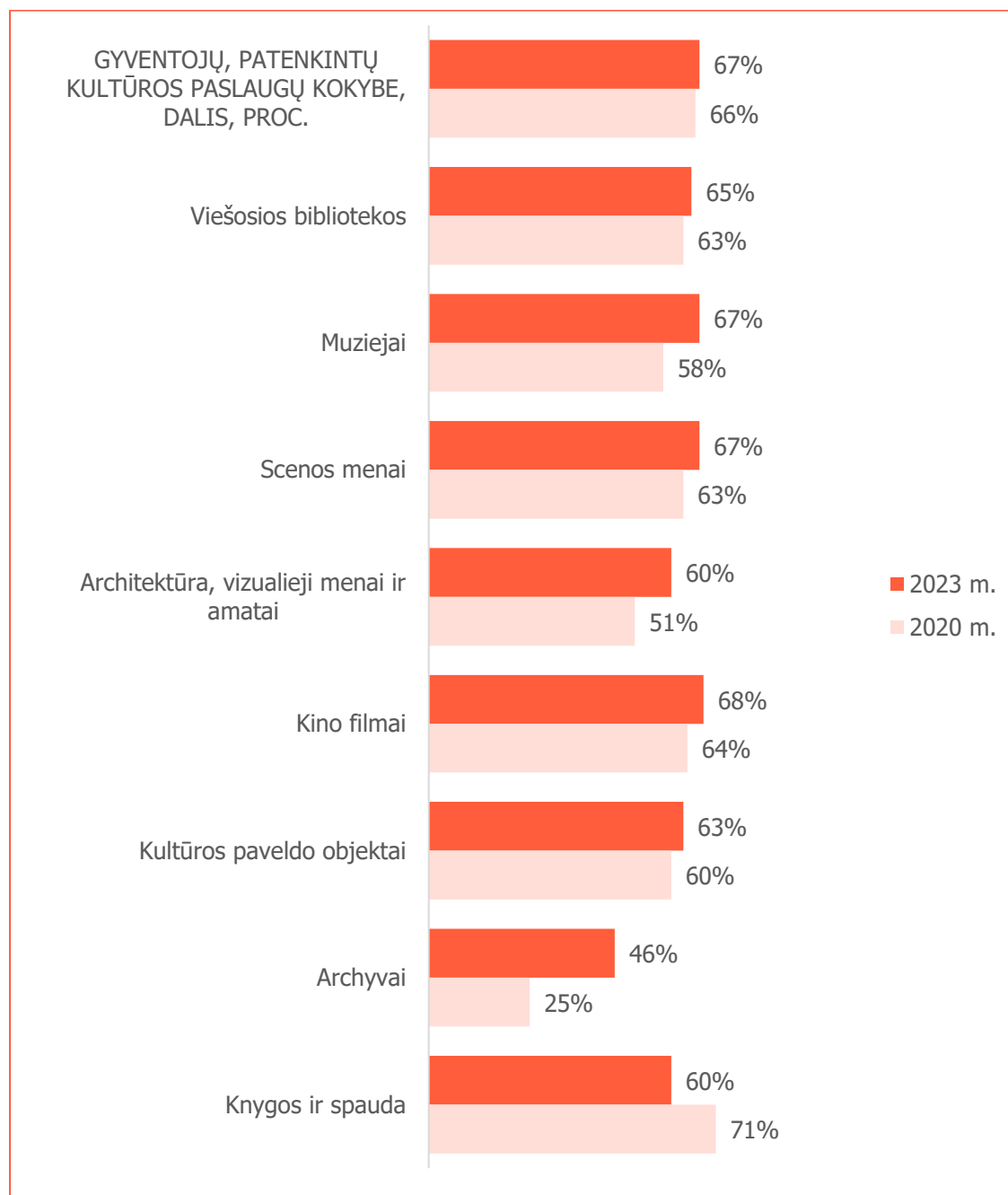
kultūros sritis, geriausiai vertinamas kino filmų skaitmeninio turinio prieinamumas (51 %), blogiausiai – architektūros, vizualiųjų menų ir amatų skaitmeninio turinio prieinamumas (42 %). Pastebėtina, kad, lyginant sritis, išsiskiria archyvai – jų prieinamumas gyvai ir skaitmeninis prieinamumas

vertinamas vienodai (36 % ir 35%), nors visų kitų sričių prieinamumas gyvai vertinamas 5–19 % geriau negu skaitmeninio turinio prieinamumas. Didžiausias atotrūkis tarp gyvo ir skaitmeninio prieinamumo – viešųjų bibliotekų (atitinkamai 64 % ir 45 %) muziejų srityse (atitinkamai 59 % ir 44 %). Galima teigti, kad pasiteisino archyvų skaitmeninimo ir viešinimo paslaugos, o kitų sričių institucijoms šioje srityje dar yra ką nuveikti. Vis dėlto, lyginant gyvai prieinamo ir skaitmeninio turinio vertinimą, reikia atsižvelgti į tai, kad, vertindami skaitmeninį turinį, daug didesnė dalis

respondentų nurodo neturintys nuomonės – tai dažniau yra apskritai nesinaudojantys internetu ar tos srities skaitmeniniu turiniu.

Daugelio kultūros sričių skaitmeninio turinio prieinamumas geriau vertinamas Vilniaus, Kauno, Šiaulių miestuose ir Alytaus apskrityje, o blogiau vertinamas Vilniaus, Klaipėdos, Panevėžio apskrityse (be miestų). Pastebima, kad skaitmeninis kultūros paslaugų prieinamumas, nors jo neturėtų riboti geografinė lokacija, pagal visas sritis blogiau vertinamas mažuose miestuose ir kaimuose.

KULTŪROS SRIČIŲ KOKYBĖ, 2020–2023 M.

* 2023 m. kokybė apskaičiuota, sujungiant kokybės gyvai ir skaitmeninio turinio kokybės vertinimą: srities kokybė vertinama teigiamai, jei asmuo teigiamai vertina tos srities kokybę gyvai arba teigiamai vertina tos srities skaitmeninio turinio kokybę. 2020 m. kokybė vertinta pagal vieną respondentams užduodamą klausimą, kuriame prašoma galvoti ir apie tos srities kokybę gyvai, ir apie skaitmeninio turinio kokybę. Dėl metodologijos skirtumų duomenys nėra visiškai palyginami, statistiniai pokyčio reikšmingumai nežymimi. Bendras pasitenkinimo kultūros paslaugų prieinamumu rodiklis apskaičiuojamas, asmenį laikant patenkintu kultūros paslaugų prieinamumu, jei jis teigiamai vertina bent pusės kultūros sričių prieinamumą. Bendras pasitenkinimo kultūros paslaugų kokybe rodiklis apskaičiuojamas, asmenį laikant patenkintu kultūros paslaugų kokybe, jei jis teigiamai vertina bent pusės kultūros sričių kokybę.

Bendras kultūros paslaugų kokybės vertinimo rodiklis, apimantis tiek gyvą, tiek skaitmeninį turinį, yra 68 % – tiek gyventojų yra patenkinti bent pusės iš vertintų kultūros sričių kokybe. Lyginant su kokybės vertinimu 2020 m. (66 %) ir atsižvelgiant į metodologijos skirtumus, galima teigti, kad bendras kokybės vertinimas nepasikeitė.

Lyginant atskiras sritis ir atsižvelgiant į ne visišką duomenų palyginamumą tarp metų, matyti, kad daugelio jų kokybę galima laikyti nepakitusia. Kelių kultūros sričių kokybės vertinimas keitėsi stipriau ir į šiuos pokyčius reikia atsižvelgti net turint galvoje skirtingą tyrimo metodologiją. Ypač pagerėjo archyvų kokybės vertinimas (nuo 25 % 2020 m. iki 45 % 2023 m.), prastesnis kokybės vertinimas, kaip ir prieinamumo atveju, pastebimas knygų ir spaudos srityje (atitinkamai 71 % ir 60 %).

Visų kultūros sričių, išskyrus archyvus, kokybe gyvai dažniau yra patenkintos moterys, visų sričių išskyrus muziejus – jauniausios amžiaus grupės (15–19 m.) respondentai. Daugelio kultūros sričių gyvai kokybę geriau vertina aukštąjį išsilavinimą įgiję, biurų darbuotojai, besimokantys gyventojai. Visų sričių kokybę geriau vertina gaunantys vidutines ir aukštas pajamas ir su kultūros sritimi susiję gyventojai.

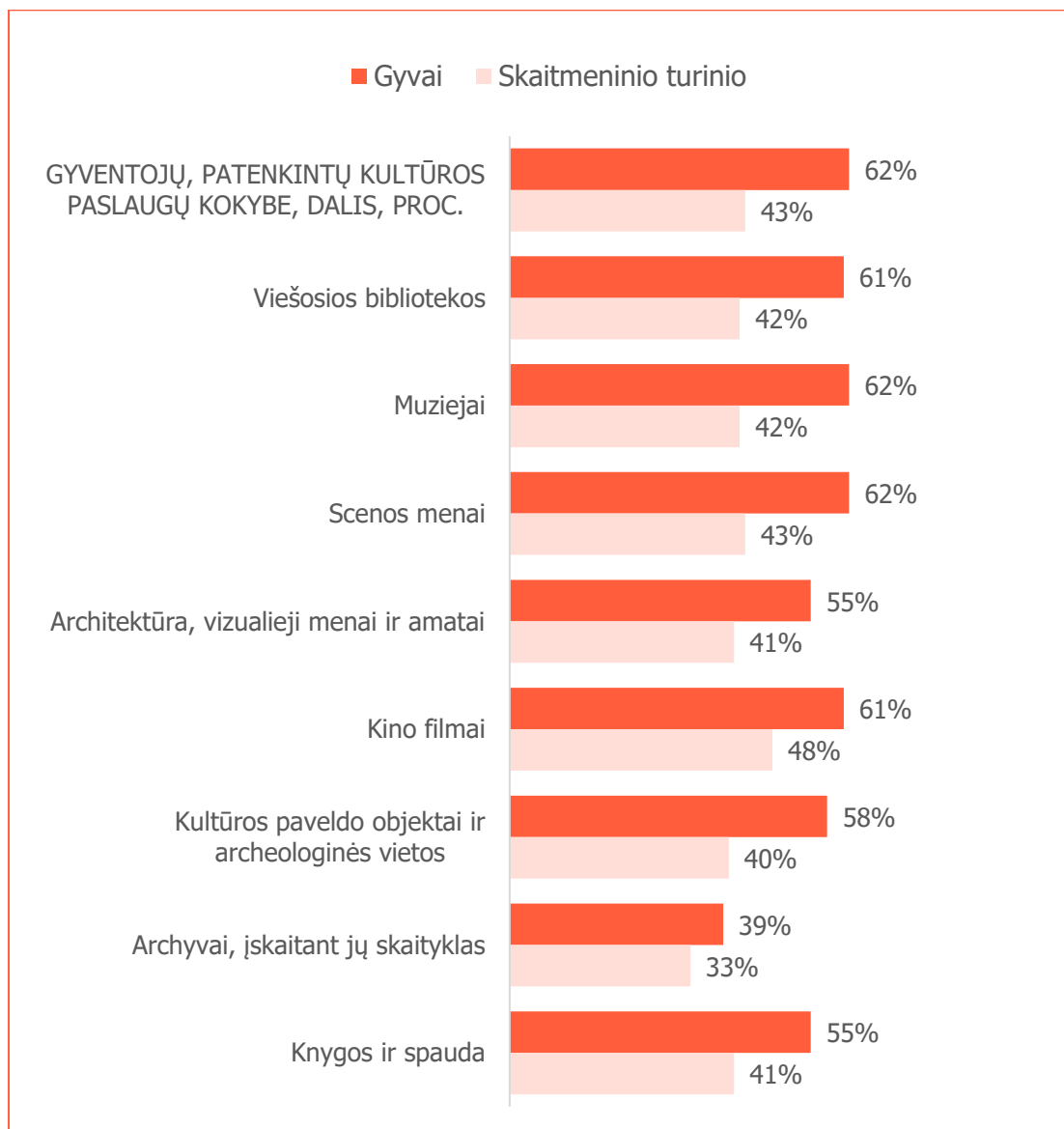
Kai kurių kultūros paslaugų kokybę dažniau gerai vertina Vilniaus ir Kauno miestų bei Alytaus apskrities, blogiau – Klaipėdos miesto, Vilniaus ir Klaipėdos apskričių (be miestų) gyventojai.

Lyginant apskritis įskaitant miestus, visų kultūros paslaugų prieinamumas geriausiai vertinamas Alytaus apskrityje (79 %), o prasčiausiai vertinamas Klaipėdos apskrityje (64 %).

5 pav. Gyventojų, patenkintų kultūros paslaugų kokybe, dalis Lietuvos apskrityse, įskaitant apskričių centrus

KULTŪROS SRIČIŲ GYVAI PRIEINAMO IR SKAITMENINIO TURINIO KOKYBĖ, 2020–2023 M.

Kultūros sričių skaitmeninio turinio kokybė 2023 m. buvo vertinama pirmą kartą. Lyginant su gyvai teikiamų paslaugų kokybe, matyti, kad visų kultūros sričių skaitmeninio turinio kokybė yra vertinama prasčiau – bendras paslaugų gyvai kokybės rodiklis yra 62 %, skaitmeninio turinio – 43 %. Lyginant kultūros sritis, geriausiai vertinama kino filmų skaitmeninio turinio kokybė (48 %), blogiausiai – archyvų

skaitmeninio turinio kokybė (33 %). Kaip ir prieinamumo vertinimo atveju, prastesnį archyvų turinio kokybės vertinimą greičiausiai lemia mažas naudojimas archyvų paslaugomis, dėl kurio daugiau žmonių nei vertinant kitas kultūros sritis neturi nuomonės apie archyvų kokybę. Vis dėlto, apskritai skaitmeninio turinio kokybės vertinimo skirtumai tarp sričių yra nedideli.

Pastebėtina, kad archyvai išsiskiria ir tuo, kad jų atveju matyti mažiausias atotrūkis tarp gyvai prieinamo ir skaitmeninio turinio kokybės vertinimo (skirtumas yra 6 %), o kitais atvejais skirtumai dideli. Vis dėlto, vertinant gyvai prieinamo ir skaitmeninio turinio vertinimą reikia atsižvelgti į tai, kad, vertinant skaitmeninį turinį, daug didesnė dalis nurodo neturintys nuomonės – tai dažniau yra apskritai nesinaudojantys internetu ar tos srities skaitmeniniu turiniu.

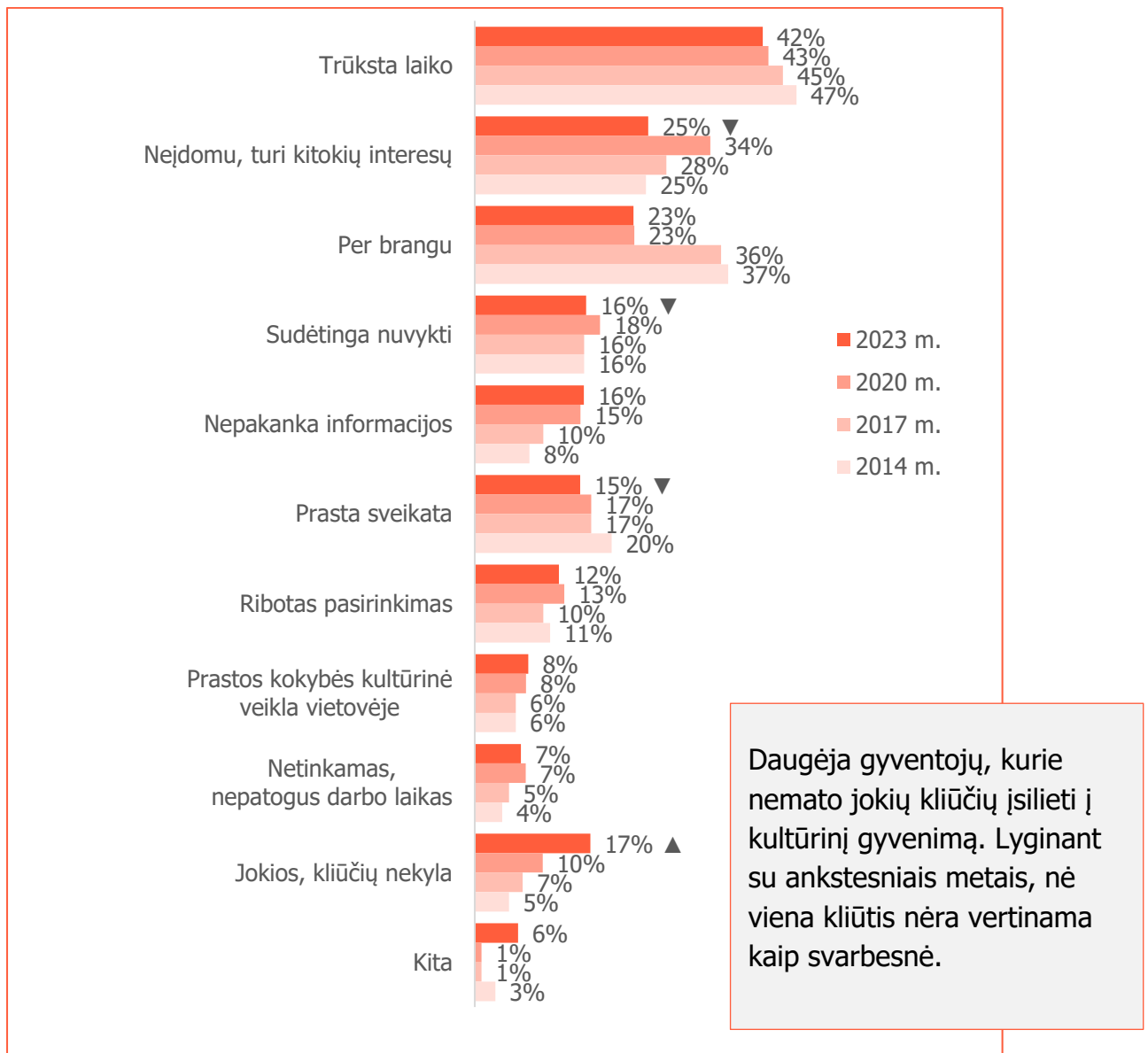
Visų skaitmeninio turinio sričių kokybę gerai dažniau vertina 15–29 m. amžiaus gyventojai, daugelio sričių – ir 30–39 m. gyventojai, kai kurių sričių skaitmeninio turinio kokybę geriau vertina įgiję aukštąjį išsilavinimą asmenys. Visų kultūros sričių skaitmeninio turinio kokybę gerai dažniau

vertina biuro darbuotojai, besimokantieji, vieniši asmenys (nevedę, netekėjusios), aukštas pajamas gaunantys gyventojai. Įdomu, kad vertinant kultūros skaitmeninio turinio kokybę, skirtingai negu vertinant kultūros paslaugas gyvai, moterys statistiškai reikšmingai nuo vyrų nesiskyrė. Visi šie vertinimai greičiausiai atspindi skaitmeninio turinio vartojimą – jį daugiau vartojančios grupės taip pat geriau vertina jo kokybę.

Skaitmeninio turinio kai kurių sričių kokybę geriau vertina Vilniaus miesto, Kauno ir Alytaus apskričių (be miestų), prasčiau – Vilniaus ir Panevėžio apskričių (be miestų) gyventojai. Keturių sričių kokybę prasčiau įvertino mažų miestelių ir kaimų gyventojai.

PAGRINDINĖS KLIŪTYS ĮSILIETI Į KULTŪRINĮ GYVENIMĄ

Pagrindinės **kliūtys**, trukdančios įsilieti į kultūrinį gyvenimą, išlieka tos pačios kaip ir ankstesniais laikotarpiais: **laiko, intereso stoka bei kaina**. 2023 m. tyrime reikšmingai sumažėjo ir grįžo į ankstesnį lygį asmenų, teigiančiųjų, jog dalyvauti kultūriniame gyvenime neįdomu ar turima kitokių interesų, skaičius (25 %), taip pat išliko mažesnis nei 2014 m. ir 2017 m. skaičius žmonių, teigiančiųjų, kad tai daryti per brangu (23 %). 2023 m. šiek tiek sumažėjo

asmenų, nurodžiusių, kad nedalyvauja kultūrinėse veiklose dėl sunkumų nuvykti iki jų vykdymo vietų. Nuo 2014 m. nuosekliai daugėja respondentų, nurodžiusių, kad nemato kliūčių dalyvauti kultūrinėje veikloje (nuo 5 % 2014 m. iki 17 % 2023 m.).

Viena iš dažnų nurodomų priežasčių išlieka **informacijos trūkumas** – teigiančiųjų, kad jos trūksta, dalis paaugo nuo 8 % 2014 m. iki 16 % 2023 m. Įdomu, kad tą dažniau

akcentavo gyventojai nuo 20 iki 29 m. (23 % jų), aukštąjį išsilavinimą turintys, specialistais ir tarnautojais dirbantys, aukštas pajamas gaunantys asmenys, kuriems dėl didelio internetinio raštingumo informacija turėtų būti gerai prieinama. Šiuo aspektu taip pat išsiskyrė Klaipėdos m. gyventojai (23 %). Tai gali rodyti ir kelias netiesiogines tendencijas. Pirmiausia, galbūt informacija apie kultūrinės veiklos galimybes pasimeta naujienų gausoje. Taip pat tikėtina, kad ši auditorija neranda arba nežino informacijos šaltinių, kuriuose būtų galima rasti patogiai pateikiama, koncentruota, specializuota kultūrinę informaciją. Iš kitos pusės, tai gali rodyti tiesiog šios tikslinės grupės intereso, noro įdėti pastangų ieškoti tokios informacijos stoką.

Detaliau analizuojant sociodemografinės grupės galima akcentuoti, kad **laiko trūkumu** dažniausiai skundžiasi ekonomiškai aktyvesni visuomenės nariai: gyventojai iki 60 m. (ypač 30–39 m. amžiaus grupėje), su aukštesniu išsilavinimu, dirbantys, turintys vaikų, gaunantys aukštas pajamas asmenys. **Intereso stoka** ypač ryški tarp vyrų (35 %, palyginti su 17 % moterų), taip pat tarp asmenų, įgijusių vidurinį išsilavinimą, dirbančių fizinį darbą, nedirbančių, besimokančių, nesusijusių su kultūros sritimi gyventojų.

Per didelė kultūros paslaugų kaina, sudėtinga nuvykti – šios priežastys dažniau riboja moteris, vienišus,

nedirbančius, žemas pajamas gaunančius asmenis. Iki kultūros paslaugų taip pat sunku nuvykti vyriausios amžiaus grupės (virš 70 metų) ir pensijoje esantiems žmonėms. Verta atkreipti dėmesį, kad aukštą kainą kaip nedalyvavimo priežastį taip pat dažniau nurodė Klaipėdos, ypač Klaipėdos miesto bei Panevėžio apskrities gyventojai – atitinkamai 41 % ir 36 % teigė, jog kultūrinis gyvenimas jiems yra per brangus (lyginant su 23 % visų gyventojų).

Prastą sveikatą kaip nedalyvavimo priežastį dažniau buvo linkę nurodyti vyresnio amžiaus respondentai (ir atitinkamai vieniši, pensijoje esantys asmenys), ribotą pasirinkimą – jaunesni asmenys, prastą kultūros paslaugų kokybę vietovėje – su kultūra susiję asmenys, netinkamą darbo laiką – jaunesni, aukštesnių pajamų, specialistais ar tarnautojais dirbantys bei su kultūra susiję asmenys.

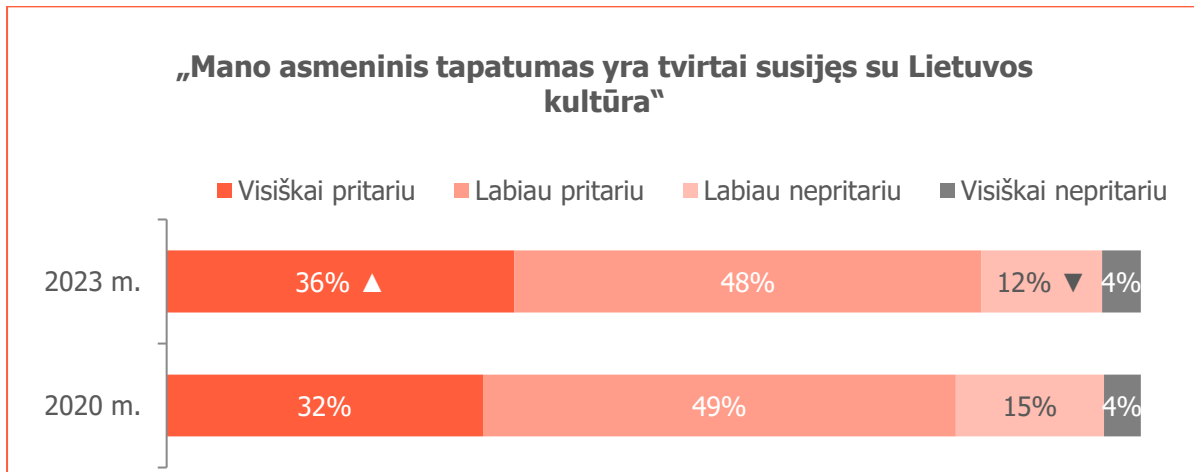
Tarp **regionų** galima paminėti geografinio prieinamumo vertinimo skirtumus: jį kaip kliūtį įsilieti į kultūrinį gyvenimą dažniau minėjo mažų miestelių gyventojai (25 %), o ypač išsiskyrė Panevėžio apskrities (34 %) gyventojai, šią kliūtį nurodę daugiau nei dvigubai dažniau nei visi gyventojai bendrai (16 %). Klaipėdos miesto ir Utenos apskrities gyventojai dažniausiai iš visų regionų išskyrė ir informacijos stokos aspektą (atitinkamai 23 % ir 24 % lyginant su 16 % visų gyventojų).

02

KULTŪROS IR VISUOMENĖS PILIETIŠKUMO BEI SOCIALINĖS ĮTRAUKTIES KLAUSIMŲ SAŠAJOS

ASMENINIO TAPATUMO IR LIETUVOS KULTŪROS RYŠYS 2020–2023 M.

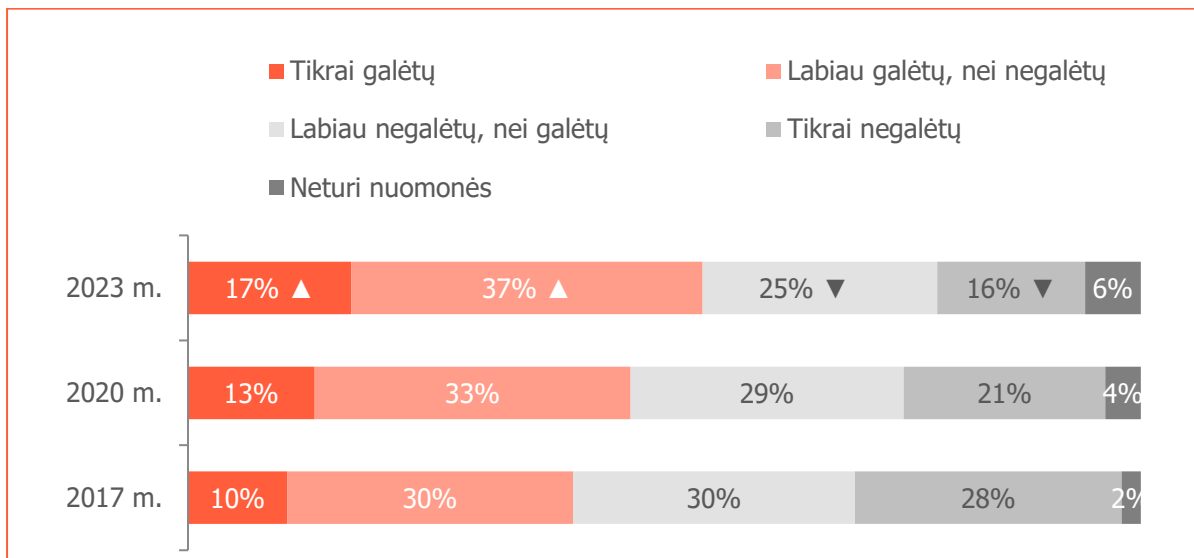

Daugiau nei trečdalis gyventojų visiškai pritaria, kad jų asmeninis tapatumas yra susijęs su Lietuvos kultūra. Maždaug pusė tam labiau pritaria ir tik 16 % tam visiškai arba labiau nepritaria. Palyginti su ankstesniais metais, teiginiui pritariančių gyventojų šiek tiek padaugėjo (nuo 32 % iki 36 % visiškai jam pritariančių).

Savo asmeninį tapatumą su Lietuvos kultūra šiek tiek dažniau sieja moterys, vyresni nei 60 metų gyventojai, įgiję aukštąjį išsilavinimą, biurų darbuotojai, esantys pensijoje, aukštai pajamų kategorijai priskiriami asmenys ir su

kultūros sritimi susiję asmenys. Pastebimai mažiau nei visi gyventojai savo asmeninį tapatumą su Lietuvos kultūra sieja kitų nei lietuvių tautybių asmenys (visiškai pritaria 23 % palyginti su 36 % visų gyventojų). Pagal regionus tapatumo ir Lietuvos kultūros ryšiui dažniau visiškai pritaria Kauno (42 %) ir Alytaus miestų (net 68 %, lyginant su 36 % bendrai) gyventojai, taip pat šių apskričių ir neįskaitant minėtų miestų gyventojai. Mažiau visiškai pritariančių šiam teiginiui – Klaipėdos (22 %) ir Šiaulių (20 %) miestuose, Marijampolės ir Telšių apskrityse (atitinkamai 28 % ir 19 %).

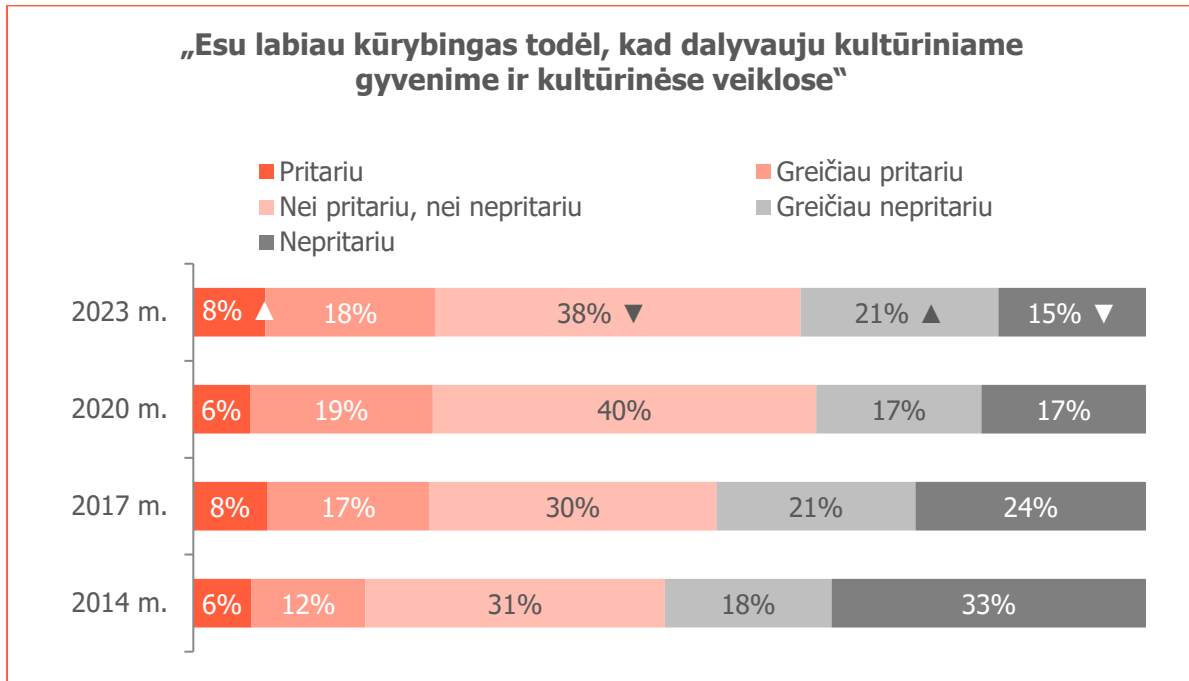
GALĖJIMAS SAVE PAVADINTI KŪRYBINGU ŽMOGUMI 2017–2023 M.

Pagal tyrimo duomenis, vis daugiau Lietuvos gyventojų laiko save kūrybingais žmonėmis. 2023 m. dar padaugėjo gyventojų, teigiančių, kad tikrai galėtų arba labiau galėtų, nei negalėtų pavadinti save kūrybingais – nuo 46 % 2020 m. iki 54 % 2023 m., taip pat sumažėjo gyventojų, sakančių,

kad tikrai negalėtų pavadinti savęs kūrybingais. Tikrai kūrybingais save dažniau laiko moterys, jauni žmonės (15–29 m.), įgiję aukštąjį išsilavinimą, dirbantys ne fizinį darbą, besimokantys, gaunantys aukštas pajamas bei gyventojai, susiję su kultūros sritimi.

GYVENTOJŲ NUOMONĖ APIE DALYVAVIMO KULTŪRINIAME GYVENIME RYŠĮ SU KŪRYBINGUMU 2014–2023 M.

Ankstesnių metų duomenimis, iki 2020 m. nuosekliai daugėjo gyventojų, pritariančių, kad kultūrinis gyvenimas skatina jų pačių kūrybingumą. 2023 m. pokyčiai buvo labai nežymūs: bendra šiam teiginiui pritariančių gyventojų dalis išliko iš esmės nepakitusi (26 %

pritaria arba greičiau pritaria). Šiek tiek (nuo 6 % iki 8 %) padaugėjo tam pritariančių, sumažėjo neutralią nuomonę turinčių gyventojų (nuo 40 % iki 38 %). Išliko nepakitusi bendra tam greičiau nepritariančių ir nepritariančių gyventojų dalis (36 %).

KULTŪRINIO DALYVAVIMO IR SOCIALINIŲ, PILIETINIŲ BEI INDIVIDUALIŲ VEIKSNIŲ SĄSAJOS

Norint nustatyti ryšius tarp kultūrinio dalyvavimo (užsiėmimo kultūrine ir (ar) kūrybine veikla, lankymosi renginiuose, kultūros produktų vartojimo) ir socialinių, pilietinių, bei individualių veiksmų, buvo išanalizuotos koreliacijos tarp šių veiksmų ir kultūrinio dalyvavimo

rodiklių (žr. 8 lentelę). Analizuotos keturios veiksmų grupės: socialinis kapitalas, pilietinis ir tautinis tapatumas, pilietinis dalyvavimas ir pasitikėjimas valstybės institucijomis, ir individualūs veiksniai.

SOCIALINIS KAPITALAS

Kultūrinis dalyvavimas stipriausiai susijęs su asmenų turimu socialiniu kapitalu – socialiniais ryšiais, bendravimu, pagalba kitiems. Gyventojai, aktyviau vartojantys kultūros produktus ir įsitraukę į įvairias kultūrinės ar kūrybinės veiklas, taip pat turi daugiau draugų (ne šeimos narių), kuriuos galėtų pakviesti kartu dalyvauti kultūros renginyje. Užsiimantys kultūrinėmis veiklomis ir socialiai dalyvaujantys kultūrinėje veikloje gyventojai dažniau nei visi gyventojai pritaria kultūrinei įvairovei (laikosi nuomonės, kad

visuomenei naudinga, kuomet ji sudaryta iš skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių). Kultūriškai aktyvesni gyventojai taip pat dažniau neatlygintinai padeda kitiems žmonėms (ne šeimos nariams), priklausantiems kitai tautinei, religinei, socialinei, kultūrinei, amžiaus ar kt. grupei – nors šis aspektas tiesiogiai neįvardija socialinių ryšių, jis susijęs su savanorystės veikla, paremta socialiniu dalyvavimu. Jie taip pat santykinai dažniau nurodo savo aplinkoje turintys žmonių, kuriems tikrai rūpi.

PILIETINIS IR TAUTINIS TAPATUMAS

Užsiimantys kultūrinėmis veiklomis ir socialiai dalyvaujantys kultūrinėje veikloje gyventojai taip pat dažniau išreiškia pilietinio ir tautinio tapatumo nuostatas. Gyventojai, vartojantys bent keturis kultūros produktus ir aktyviau dalyvaujantys kultūrinių organizacijų veiklose dažniau puoselėja savo pilietinį ir tautinį tapatumą bei jį sieja su Lietuvos kultūra, didžiuojasi esantys

Lietuvos piliečiais, dažniau sutinka, kad dalyvavimas kultūrinėje gyvenime ir kultūrinėse veiklose prisideda prie pasididžiavimo būti Lietuvos piliečiu (-e). Kita vertus, nors su tautiniu tapatumu galėtų sietis nuostatos lietuvių kalbos atžvilgiu, matyti, kad jos su kultūrinio dalyvavimu yra susijusios gerokai mažiau.

PILIETINIS DALYVAVIMAS IR PASITIKĖJIMAS INSTITUCIJOMIS

Analizė taip pat rodo sąsajas su pilietiniu dalyvavimu ir pasitikėjimu institucijomis: gyventojai, aktyviau dalyvaujantys kultūroje, taip pat dažniau balsuoja

savivaldybių rinkimuose, mano galintys daryti įtaką politiniams sprendimams bei pasitiki valstybėmis institucijomis kaip galinčiomis sustiprinti Lietuvos kultūrą.

ASMENINIAI VEIKSNIAI

Iš asmeninių veiksnių kultūrinis dalyvavimas stipriausiai susijęs su tėvų išsilavinimu, partnerio (-ės) kultūrinio dalyvavimu, dalyvavimu kultūrinėje veikloje vaikystėje. Tai reiškia, kad polinkis įsitraukti į kultūrinį dalyvavimą turi tendenciją būti perduodamas iš kartos į kartą ir jam įtaką turi artimiausia asmens aplinka. Kultūrinis dalyvavimas

taip pat pastebimai susijęs su asmeniškai vertinamu kūrybingumu ir įsitikinimu, kad prie asmeninio kūrybingumo prisideda kultūrinis dalyvavimas. Su kultūrinio dalyvavimu taip pat šiek tiek susijęs laimės jausmas. Mažiausiai su kultūrinio dalyvavimu susijęs asmens religingumas.

Analizuojant 8 lentelėje nurodytus ryšius, pastebima, kad su daugiau socialinių, pilietinių, politinių ir asmeninių veiksnių yra susijęs kultūros produktų ar paslaugų gyvai vartojimas, dalyvavimas mecenatystės, labdaros, savanorystės, bendruomeninėje veikloje, kultūros paveldo ir tautinio įprasminimo renginių lankymas. Didesni skirtumai nuo bendrų Lietuvos gyventojų reikšmių stebimi tarp gyventojų, dalyvaujančių **savanoriškoje kultūrinėje veikloje**. Joje dalyvaujantys gyventojai yra labiau linkę pritarti kultūrinei įvairovei, dažniau mano, kad dalyvavimas kultūroje prisideda prie jų pasididžiavimo Lietuvos pilietybe bei jų paties kūrybiškumo. Šios veiklos stipresnis ryšys su pilietinėmis nuostatomis buvo pastebėtas ir 2020 m. ataskaitoje. Vis dėlto matyti, kad ir kiti kultūrinio dalyvavimo rodikliai, net, atrodytu, tokia pasyvesnė veikla kaip lankymasis kultūros paveldo objektuose,

yra susiję su didesniu socialiniu kapitalu bei įvairiomis teigiamomis pilietinėmis ir tautinėmis nuostatomis bei aktyvesniu pilietiniu ir politiniu dalyvavimu.

Pačios savaime aptartos koreliacijos nerodo priežastingumo, t. y., ar socialinių ryšių aprėptis bei aktyvumas, stipresnis pilietinis ir tautinis tapatumas, politinis dalyvavimas lemia kultūrinį dalyvavimą, ar kultūrinis dalyvavimas skatina minėtus aspektus, ar abu šiuos aspektus galima paaiškinti trečiaisiais kintamaisiais, pavyzdžiui, amžiumi, išsilavinimu, pajamų dydžiu. Iš vienos pusės, turimi duomenys rodo bendrą tendenciją, kad ir kultūriškai, ir socialiai bei pilietišškai dažnai yra aktyvesni jaunesni, labiau išsilavinę ir aukštesnes pajamas gaunantys gyventojai, tačiau šie ryšiai pasitvirtina ne visų veiksnių atveju, pavyzdžiui, jaunimas mažiau linkęs balsuoti rinkimuose. Kita vertus, mokslinėje literatūroje, remiantis

prieinamais tyrimais, linkstama laikyti, kad kultūrinis dalyvavimas gali prisidėti prie socialinio kapitalo stiprinimo⁹, nes skatina ryšių glaudumą dalijantis įspūdžiais, skatina naujų ryšių mezgimą, didina žmonių pasididžiavimą savo bendruomene, suteikia būdą diskutuoti apie bendruomenėje egzistuojančias skirtis ir konfliktus¹⁰. Taip pat rastas ryšys tarp kultūrinio dalyvavimo ir pilietinio aktyvumo, net ir atsižvelgiant į sociodemografinius veiksnius¹¹.

Atkreiptinas dėmesys, kad esančių mažiau palankiame kultūriniame kontekste ir dalyvaujančių kultūrinėse veiklose gyventojų grupės rodiklis (R6) rečiau ir silpniau siejasi su nagrinėjamos socialinėmis, pilietinėmis ir kitomis nuostatomis. Šios grupės atveju, su kultūriniu dalyvavimu siejasi mažiau nagrinėtų veiksnių, negu analizuojant visos Lietuvos duomenis – draugų organizacijoje, su kuriais bendrauja ir už organizacijos ribų, turėjimas, asmeninio tapatumo ryšys su Lietuvos kultūra, balsavimas savivaldybių ir merų rinkimuose, galėjimas save pavadinti kūrybiškumu žmogumi ir nuomonė, kad dalyvavimas kultūroje prisideda prie kūrybiškumo, bei tikėjimas.

Esantys mažiau palankiame kultūriniame kontekste ir užsiimantys kūrybine veikla gerokai dažniau yra

žmonės, esantys pensijoje, našliai (-ės), gyvenantys vieni, gaunantys žemas pajamas (iki 600 EUR), taip pat gyvenantys mažesniuose miestuose (nei 6 didieji miestai) ir kaimo vietovėse. Todėl gali būti, kad šių žmonių nuostatas pakeisti jau sudėtinga. Be to, juos ir toliau supa nepalanki kultūrinė aplinka: kultūros vartojimas yra labiau apribotas geografinių ir fizinių galimybių (dėl judėjimo ir sveikatos iššūkių, žemesnių pajamų), tad juos pasiekia mažesnė kultūros veiklų ir sričių įvairovė. Dažniausia jų kultūrinė veikla – kultūros paveldo ir knygų srityje, jie dažniau lankosi bibliotekose, muziejuose, tačiau ne taip dažnai – scenos menų renginiuose.

Be to, šios grupės nuostatas galima aiškinti ne tik jų kultūrine aplinka, bet ir socialinėmis sąveikomis. Daugumos didesnių vietovių gyventojai dažniau susiduria su kultūrų, pažiūrų, nuostatų, tautine įvairove. Taip pat nepalankiame kultūriniame kontekste užaugę žmonės, kitaip nei bendrai užsiimantys kultūrinėmis veiklomis, gerokai rečiau yra patys įgiję aukštąjį išsimokslinimą. Tad tikėtina, jog visos šios priežastys lemia, kad jų pažiūrose ar socialinėse nuostatose nematomi tokie ryškūs skirtumai nuo gyventojų bendrosios nuomonės, kaip tokiame kontekste nesančių ir į kultūrines veiklas įsitraukusių žmonių.

⁹ Pavyzdžiui, žr. Laužikas, R. et al. (2020) Agentinio modeliavimo taikymas kultūros tyrimų informacijos valdymui. *Informacijos mokslai* 88, 8–28.
<https://doi.org/10.15388/Im.2020.88.29>

¹⁰ Daly, S. (2005) Social Capital and the Cultural Sector. Literature Review Prepared for the Department of Culture, Media And Sport.
<https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=e7ddf2aea7e8c59c58ae2dfcab67082da2000a2b>

¹¹ Campagna, D., Caperna, G. & Montalto, V. (2020) Does Culture Make a Better Citizen? Exploring the Relationship Between Cultural and Civic Participation in Italy. *Soc Indic Res* 149, 657–686.

<https://doi.org/10.1007/s11205-020-02265-3>

9 lentelė. Socialinių, pilietinio tapatumo ir politinio dalyvavimo, individualių veiksmų sąsajos su kultūrinio dalyvavimo rodikliais (statistiškai reikšmingi skirtumai)¹²

		Vartoję bent 4 kultūros produktus / naudojęsi kultūros paslaugomis gyvai (R3)	Užsiimantys ir linę užsiimti KV ¹³ (R4)	Aktyviai užsiimantys KV (R5)	Esantys mažiau palankiame kultūriniam kontekste ir užsiimantys KV (R6)	Dalyvavę mecenatystės, labdaros, savanorystės, bendruomeninėje veikloje (R7)	Lankę kultūros paveldo objektus Lietuvoje (R8)	Įsitraukę į kultūros paveldo objektų pritaikymą įvairioms veikloms (R9)	Lankęsi istorinės atminties įprasminimo renginiuose (R13)
Imtis	3307	1860	2013	1559	198	552	2339	195	1831
Socialiniai ryšiai									
Turi draugų kultūros organizacijoje / grupėje / klube, su kuriais bendrauja už jos ribų	13%	20% ▲	20% ▲	25% ▲	23% ▲	-	17% ▲	49% ▲	20% ▲
Turi 5 ar daugiau draugų (ne šeimos narių), kuriuos galėtų pakviesti kartu dalyvauti kultūros renginyje	31%	43% ▲	37% ▲	40% ▲	29%	48% ▲	38% ▲	43% ▲	40% ▲
Neatlygintinai padeda kitiems žmonėms (ne šeimos nariams), priklausantiems kitai tautinei, religinei, socialinei, kultūrinei, amžiaus ar kt. grupei	64%	75% ▲	71% ▲	74% ▲	64%	84% ▲	72% ▲	9% ▲	74% ▲
Turi savo aplinkoje žmonių, kuriems tikrai, nuoširdžiai rūpi	95%	97% ▲	96% ▲	97% ▲	97%	94% ▼	97% ▲	89% ▼	97% ▲

¹² Kaip skaityti lentelę: pavyzdžiui, iš tų, kurie per pastaruosius 12 mėn. vartojo bent 4 kultūros produktus (R3), 43% turi penkis ar daugiau draugų, kuriuos galėtų pasikviesti kartu dalyvauti kultūros renginyje, lyginant su 31% visų respondentų grupėje. Tai yra statistiškai reikšmingas skirtumas, lyginant su tais, kurie per pastaruosius 12 mėn. nevartojo bent 4 kultūros produktų (pažymėtas rodykle ir oranžine spalva).

¹³ KV – kultūrinė veikla.

		Vartoję bent 4 kultūros produktus / naudojęsi kultūros paslaugomis gyvai (R3)	Užsiimantys ir linę užsiimti KV ¹³ (R4)	Aktyviai užsiimantys KV (R5)	Esantys mažiau palankiame kultūriniam kontekste ir užsiimantys KV (R6)	Dalyvavę mecenatystės, labdaros, savanorystės, bendruomeninėje veikloje (R7)	Lanę kultūros paveldo objektus Lietuvoje (R8)	Įsitraukę į kultūros paveldo objektų pritaikymą įvairioms veikloms (R9)	Lanęsi istorinės atminties įprasminimo renginiuose (R13)
Pritaria teiginiui, kad visuomenei naudinga, kuomet ji sudaryta iš skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių	76%	80% ▲	78% ▲	79% ▲	74%	82% ▲	78% ▲	85% ▲	78% ▲
Pilietinis ir tautinis tapatumas									
Puoselėja savo pilietinį ir tautinį tapatumą	78%	86% ▲	83% ▲	84% ▲	79%	90% ▲	83% ▲	91% ▲	88% ▲
Pritaria, kad dalyvavimas kultūriniam gyvenime ir kultūrinėse veiklose prisidėjo prie pasididžiavimo būti Lietuvos piliečiu (-e)	40%	49% ▲	48% ▲	50% ▲	40%	64% ▲	45% ▲	68% ▲	48% ▲
Mano, kad paties asmeninis tapatumas yra tvirtai susijęs su Lietuvos kultūra	84%	89% ▲	86% ▲	86% ▲	87%	88% ▲	87% ▲	90% ▲	89% ▲
Didžiuojasi būdamas (-a) Lietuvos pilietis (-ė)	88%	92% ▲	89% ▲	89% ▲	92%	92% ▲	92% ▲	94% ▲	93% ▲
Asmeniškai svarbu vartoti lietuvių kalbą	96%	97% ▲	96%	96%	95%	96%	97% ▲	94%	98% ▲
Asmeniškai svarbu vartoti taisyklingą lietuvių kalbą	91%	95% ▲	93% ▲	93% ▲	93%	93%	94% ▲	92%	94% ▲
Patogu arba nekyla kliūčių vartoti lietuvių kalbą	97%	98% ▲	97%	97%	97%	96%	97%	94% ▲	98% ▲
Politinis dalyvavimas ir pasitikėjimas institucijomis									
Balsavo savivaldybių tarybų ir merų rinkimuose	72%	79% ▲	74% ▲	76% ▲	86% ▲	78% ▲	76% ▲	77%	79% ▲
Mano, kad turi labai ar gana daug įtakos savivaldybėje ar šalyje priimamiems sprendimams	15%	18% ▲	17% ▲	16% ▲	12%	19% ▲	17% ▲	29% ▲	18% ▲
Pasitiki kultūros institucijomis, kaip veiksniumi, galinčiu sustiprinti Lietuvos kultūrą	46%	54% ▲	50% ▲	49% ▲	52%	51% ▲	52% ▲	50%	53% ▲

		Vartoję bent 4 kultūros produktus / naudojęsi kultūros paslaugomis gyvai (R3)	Užsiimantys ir linkę užsiimti KV ¹³ (R4)	Aktyviai užsiimantys KV (R5)	Esantys mažiau palankiame kultūriniame kontekste ir užsiimantys KV (R6)	Dalyvavę mecenatystės, labdaros, savanorystės, bendruomeninėje veikloje (R7)	Lankę kultūros paveldo objektus Lietuvoje (R8)	Įsitraukę į kultūros paveldo objektų pritaikymą įvairioms veikloms (R9)	Lankęsi istorinės atminties įprasminimo renginiuose (R13)
Asmeniniai veiksniai									
Jaučiasi laimingi	75%	83% ▲	78% ▲	78% ▲	74%	79% ▲	80% ▲	80%	80% ▲
Yra tikintys ir praktikuoja religiją	77%	79% ▲	77%	76%	82%	79%	79% ▲	82%	81% ▲
Esantys palankiame kultūriniame kontekste	79%	87% ▲	86% ▲	87% ▲	--	90% ▲	83% ▲	86% ▲	83% ▲
Tikrai galėtų save pavadinti kūrybingu žmogumi	54%	68% ▲	70% ▲	75% ▲	63% ▲	79% ▲	63% ▲	82% ▲	63% ▲
Pritaria teiginiui „Esu labiau kūrybingas (-a) todėl, kad dalyvauju kultūriniame gyvenime ir kultūrinėse veiklose“	25%	35% ▲	35% ▲	38% ▲	28%	55% ▲	32% ▲	57% ▲	34% ▲

- Šio rodiklio lyginimas su visa imtimi ir nedalyvaujančiais kultūros organizacijose yra neprasmingas, nes draugų kultūros organizacijose gali turėti tik įsitraukę į jų veiklą.

-- Šis rodiklis neskaičiuojamas, nes rodiklis „Esantys mažiau palankiame kultūriniame kontekste ir dalyvaujantys kultūrinėje veikloje“ pagal apibrėžimą yra susijęs su analizuojamu veiksnium – kultūrinio konteksto palankumu.

03

GYVENTOJŲ SEGMENTAI
PAGAL DALYVAVIMĄ
KULTŪROJE IR KULTŪROS
VARTOJIMĄ

Siekiant susisteminti daugialypę informaciją apie dalyvavimo ar nedalyvavimo kultūrinėje veikloje pobūdį tam tikrose gyventojų grupėse, šio tyrimo duomenys buvo panaudoti gyventojų segmentacijai atlikti. Šiame skyriuje pristatomi penki gyventojų segmentai. 2023 m. išskirti segmentai yra palyginami su aprašytais 2020 m. tyrime, tačiau šiais metais buvo pakoreguoti segmentų pavadinimai, kad tiksliau atspindėtų jiems priklausančių gyventojų požymius.

Segmentai vienas nuo kito skiriasi dalyvavimu kultūrinėse veiklose, taip pat kultūros paslaugų ir produktų vartojimu, jiems būdingos konkrečios sociodemografinės charakteristikos. Lyginant su 2020 m., pagausėjo kultūriškai aktyvūs

segmentai – „Kūrėjai“ (2020 m. tyrime – „Dalyviai“), „Aktyvūs lankytojai“ („Aktyvūs žiūrovi“), „Aktyvūs skaitytojai“ („Knygų ir meno pasaulis“), ir mažėjo mažiau aktyvūs – „Dar neatradę kultūros“ („Potencialas“) ir „Neįsitraukusieji“ („Konservatyvūs skaitytojai“). Aktyviųjų segmentų augimas gali būti susijęs su keletu priežasčių: pokovidiniu laikotarpiu, kai žmonės pasiilgo renginių, bendravimo, ir ėmė aktyviau dalyvauti kultūroje. Taip pat karo Ukrainoje fone matomas pasididžiavimo Lietuva ir su lietuvių susijusių aspektų stiprėjimas (ypač aktualu „Aktyvių skaitytojų“ segmento augimui). Galiausiai, 2023 m. tyrime šiek tiek išplėsti kai kurie dalyvavimo kultūroje apibrėžimai. Tai galėjo turėti įtakos „Kūrėjų“ segmento augimui.

Neįsitraukusieji – 23% (buvo 29 %).

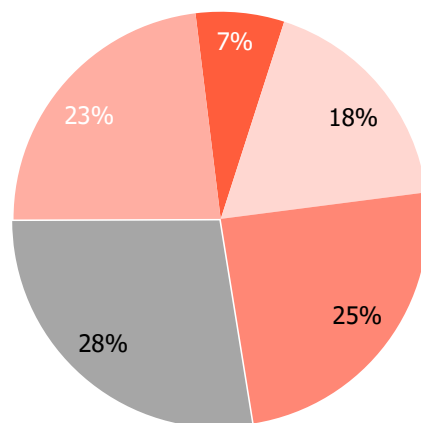
Tai dažniau vyresni gyventojai, kurie kultūros paslaugomis naudojasi retai. Šio segmento atstovai dažniausiai skaito laikraščius ir žurnalus. Informacija juos pasiekia radijo ir TV kanalais. Jie dažniau mano, kad neturi įtakos savivaldoje ar Lietuvoje. Dešimtadalis jų yra kitų tautybių nei lietuviai – statistiškai reikšmingai daugiau nei kituose segmentuose.

Kūrėjai – 7% (2020 m. buvo

4 %). Aktyviai dalyvauja kultūroje, kuria. Šie žmonės užaugo palankiame kultūriniame kontekste. Jie yra kūrybingi, išsimokslinę, skaito knygas, puoselėja lietuviybę, aktyvūs, mano, kad jų nuomonė yra girdima.

Aktyvūs lankytojai – 18% (buvo

17 %). Aktyviausiai vartoja kultūros produkciją, lankosi scenos menų pasirodymuose, lanko kultūros paveldą, kitaip įsitraukia į kultūrą. Jaučiasi laimingi. Dauguma jų užaugo palankiame kultūriniame kontekste. Turi daug draugų, su kuriais gali lankyti kultūrinius renginius. Yra išsimokslinę, skaito knygas, balsuoja rinkimuose. Puoselėja tautinį tapatumą.

Dar neatradę kultūros – 28% (buvo

32 %). Kultūra domisi mažai. Dažniau tai didžiuosiuose miestuose gyvenantys jauni žmonės. Šio segmento atstovų kultūra nepasiekia. Ketvirtadalis „Dar neatradusių kultūros“ yra užaugę nepalankiame kultūriniame kontekste, ketvirtadalis šiuo metu neturi nei vieno žmogaus, kurį galėtų pasikviesti kartu dalyvauti kultūros renginyje. Jie teigia, kad yra mažiau laimingi ir rečiausiai iš visų segmentų dalyvauja rinkimuose.

Aktyvūs skaitytojai – 25% (buvo

18 %). Kultūrą suvokia ne tik kaip renginių, objektų lankymą, bet ir kaip lietuvių kalbos, rašytinio žodžio puoselėjimą. Yra aktyvūs, bendraujantys, puoselėja lietuviybę, balsuoja rinkimuose. Vidutiniškai perskaito 15 knygų per metus. Lankosi bibliotekose, perka knygas, keičiasi knygomis su draugais. Biblioteka jiems yra ir knygų skaitymo, ir bendravimo, kultūros židinys.

SEGMENTŲ Palyginimas

	KŪRĖJAI	AKTYVŪS LANKYTOJAI	AKTYVŪS SKAITYTOJAI	DAR NEATRADEŲ KULTŪROS	NEIŠITRAUKUSIEJI
N=	228	594	812	908	765
LYTIS					
	Vyrai 28% ▼	34% ▼	32% ▼	63% ▲	55% ▲
	Moterys 72% ▲	66% ▲	68% ▲	37% ▼	45% ▼
AMŽIUS					
	15–29 m. 38% ▲	14% ▼	19%	25%	6% ▼
	30–49 m. 31% ▲	29%	36% ▲	36% ▲	25% ▼
	50–59 m. 11% ▼	20%	15%	16%	22% ▼
	60 < m. 21%	37% ▲	30%	23%	47% ▲
GYV. VIETOVĖ					
	Vilniaus m. 16%	21%	17%	20%	17%
	Kiti did.miestai 31% ▲	27% ▲	19%	24%	17% ▼
	Kiti miestai 28%	26%	30%	25%	28%
	Miesteliai ir kaimai 25% ▼	26% ▼	34%	31%	39% ▲
IŠSILAVINIMAS					
	Prad., pagrind. 11%	4% ▼	5% ▼	12% ▲	11% ▲
	Vidurinis 22%	14% ▼	20% ▼	38% ▲	33% ▲
	Aukštesnysis 11% ▼	15% ▼	21%	18%	28% ▲
	Aukštasis 56% ▲	68% ▲	53% ▲	31% ▼	28% ▼
UŽSIĖMIMAS					
	Tarnautojai, specialistai (51% ▲) Besimokantys (23% ▲)	Tarnautojai, specialistai (52% ▲)	Tarnautojai, specialistai (44% ▲)	Dirbantys fiz. darbą (27% ▲) Nedirbantys (16% ▲) Besimokantys (9% ▲)	Dirbantys fiz. darbą (25% ▲) Pensijoje, turintys negalią (38% ▲)
PAJAMOS vienam NŪ nariui					
	Žemos 17% ▼	18% ▼	26%	30%	39% ▲
	Vidutinės 25%	31%	30%	27%	31%
	Aukštos 31% ▲	33% ▲	26%	24%	17% ▼

PAGRINDINIAI RODIKLIAI PAGAL SEGMENTUS 2023 M.

RODIKLIAI	KŪRĖJAI	AKTYVŪS LANKYTOJAI	AKTYVŪS SKAITYTOJAI	DAR NEATRADEK KULTŪROS	NEĮSITRAUKUSIEJI
R1 Gyventojų, patenkintų kultūros paslaugų prieinamumu, dalis, proc.	82% ▲	80% ▲	69%	58% ▼	57% ▼
R1A Gyventojų, patenkintų kultūros paslaugų prieinamumu GYVAI, dalis, proc.	72% ▲	72% ▲	60%	49% ▼	48% ▼
R1B Gyventojų, patenkintų kultūros SKAITMENINIO TURINIO prieinamumu, dalis, proc.	63% ▲	55% ▲	46%	40% ▼	36% ▼
R2 Gyventojų, patenkintų kultūros paslaugų kokybe, dalis, proc.	82% ▲	81% ▲	72% ▲	56% ▼	61% ▼
R2A Gyventojų, patenkintų kultūros paslaugų kokybe GYVAI, dalis, proc.	71% ▲	78% ▲	67% ▲	54% ▼	60% ▼
R2B Gyventojų, patenkintų kultūros SKAITMENINIO TURINIO kokybe, dalis, proc.	56% ▲	54% ▲	44%	39% ▼	33% ▼
R3 Gyventojų, kurie per pastaruosius 12 mėn. vartojo bent 4 kultūros produktus / naudojami kultūros paslaugomis gyvai, dalis, proc.	94% ▲	89% ▲	76% ▲	31% ▼	29% ▼
R4 Visuomenės narių, kurie patys užsiima arba yra linkę užsiimti kūrybine ar kultūrine veikla, dalis, proc.	98% ▲	76% ▲	74% ▲	47% ▼	41% ▼
R5 Gyventojų, kurie patys užsiima kūrybine ir (ar) kultūrine veikla, dalis, proc.	96% ▲	63% ▲	58% ▲	31% ▼	27% ▼
R6 Gyventojų, esančių mažiau palankiame kultūriniam kontekste ir užsiimančių kūrybine ir (ar) kultūrine veikla, dalis, proc.	83% ▲	47% ▲	48% ▲	20% ▼	15% ▼
R7 Gyventojų, kurie yra dalyvavę mecenatystės, labdaros, savanorystės, bendruomeninėje veikloje, dalis, proc.	58% ▲	30% ▲	16%	7% ▼	6% ▼
R8 Gyventojų, lankusių kultūros paveldo objektus Lietuvoje, dalis, proc.	96% ▲	93% ▲	82% ▲	53% ▼	55% ▼
R9 Į paveldo objektų pritaikymą įvairioms veikloms įsitraukusių gyventojų dalis, proc.	25% ▲	10% ▲	7%	1% ▼	1% ▼
R10 Gyventojų, kuriems vartoti lietuvių kalbą yra patrauklu, dalis, proc.	95%	97% ▲	94%	92% ▼	95%
R11 Gyventojų, kuriems asmeniškai svarbu vartoti taisyklingą lietuvių kalbą, nes taip saugomas tautiškumas, dalis, proc.	82%	89% ▲	87% ▲	77% ▼	83%
R12 Gyventojų, kuriems patogiu ir nekyla kliūčių kalbėti taisyklinga lietuvių kalba, dalis, proc.	93%	98% ▲	96%	93% ▼	95%
R13 Gyventojų, per paskutinius 12 mėn. lankusių istorinės atminties įprasminimo renginius (valstybinėse šventėse, minėjimuose ir pan.), dalis, proc.	85% ▲	79% ▲	65% ▲	36% ▼	42% ▼
R14 Visuomenės dalis, dalyvaujanti istorinės atminties įprasminimo renginiuose ir kaip vertybę puoselėjanti pilietinį ir tautinį tapatumą, proc.	77% ▲	72% ▲	55% ▲	26% ▼	31% ▼
R15 Ne lietuvių tautybės gyventojų, teigiančių, kad jų asmeninis tapatumas	100% ▲	92% ▲	71%	63%	70%

RODIKLIAI	KŪRĖJAI	AKTYVŪS LANKYTOJAI	AKTYVŪS SKAITYTOJAI	DAR NEATRADE KULTŪROS	NEIŠITRAU- KUSIEJI
yra tvirtai susijęs su Lietuvos kultūra, dalis, proc.					
R16 Gyventojų, manančių, kad visuomenei naudinga, kuomet ji sudaryta iš skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių, dalis, proc.	84% ▲	80% ▲	79% ▲	72% ▼	70% ▼

KULTŪRINIS KONTEKSTAS

	KŪRĒJAI	AKTYVŪS LANKYTOJAI	AKTYVŪS SKAITYTOJAI	DAR NEATRADEŲ KULTŪROS	NEIŠITRAUKUSIEJI
N=	220	598	800	902	787
18% BENDRAS	 Tėvo išsilavinimas – AUKŠTASIS				
	28% ▲	27% ▲	21%	17%	9% ▼
24% BENDRAS	 Motinos išsilavinimas – AUKŠTASIS				
	38% ▲	33% ▲	26%	23%	12% ▼
8% BENDRAS	Ar Jūsų partneris (-ė) lankosi koncertuose, teatruose, muziejuose? <i>LABAI DAŽNAI</i>				
	27% ▲	38% ▲	27%	19% ▼	5% ▼
32% BENDRAS	Ar, Jums būnant vaiku / paaugliu, Jus artimieji vesdavosi į koncertus, teatrus, muziejus? <i>TAIP</i>				
	51% ▲	42%	37%	28%	17% ▼
43% BENDRAS	Ar vaikystėje Jūs lankėte muzikos mokyklą, chorą, dailės būrelį, mokėtės groti instrumentu, užsiėmėte kitais menais? <i>TAIP</i>				
	70% ▲	53% ▲	49% ▲	33% ▼	31% ▼

SOCIALINIS TAPATUMAS

	KŪRĒJAI	AKTYVŪS LANKYTOJAI	AKTYVŪS SKAITYTOJAI	DAR NEATRADEŽ KULTŪROS	NEIŠITRAUKUSIEJI
N=	220	598	800	902	787
	Ar Jūs didžiuojatės, kad esate Lietuvos pilietis (-ė) ? LABAI DIDŽIUOJUOSI				
	59% ▲	63% ▲	56% ▲	40% ▼	44% ▼
	Asmeninis tapatumas yra tvirtai susijęs su Lietuvos kultūra VISIŠKAI PRITARIU				
	42%	51% ▲	39% ▲	27% ▼	29% ▼
	Ar Jūs galėtumėte apie save pasakyti, kad, apskritai imant, Jūs buvote... LAIMINGAS, LABAI LAIMINGAS				
	85% ▲	83% ▲	77%	69% ▼	69% ▼
	Ar esate tikintis? TAIP				
	77%	85% ▲	80%	67% ▼	81%
	Ar save galėtumėte pavadinti kūrybingu žmogumi? TAIP				
	85% ▲	68% ▲	63% ▲	44% ▼	37% ▼

SEGMENTAS: Kūrėjai

Šio segmento atstovai patys aktyviai dalyvauja kultūroje. 86 % jų yra įsitraukę kaip kūrėjai į scenos menus, taip pat aktyviai dalyvauja kaip kūrėjai, žiūrovai ar vartotojai ir kitose kultūros srityse. Net 41 % šiam segmentui priklausančių žmonių (lyginant su 16 % vidutiniškai Lietuvoje) yra susiję su kultūra, t. y. jų studijos ar darbas yra ar buvo susijęs su kokia nors kultūros sritimi. Šio segmento atstovai dažniau yra jauni miestiečiai, dirbantys arba besimokantys, aukštesnių pajamų gyventojai. Jie yra tolerantiški: 84 % jų mano, kad visuomenei yra naudinga, kuomet ji sudaryta iš skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių, jog tai padeda šalies kultūros vystymuisi.

Šie žmonės užaugo palankiame kultūriniame kontekste: 51 % jų vaikystėje lankė muziejus, teatrus, 40 % juos užauginusių mamų (Lietuvos vidurkis yra 25 %) ir 30 % tėvų (Lietuvos vidurkis yra 20 %) turėjo aukštąjį išsilavinimą. Jie turi draugų, su kuriais gali lankyti kultūrinius renginius arba juos pakviesti į savo pasirodymus.

„Kūrėjai“ laiko save kūrybingais žmonėmis (85 %). Jie yra išsimokslinę, apsisikaite, aktyviai socialiai dalyvauja kultūros ir savanorystės, labdaros, bendruomenės veiklose (83 %). Jie didžiuojasi būdami Lietuvos piliečiais, sieja savo kultūrinį tapatumą su Lietuva.

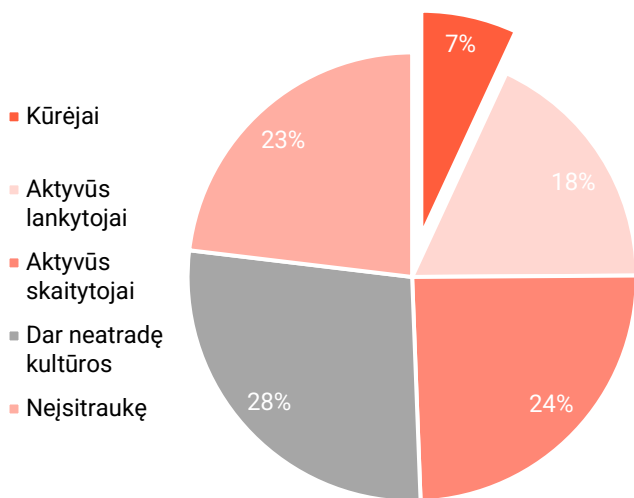
Vartoja kultūros sričių produktus/paslaugas:

- Scenos menai – 100% ▲
- Architektūra, vizualieji menai ir amatai – 79% ▲
- Kultūros paveldas – 96% ▲
- Scenos menų renginiai gyvai – 98% ▲
- Bibliotekos – 65% ▲
- Knygų skaitymas – 94% ▲

Patys užsiima įvairių sričių kūrybine veikla:

96% ▲

KŪRĖJAI: PAGRINDINIAI BRUOŽAI

DEMOGRAFIJA

Lytis: dažniau moterys, **72%**

Amžius: dažniau **15-29 m.** amžiaus grupės, **38%**

Užsiėmimas: besimokantys (**23%**) arba su aukštoju išsilavinimu (**58%**)

Pajamos: dažniau aukštų pajamų, **31%**

PAGRINDINIAI RODIKLIAI

94% ▲
VARTOJO BENT 4
KULTŪROS
PRODUKTUS

77% ▲
SOCIALINIS
DALYVAVIMAS
KULTŪROJE

8% ▼
NEPALANKUS
KULTŪRINIS
KONTEKSTAS

MEDIJŲ VARTOJIMAS

INTERNETAS
97% ▲

TINKLALAIĖS
(PODCAST)
61% ▲

PRENUMERAVO
MUZIKOS TURINĮ
40% ▲

PRENUMERAVO FILMŲ
PLATFORMAS
42% ▲

SEGMENTO ATSTOVAI

85% ▲ yra laimingi

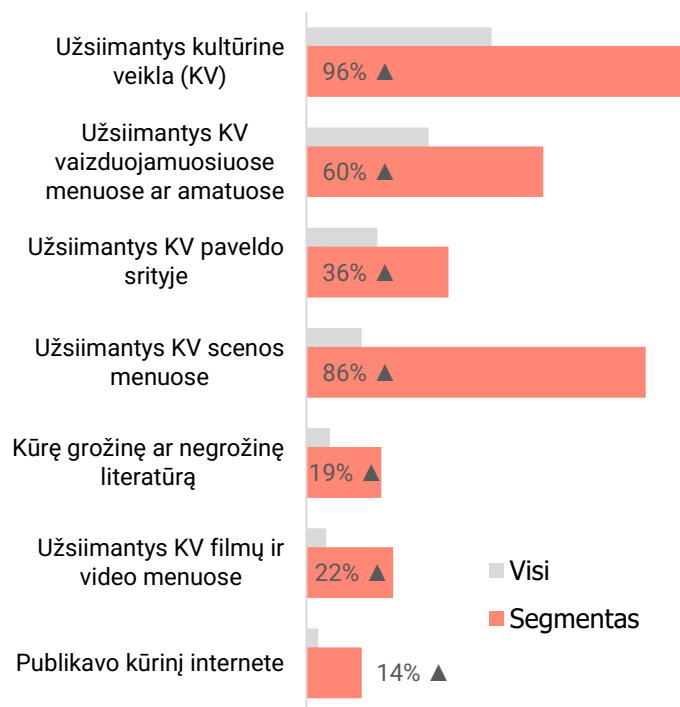
72% balsuoja

59% ▲ labai didžiuojasi
esantys Lietuvos piliečiais

36% ▲ stipriai puoselėja
pilietinį ir tautinį tapatumą

UŽSIĖMIMAS KULTŪRINE VEIKLA

SKAITYMAS

Vidutiniškai **17,1** ▲
knygų per metus

MENO KŪRINIAI NAMIE

88% ▲ turi vizualiojo
meno kūrinių namuose

SEGMENTAS: Aktyvūs lankytojai

Šio segmento atstovai aktyviausiai vartoja kultūros produkciją, jie lankosi scenos menų pasirodymuose, lanko kultūros paveldą, kitaip įsitraukia į kultūrą kaip žiūrovai ar lankytojai. 26 % šiam segmentui priklausančių žmonių yra susiję su kultūra, t. y. jų studijos ar darbas yra ar buvo susijęs su kokia nors kultūros sritimi. Šio segmento atstovai dažniau yra moterys, dirbantys biuruose žmonės, dažniau aukštesnių pajamų gyventojai, žmonės su aukštesniu išsilavinimu, taip pat Kauno ir Alytaus apskričių gyventojai.

Tai segmentas, kurio atstovai jaučiasi laimingesni už kitus. Dauguma jų užaugo palankiame kultūriname kontekste. Jie turi daug draugų, su kuriais gali lankyti kultūrinius renginius. 68 % „Aktyvių lankytojų“ laiko save kūrybingais žmonėmis. Jie yra išsimokslinę, apsiskaitę. 63 % svarbu vartoti taisyklingą lietuvių kalbą, 72 % puoselėja tautinį tapatumą.

Jie, kaip ir „Kūrėjai“, suvokia, kad klausytis muzikos ar žiūrėti filmus reikia legaliai, gerbti autorius. Didesnė jų dalis nei vidurkis sutiktų mokėti už nuotolinį kultūros turinį.

„Kūrėjai“ ir „Aktyvūs lankytojai“ yra aktyviausiai kultūroje dalyvaujantys ir ją vartojantys Lietuvos gyventojai, kuriems kultūra yra „duota su motinos pienu“. Šią tradiciją jie tęsia ir toliau.

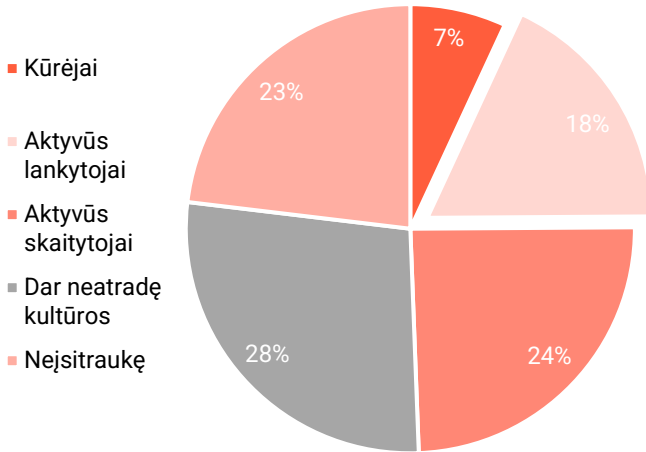
Vartoja kultūros sričių produktus/paslaugas:

- Scenos menai – 100% ▲
- Architektūra, vizualieji menai ir amatai – 76% ▲
- Kultūros paveldas – 93% ▲
- Scenos menų renginiai gyvai – 97% ▲
- Bibliotekos – 50% ▲
- Knygų skaitymas – 93% ▲

Patys užsiima įvairių sričių kūrybine veikla:

76% ▲

AKTYVŪS LANKYTOJAI: PAGRINDINIAI BRUOŽAI

DEMOGRAFIJA

Lytis: dažniau moterys, **66%**

Išsimokslinimas: dažniau turintys aukštąjį išsilavinimą, **68%**

Pajamos: dažniau aukštų pajamų, **33%**

PAGRINDINIAI RODIKLIAI

89% ▲
VARTOJO BENT 4
KULTŪROS
PRODUKTUS

37% ▲
SOCIALINIS
DALYVAVIMAS
KULTŪROJE

13% ▼
NEPALANKUS
KULTŪRINIS
KONTEKSTAS

MEDIJŲ VARTOJIMAS

INTERNETAS
97% ▲

TINKLALAIĐĖS
(PODCAST)
44% ▲

PRENUMERAVO
MUZIKOS TURINĮ
21% ▲

PRENUMERAVO FILMŲ
PLATFORMAS
29% ▲

SEGMENTO ATSTOVAI

83% ▲ yra laimingi

84% ▲ balsuoja

63% ▲ labai didžiuojasi
esantys Lietuvos piliečiais

35% ▲ stipriai puoselėja
pilietinį ir tautinį tapatumą

NAUDOJOSI KULTŪROS PASLAUGOMIS

SKAITYMAS

Vidutiniškai **13,6 ▲**
knygų per metus

MENO KŪRINIAI NAMIE

80% ▲ turi vizualiojo
meno kūrinių namuose

SEGMENTAS: Aktyvūs skaitytojai

Šio segmento atstovai kultūrą suvokia ne tik kaip kultūros renginių, objektų lankymą, bet ir kaip lietuvių kalbos, rašytinio žodžio puoselėjimą. Tai šiek tiek dažniau mažuose miesteliuose ar kaimuose gyvenantys respondentai bei dažniau moterys. Šio segmento atstovams kultūros renginiai ir objektai yra šiek tiek sunkiau pasiekiami fiziškai (nors jų lankymas nėra mažas), tačiau jie trūkumą kompensuoja pirkdami knygas, skaitydami, dalindamiesi knygomis, lankydami bibliotekas bei puoselėdami lietuviybę.

Šio segmento atstovai perskaito vidutiniškai 15 knygų per metus. Lietuvių kalba šio segmento atstovams yra gerbtina ir puoselėtina Lietuvos kultūros dalis. 68 % mano, kad svarbu vartoti taisyklingą lietuvių kalbą, 84 % kalbėti taisyklinga lietuvių kalba yra patogiu ir nekyla kliūčių. Šešiams iš dešimties šio segmento atstovų asmeniškai svarbu vartoti lietuvių kalbą, nes tai yra jų tautinio ir pilietinio tapatumo išraiška. Šie rezultatai parodo segmento atstovų nusiteikimą lietuviybės atžvilgiu.

Taip pat „Aktyvių skaitytojų“ segmento atstovai mėgsta lankytis bibliotekose, skolintis knygas, keistis knygomis su draugais. Biblioteka jiems yra ne tik knygų skaitymo, bet ir bendravimo, kultūros židinys.

Vartoja kultūros sričių produktus/paslaugas:

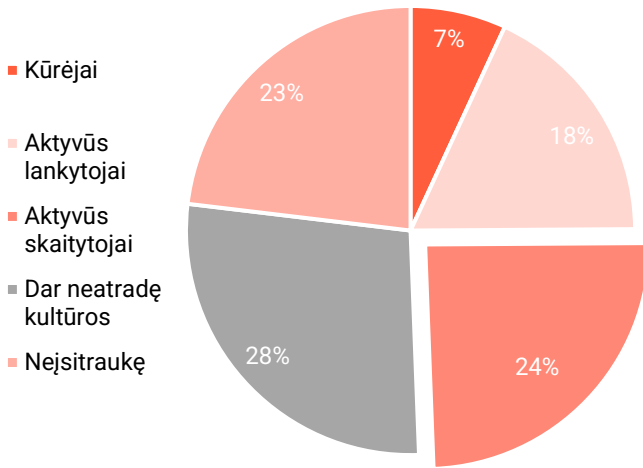
- Scenos menai – 93% ▲
- Architektūra, vizualieji menai ir amatai – 53% ▲
- Kultūros paveldas – 85% ▲
- Scenos menų renginiai gyvai – 79% ▲
- Bibliotekos – 56% ▲
- Knygų skaitymas – 94% ▲

Patys užsiima įvairių sričių kūrybine veikla:

58% ▲

AKTYVŪS SKAITYTOJAI: PAGRINDINIAI BRUOŽAI

DEMOGRAFIJA

Lytis: dažniau moterys, **68%**

Amžius: mažai skiriasi nuo vidurkio

Išsimokslinimas: dažniau turintys aukštąjį išsilavinimą, **53%**

PAGRINDINIAI RODIKLIAI

76% ▲
VARTOJO BENT 4
KULTŪROS
PRODUKTUS

33% ▲
SOCIALINIS
DALYVAVIMAS
KULTŪROJE

15% ▼
NEPALANKUS
KULTŪRINIS
KONTEKSTAS

MEDIJŲ VARTOJIMAS

INTERNETAS
91% ▲

TINKLALAIĐĖS
(PODCAST)
44% ▲

RADIJAS
82% ▲

LAIKRAŠČIAI
64% ▲

SEGMENTO ATSTOVAI

77% ▲ yra laimingi

80% ▲ balsuoja

56% ▲ labai didžiuojasi
esantys Lietuvos piliečiais

26% ▲ stipriai puoselėja
pilietinį ir tautinį tapatumą

KNYGŲ SKAITYMAS

Laisvalaikio skaitę
spausdintą knygą

92% ▲

Pirkę knygą

85% ▲

Keitęsi knygomis su
draugais, kaimynais ir
pan.

72% ▲

Lankęsi viešojoje
bibliotekoje gyvai

56% ▲

Skolinęsi knygas namo

48% ▲

Dovanoję knygas
bibliotekoms

14% ▲

Lankęsi knygų mugėse
Lietuvoje

19% ▲

■ Visi

■ Segmentas

SKAITYMAS

Vidutiniškai **14,6 ▲**
knygų per metus

MENO KŪRINIAI NAMIE

68% ▲ turi vizualiojo
meno kūrinių namuose

SEGMENTAS: Dar neatradę kultūros

Šio segmento atstovai kultūra domisi nedaug. Tai didžiuosiuose miestuose gyvenantys jauni žmonės, kurių išsilavinimas dažniau yra žemesnis nei aukštasis. Jie dažniau nei kiti segmentai dirba fizinį darbą arba darbo neturi. Šio segmento atstovų kultūra nesudomina. Kaip pagrindinę priežastį, kodėl kultūra nesidomi, jie nurodo „man neįdomu, turiu kitokių interesų“.

„Dar neatradę kultūros“ skaito mažiau knygų. Bibliotekose jie lankosi retai, lietuvių kalbos puoselėjimas, jos taisyklingas vartojimas jiems neatrodo labai svarbus. Jie dažniau laiko save nekūrybiškais. Be to, rečiau nei vidutiniškai balsuoja rinkimuose, retai užsiima savanoryste, mažesnė dalis puoselėja tautinį tapatumą.

Ketvirtadalis „Neatradusiųjų kultūros“ atstovų yra užaugę nepalankiame kultūriname kontekste. 72% vaikystėje nesilankė koncertuose, teatruose, muziejuose. Tikėtina, kad dėl šios erdvės jiems nėra įprastos ir įpareigoja. Šios grupės atstovų teigimu, jie turi žemesnį kultūros sričių prieinamumą, tačiau labiau tikėtina, kad šios sritys juos ir mažiau domina.

Kitaip nei „Neįsitraukusiųjų“, šio segmento atstovai yra jauni, didelė dalis gyvena miestuose, tad juos įtraukti į kultūrą yra galimybių. Reiktų rasti jiems priimtina, prieinamą būdą ir formą susipažinti su kultūra. Kartu kultūra turėtų būti labiau įtraukta ir į vidurinės mokyklos programas.

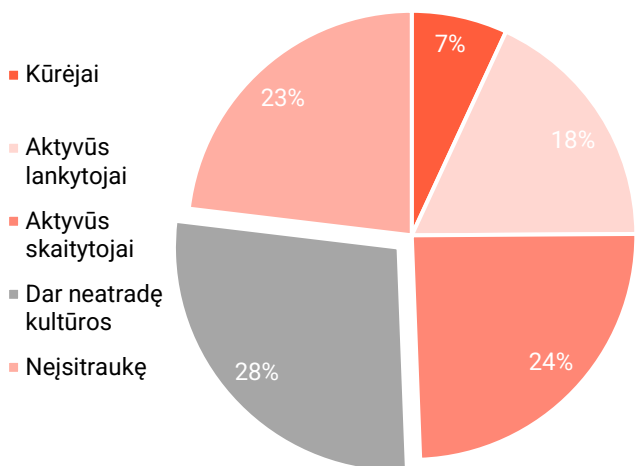
Vartoja kultūros sričių produktus / paslaugas:

- Scenos menai – 73% ▼
- Architektūra, vizualieji menai ir amatai – 24% ▼
- Kultūros paveldas 59% ▼
- Scenos menų renginiai gyvai – 50% ▼
- Bibliotekos – 8% ▼
- Knygų skaitymas – 46% ▼

Patys užsiima įvairių sričių kūrybine veikla:

31% ▼

DAR NEATRADĘ KULTŪROS: PAGRINDINIAI BRUOŽAI

DEMOGRAFIJA

Amžius: dažniau 15–39 m. amžiaus grupės, 45%

Lytis: dažniau vyrai, 63%

Užsiėmimas: dažniau dirbantys fizinį darbą (22%), besimokantys (9%), nedirbantys (13%)

PAGRINDINIAI RODIKLIAI

31% ▼
VARTOJO BENT 4
KULTŪROS
PRODUKTUS

10% ▼
SOCIALINIS
DALYVAVIMAS
KULTŪROJE

24% ▲
NEPALANKUS
KULTŪRINIS
KONTEKSTAS

MEDIJŲ VARTOJIMAS

TELEVIZIJA
74% ▼

TINKLALAIĐĖS
(PODCAST)
34%

LAIKRAŠČIAI
0% ▼

RADIJAS
69% ▼

SEGMENTO ATSTOVAI

69% ▼ yra laimingi

56% ▼ balsuoja

40% ▼ labai didžiuojasi
esantys Lietuvos piliečiais

13% ▼ stipriai puoselėja
pilietinį ir tautinį tapatumą

SKAITYMAS

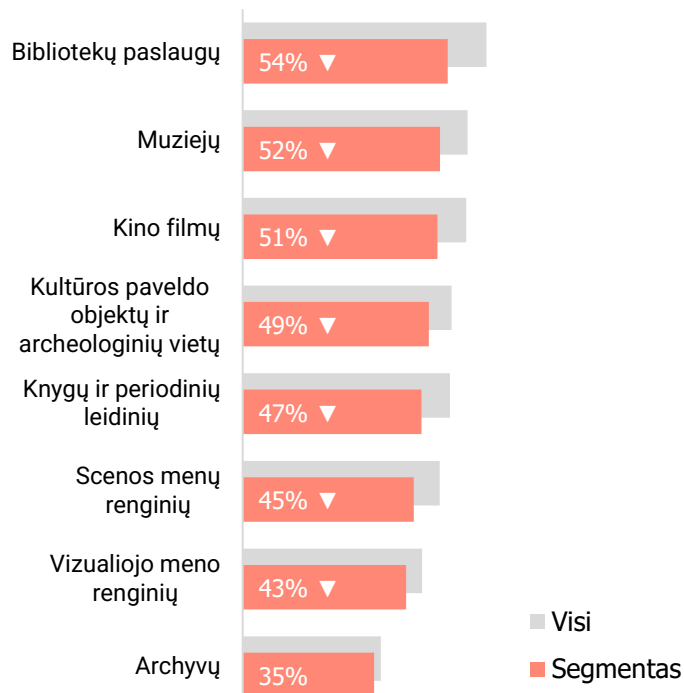
Vidutiniškai 2,7 ▼
knygų per metus

MENO KŪRINIAI NAMIE

50% ▼ turi vizualiojo
meno kūrinių namuose

PASITENKINIMAS KULTŪROS SRIČIŲ PRIEINAMUMU

SEGMENTAS: Neįsitraukusieji

Tai Lietuvos gyventojai, kurie kultūros paslaugomis naudojami rečiau. Segmento atstovai dažniau yra vyresni žmonės (virš 50 metų), dažniau žemesnio nei aukštojo išsilavinimo, gyvenantys mažesniuose miestuose ar kaimuose (77 %), 10% jų yra kitos nei lietuvių tautybės (statistiškai reikšmingai dažniau). Jie dažniau yra pensininkai ar darbininkiškų profesijų žmonės.

Šio segmento atstovai dažniau skaito laikraščius ir žurnalus. Taip pat dažniau informacija, kaip ir kultūra, kultūros laidos, juos pasiekia radijo ir TV kanalais.

Šio segmento atstovai yra mažiau aktyvūs kultūros dalyviai ar vartotojai. Tačiau tai paaiškinama, kadangi 35 % „Neįsitraukusiųjų“ yra užaugę nepalankiame kultūriniame kontekste, 35 % jų neturi arba turi tik vieną draugą ar šeimos narį, kurį galėtų pasikviesti kartu į kultūros renginį. Be to, kaip vieną iš pagrindinių priežasčių, kodėl kultūra nesidomi, ketvirtadalis nurodo savo sveikatos būklę.

Šio segmento įpročius pakeisti gana sudėtinga. Juos pasiekti galima tiesiogiai pakviečiant dalyvauti, prisidėti. Informacijos šaltinis / žmogus turi būti patikimas, pažįstamas.

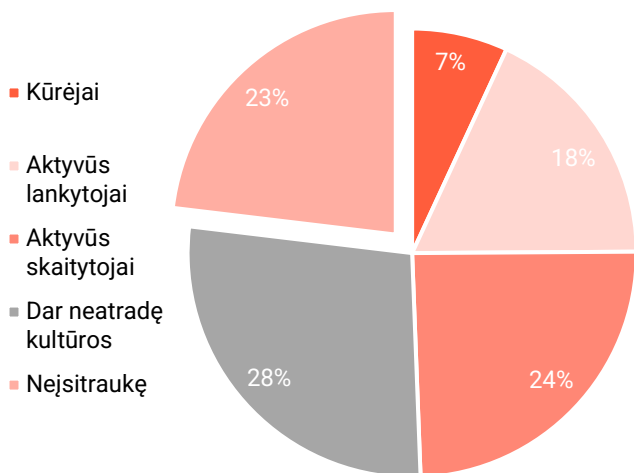
Vartoja kultūros sričių produktus / paslaugas:

- Scenos menai – 78% ▼
- Architektūra, vizualieji menai ir amatai – 28% ▼
- Kultūros paveldas 69% ▼
- Scenos menų renginiai gyvai – 51% ▼
- Bibliotekos – 8% ▼
- Knygų skaitymas – 46% ▼

Patys užsiima įvairių sričių kūrybine veikla:

27% ▼

NEĖSITRAUKUSIEJI: PAGRINDINIAI BRUOŽAI

DEMOGRAFIJA

Amžius: dažniau 50 m. ir vyresni, 69%

Išsilavinimas: dažniau turintys pradinį, pagrindinį ir aukštesnįjį, 72%

Užsiėmimas: dažniau dirbantys fizinį darbą (17%) ir esantys pensijoje (38%)

PAGRINDINIAI RODIKLIAI

29% ▼
VARTOJO BENT 4
KULTŪROS
PRODUKTUS

9% ▼
SOCIALINIS
DALYVAVIMAS
KULTŪROJE

35% ▲
NEPALANKUS
KULTŪRINIS
KONTEKSTAS

MEDIJŲ VARTOJIMAS

TELEVIZIJA
90% ▲

INTERNETAS
72% ▼

LAIKRAŠČIAI
100% ▲

RADIJAS
85% ▲

SEGMENTO ATSTOVAI

69% ▼ yra laimingi

72% balsuoja

44% labai didžiuojasi esantys
Lietuvos piliečiais

17% ▼ stipriai puoselėja
pilietinį ir tautinį tapatumą

SKAITYMAS

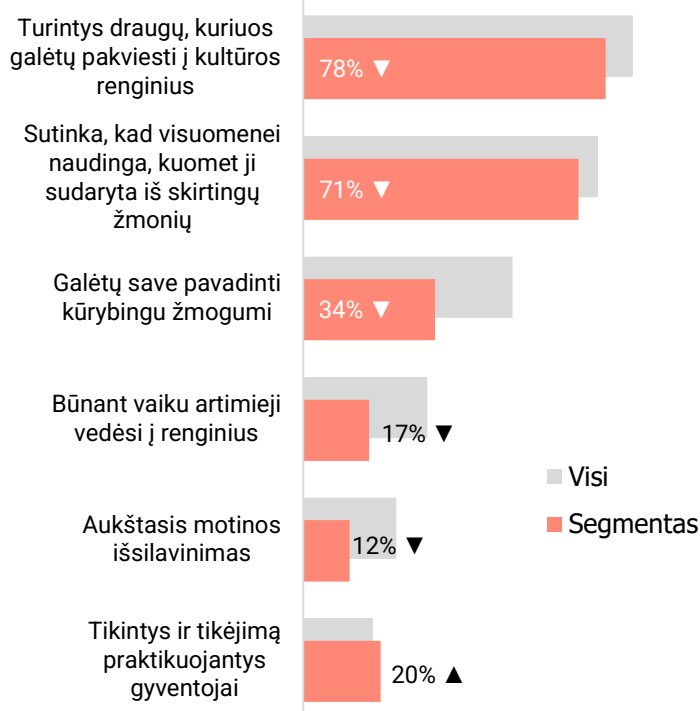
Vidutiniškai 2,4 ▼
knygų per metus

MENO KŪRINIAI NAMIE

53% ▼ turi vizualiojo
meno kūrinių namuose

PROFILIS KULTŪROJE

04

PAGRINDINIAI RODIKLIAI
IR IŠVADOS

PAGRINDINIŲ RODIKLIŲ SANTRAUKA 2023 M.

47 % gyventojų patys užsiima kūrybine ir (ar) kultūrine veikla.

26 % gyventojų įsitraukė į socialinę, savanorišką kultūrinę veiklą.

56 % gyventojų vartojo bent 4 kultūros produktus / paslaugas gyvai.

57 % gyventojų palankiai vertina kultūros prieinamumą gyvai.

45 % gyventojų palankiai vertina kultūros skaitmeninio turinio prieinamumą.

62 % gyventojų palankiai vertina kultūros kokybę gyvai.

43 % gyventojų palankiai vertina kultūros skaitmeninio turinio kokybę.

BENDROSIOS IŠVADOS

ĮSITRAUKIMO Į KULTŪRINES VEIKLAS IR KULTŪROS PASLAUGŲ VERTINIMO TENDENCIJOS

Lyginant 2023 m. – jau ketvirtosios – tyrimo bangos duomenis su ankstesniais, pastebima, kad **pamažu didėja bendri daugumos įsitraukimo į kultūrą formų rodikliai**. Bent kokį nors kultūros produktą, kaip ir anksčiau, vartoja praktiškai visi gyventojai. Gyvo kultūros vartojimo rodiklis R3 (vartoja gyvai bent 4 kultūros produktus) augo kiekvienais metais ir nuo 43 % 2014 m. padidėjo iki 56 % 2023 m. Gyventojų, užsiimančių kultūrine ir (ar) kūrybine veikla (R5), dalis per tuos metus išaugo nuo 37 % iki 47 %, užsiimančių arba linkusių jomis užsiimti (R4) – nuo 55 % iki 61 %, socialiai dalyvaujančių arba savanoriaujančių kultūrinėse veiklose dalis – nuo 10 % iki 26 %. Taip pat 58 % iki 71 % išaugo

gyventojų, lankusių kultūros paveldo objektus Lietuvoje, dalis (R8). Visa tai rodo teigiamas Lietuvos gyventojų dalyvavimo kultūroje tendencijas. Tačiau kartu reikia pastebėti, kad **nepalankiame kultūriniame kontekste esančių gyventojų užsiėmimas kultūrine ar kūrybine veikla (R6) nesikeitė** – jis padidėjo tik statistinės paklaidos ribose (nuo 25 % iki 28 %). Taigi, nors galimai yra polinkis, kad ir šios gyventojų grupės įsitraukimas į kultūrą auga, kol kas negalima jo patikimai patvirtinti; šiai tendencijai nustatyti ar paneigti reikės laukti kitos tyrimo bangos.

Taip pat matyti, kad visi kultūros vartojimo ir įsitraukimo į kultūrą rodikliai padidėjo

lyginant 2023 m. su ankstesnės ataskaitos metais (2020 m.). Galima daryti išvadą, kad dėl COVID-19 paskelbtas **karantinas ilgalaikio neigiamo poveikio Lietuvos gyventojų kultūriniam dalyvavimui neturėjo ar jį net paskatino.**

Vertinant įsitraukimo į kultūrinę ar kūrybinę veiklą rodiklių pokyčius, **2023 m. nukrito tik vienas rodiklis – gyventojų, kurie yra dalyvavę mecenatystės, labdaros, savanorystės, bendruomeninėje veikloje, dalis (R7).** Ji nuo 21 % 2020 m. sumažėjo iki 17 %, tačiau ši dalis vis tiek yra šiek tiek didesnė negu 2017 m. Dalyvaujančių šioje veikloje grupės sudėtis pagal sociodemografinius požymius tiek ankstesnio, tiek dabartinio tyrimo duomenimis nesiskiria, todėl neturint papildomų duomenų, šį pokytį sunku paaiškinti ir reikia stebėti, kokia bus ilgalaikė šio rodiklio kaitos tendencija.

Augant kultūrinio įsitraukimo mastui, kultūros prieinamumo ir kokybės vertinimo rodikliai išlieka aukšti. Kaip ir ankstesniais metais, **7 iš 10 gyventojų yra patenkinti kultūros paslaugų prieinamumu (R1) ir kokybe (R2).** Pastebėtina, kad skaitmeninio turinio prieinamumas ir kokybė vertinama pastebimai prasčiau negu gyvai prieinamų kultūros paslaugų, tačiau iš dalies tai gali lemti didesnė neturinčių nuomonės apie skaitmeninio turinio rūšį dalis.

Pagrindinės kliūtys, trukdančios įsilieti į kultūrinį gyvenimą, išlieka tos pačios kaip ir ankstesniais laikotarpiais: tai **laiko ir intereso stoka bei kultūros paslaugų ar produktų kaina.** Lyginant atskiras

kultūros sritis, kainos barjeras daug dažniau minėtas scenos menų srityje. Vis dėlto reikia pastebėti, kad jau nuo 2020 m. sumažėjo dalis žmonių, kurie kaip kliūtį nurodo kainą, ir 2023 m. jų dalis nesikeitė. Be to, 2023 m. tyrime smarkiai sumažėjo žmonių, teigiančių, kad jie neįsiliėja į kultūrą dėl to, kad jiems neįdomu ar jie turi kitų interesų (nuo 34 % 2020 m. iki 25 % 2023 m.), bei padaugėjo žmonių, nenurodžiusių nė vienos kliūtis (17 %, lyginant su 10 % ankstesniame tyrime). Panašu, kad kylančios gyventojų pajamos bei nemokamų renginių gausa leidžia vis daugiau žmonių rasti sau patrauklią kultūros sritį ir formą. Beveik tokia pati gyventojų dalis, kaip ir ankstesniame tyrime (16 %), nurodė informacijos trūkumą. Tačiau vertinant šį aspektą neatmestinas ir informacinio triukšmo efektas, kuriame vis sunkiau atsirinkti, kas įdomu ir verta dėmesio. Natūralu, kad geografinis pasiekiamumas kaip kliūtis įsilieti į kultūrinį gyvenimą daug dažniau minėtas mažų miestelių ir kaimų gyventojų. Kompensuoti įsitraukimo į kultūrą ir kultūros vartojimo gyvai stoką jiems galėtų skaitmeninių kultūros produktų vartojimas, o kultūros institucijos galėtų prisidėti prie to, tikslingai skleidamos informaciją apie kultūros produktų, ypač sukurtų Lietuvoje, prieinamumą internete. Iš kitos pusės, kultūros paveldo objektai ir bibliotekų tinklas Lietuvoje yra itin platus, tad bent jau šių sričių vartojimą riboja iš esmės tik (ne)noras įsitraukti ir galimai sveikatos problemos – kadangi mažose vietovėse yra daugiau vyresnių gyventojų, tai gali atsispindėti rezultatuose.

KULTŪRINIS DALYVAVIMAS IR SOCIALINĖS, TAUTINĖS, PILIETINĖS NUOSTATOS

Kiekviena tyrimo banga atskleidžia vis stipresnes gyventojų pilietines ir tautines nuostatas bei atitinkamą elgseną. 2023 m. išliko ankstesniuose tyrimuose pastebėta tendencija, kad vis daugiau apklaustųjų Lietuvos gyventojų – šiuo metu beveik 9 iš 10 – **didžiuojasi būdami Lietuvos piliečiais**. 2023 m. nesikeitė bendras besididžiuojančiųjų skaičius, tačiau padaugėjo labai besididžiuojančiųjų dalis. Taip pat 8 iš 10 gyventojų pritaria, kad jų **asmeninis tapatumas yra tvirtai susijęs su Lietuvos kultūra**, tokių gyventojų dalis šiek tiek padidėjo. Svarbu, kad padidėjo ir ne lietuvių tautybės gyventojų, teigiančių, kad jų asmeninis tapatumas yra tvirtai susijęs su Lietuvos kultūra, dalis (R15, 73 %). Lyginant su ankstesniais metais, padaugėjo gyventojų, lankusių istorinės atminties įprasminimo renginius (R13, 55 %), bei gyventojų, lankusių tokius renginius ir kaip vertybę puoselėjančių pilietinį ir tautinį tapatumą (R14, 46 %). Viena iš priežasčių, kuria galima aiškinti gyventojų tautinių ir pilietinių nuostatų stiprėjimą, yra per laikotarpį tarp paskutinės ir dabartinės tyrimo bangos Rusijos sukeltas karas Ukrainoje, taip pat 2020 m. suaktyvėję protestai Baltarusijoje bei neramumai Lietuvos pasienyje su Baltarusija. Todėl bus svarbu įvertinti, ar išliks tendencija jiems išlikti tiek pat aukštiesiems ar toliau augti, t. y. ar jų augimo tendencija yra ilgalaikė.

Tyrimu matuojamos **kultūrinės tolerancijos nuostatos ir pagalba žmonėms, priklausantiems kitai tautinei, religinei, socialinei, kultūrinei, amžiaus ar kitai grupei**, rodo šiek tiek skirtingas tendencijas. Iš vienos pusės, padaugėjo gyventojų,

neatlygintinai padedančių žmonėms iš kitų tautinių ir kt. grupių (nuo 50 % 2020 m. iki 63 % 2023 m.). Iš kitos pusės, lyginant su 2020 m. tyrimu, nežymiai, bet statistiškai reikšmingai (nuo 79 % iki 76 %) sumažėjo žmonių, manančių, kad visuomenei naudinga, kuomet ji sudaryta iš skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių (R16). Abi šias tendencijas galima sieti su į Lietuvą atvykusių pabėgėlių nuo Ukrainos karo ir migrantų banga. Vieną visuomenės grupę tai galimai paskatino daugiau prisidėti teikiant pagalbą įvairioms žmonių grupėms, kitą visuomenės grupę galėjo nuteikti neigiamai „svetimų“ grupių atžvilgiu. Kita vertus, neatlygintinai pagalba gali būti teikiama (t. y. klausimo formuluotė apima) ir tos pačios tautinės bendruomenės narius, todėl per kitą tyrimo bangą reikėtų stebėti, ar išlieka nepakitusi, ar toliau auga jų teikiančių gyventojų dalis bei kiek stabili tolerancijos kultūrinei visuomenės įvairovei mažėjimo nuostata.

Tyrimu nustatyta, kad įvairių formų kultūrinis dalyvavimas (užsiėmimas kūrybine veikla, renginių lankymas, įsitraukimas į socialinę veiklą, kultūros produktų vartojimas) yra teigiamai susijęs su įvairiais socialiniais, pilietinio aktyvumo ir tautinio tapatumo veiksniais. Aktyviau kultūrą vartojantys ir kultūrinėmis veiklomis užsiimančias asmenys taip pat turi daugiau socialinių ryšių, yra pilietiškai aktyvesni, yra linkę stipriau tapatintis su Lietuvos valstybe. Vertinant įvairių kultūrinio dalyvavimo formų sąsajas su socialiniais ir pilietiniais veiksniais, pastebėta, kad dalyvaujantys savanoriškoje kultūrinėje veikloje gyventojai dažniau išreiškė teigiamas pilietines ir tautines nuostatas. Vis dėlto net

ir mažiau aktyvus kultūrinis įsitraukimas – kultūros vartojimas gyvai – yra susijęs su didesniu socialiniu kapitalu bei įvairiomis teigiamomis pilietinėmis ir tautinėmis nuostatomis bei aktyvesniu pilietiniu ir politiniu dalyvavimu. Vadinasi, **siekiant kurti aktyvią pilietinę visuomenę ir skatinti piliečių tapatinimąsi su savo valstybe, verta skatinti ne tik aktyvų užsiėmimą kūrybine ar kultūrine veikla, bet ir įvairių formų gyvą dalyvavimą kultūroje.**

Vienas iš į tyrimą įtrauktų tautinio tapatumo aspektų buvo nuostatos lietuvių kalbos atžvilgiu. Nustatyta, kad dauguma gyventojų išreiškia teigiamas nuostatas: 94 % gyventojų yra patrauklu vartoti lietuvių kalbą (R10), 83 % – asmeniškai svarbu vartoti taisyklingą lietuvių kalbą, nes

taip saugomas tautiškas (R11). Lyginant su ankstesniu tyrimu, padidėjo gyventojų, kuriems patogų ir nekyla kliūčių kalbėti taisyklinga lietuvių kalba, dalis (R12) (nuo 79 % 2020 m. iki 86 % 2023 m.). Kita vertus, analizuojant duomenis, beveik **nenustatyta sąsajų tarp nuostatų lietuvių kalbos atžvilgiu bei kultūrinio dalyvavimo rodiklių.** Gali būti, kad kultūrinis dalyvavimas yra susijęs ne tik (ar ne tiek) su tradiciniu tautiškumo supratimu, paremtu kalba apibrėžtu bendruomenės supratimu. Valstybė gali būti apibrėžiama ir per kitus požymius, leidžiančius su ja tapatintis ir kitoms kalbinėms bendruomenėms priklausantiems asmenims, o kultūrinis dalyvavimas kaip tik gali būti susijęs su europine ar net kosmopolitine tapatybe, kuriai svarbu ne tik gimtosios, bet ir kitų kalbų mokėjimas.

SOCIALINĖS DALYVAVIMO KULTŪROJE SKIRTYS

Tyrimo rezultatai atskleidė, jog su nedidelėmis išimtimis į **kultūrą aktyviau įsilieja ir visas kultūros paslaugų sritis geriau vertina tam tikros sociodemografinės grupės:** palankiau jas vertina gyventojai, kurių pajamos vienam namų ūkio nariui yra aukštos (virš 1000 EUR), dirbantys biure (tarnautojai, specialistai), su kultūra susiję asmenys (dirbantys (-ę) ar studijuojantys (-avę) kultūros srityje) daugelį aspektų vertina geriau. Jie dažniau įsitraukia į kultūros veiklas ir vartoja daugiau kultūros produktų, geriau vertina kultūros sričių kokybę ir prieinamumą bei jų pokytį. O gyventojai, kurių namų ūkio pajamos yra žemos (iki 600 EUR vienam namų ūkio nariui per mėnesį), pensinio amžiaus žmonės (60 ar daugiau metų), dirbantys fizinį darbą daugelį minėtų aspektų vertina

prasčiau bei mažiau įsitraukia ar nori įsitraukti į kultūrines veiklas.

Remiantis tyrimo duomenimis pastebėta, kad **įsitraukimo į kultūrą aktyvumas priklauso nuo pažinties su kultūra vaikystėje:** iš nepalankiame kultūriniame kontekste esančių žmonių (žemesnis nei aukštasis tėvų išsilavinimas, nėra lankymosi koncertuose, teatruose, muziejuose ir užsiėmimo kultūrine veikla patirties vaikystėje) kultūros produktus vartoja 36 %, lyginant su 56 % visoje populiacijoje. Kalbant apie nepalankų kultūrinį kontekstą, matyti panaši socialinė skirtis, kaip ir įsitraukimo į kultūrą bei jos vertinimo atveju – nepalankus kultūrinis kontekstas taip pat būdingas žemesnio išsilavinimo, fizinį darbą dirbantiems, esantiems pensijoje, tiems, kurie gyvena

vieni, žmonėms. Tai rodo, kad kultūrinio dalyvavimo polinkis yra neretai perduodamas iš kartos į kartą ir išryškina tolimesnės nei šeimos aplinka svarbą – pavyzdžiui, **vaikų įtraukimą į kultūrinės veiklas ir gyvą kultūros vartojimą per mokyklą**, pažindinant juos su muziejais, teatru, diskutuojant apie tai, ką pamatė vaikai. Tai galėtų paskatinti nepalankiame kultūriniame kontekste augančius vaikus ir paauglius ateityje tapti aktyvesniais kultūros vartotojais ir dalyviais, negu buvo jų tėvai.

Be to, įvairiose socialinio gyvenimo srityse pastebima, kad informacijos apie kokį nors dalyką sklaidymas visuomenėje nevienodai padidina skirtingų visuomenės grupių informuotumą, nes žemesnio socialinio-ekonominio statuso asmenis pasiekia mažiau informacijos ir jie įsisavina ją prasčiau. Taip ir kultūros srityje – informacijos apie kultūrą prieinamumas ir sklaida nereiškia, kad ji vienodai pasieks visas visuomenės grupes ir vienodai paskatins jas aktyviau vartoti kultūrą ar užsiimti kultūrinėmis veiklomis, nes kultūriškai aktyvesnės grupės yra linkusios geriau rasti ir pasinaudoti informacija. Geras šios tendencijos pavyzdys yra **naudojimasis nemokama muziejų lankymo galimybe**. Nors atrodytų, kad ja turėtų pasinaudoti socialiai pažeidžiamos grupės, kurios turi mažesnes finansines galimybes lankyti muziejus (pvz., pensijoje esantys gyventojai, mažų pajamų ir mažų gyvenamųjų vietovių gyventojai), aktyviausiai šia galimybe (kaip nustatyta ir per praėjusį tyrimą) pasinaudoja tie, kurie ir taip yra aktyviausi kultūros vartotojai – aukštesnių pajamų, aukštesnio išsilavinimo gyventojai. Tai rodytų, kad kokios nors paslaugos prieinamumo didinimas savaime nedidina motyvacijos ja naudotis, jei nėra

vidinio susidomėjimo ir intereso. Vadinasi, norint pasipriešinti šioms tendencijoms, reikalingos **tikslinės kultūros ir valstybės institucijų pastangos pasiekti nepalankioje socialinėje padėtyje esančias grupes**, pavyzdžiui, per tikslines šių grupių įtraukimo programas. Vis dėlto nemokamo muziejų lankymo galimybe pasinaudoja tam tikra dalis ir socialiai pažeidžiamų grupių bei ne taip aktyviai kultūrą vartojančių regionų gyventojų, todėl ji vis tiek turi prasmę.

Kai kurių įsitraukimo į kultūrą formų atveju matyti ir **skirtumai tarp lietuvių bei kitų tautybių žmonių** – yra polinkis jiems dalyvauti Lietuvos kultūroje ir jos vartoti mažiau nei lietuviams. Polinkis įsitraukti į kultūrinės veiklas didesnis tarp lenkų tautybės žmonių, o tarp kitų tautybių dažnai mažesnis nei vidurkis. Galimai kitų tautybių žmonės sunkiau randa Lietuvoje savo kultūrinį identitetą, jaučia, kad prieinamos veiklos nėra skirtos jiems, galbūt veikia ir kalbos barjeras. Taip pat gali būti, kad dalis kitataučių jaučia stigmą demonstruoti savo tautiškumą ar viešai dalyvauti, pavyzdžiui, rusiškose ar baltarusiškose kultūrinėse veiklose. Tikėtina, jog kitataučių požiūrio į save pokyčiui reikalingas (dar) didesnis valstybės dėmesys, demonstravimas, jog tautinės mažumos yra svarbi Lietuvos kultūros dalis, bei pagalba viešinant geruosius pavyzdžius, garsių kitataučių Lietuvoje istorijas.

Įsitraukimo į kultūrą skirtys yra susijusios ne tik su socialiniu-ekonominiu statusu. 2023 m. tyrimas patvirtino anksčiau pastebėtą tendenciją, kad **Lietuvoje moterys gerokai labiau įsitraukusios į kultūrinį gyvenimą nei vyrai**. Jos dažniau skaito knygas, lankosi parodose ir

pačios užsiima kultūrinėmis veiklomis. Be to, jos dažniau nei vyrai išreiškia norą įsitraukti į kultūrinės veiklas, taip pat dažniau savanoriauja įvairiose kultūros srityse. Moterų atvirumas kultūrai yra galimybė lengviau įtraukti jas į šias veiklas, be to, jos yra ir galėtų būti tos, kurios

pakviečia, pasiūlo dalyvauti kultūrinėse veiklose kitus asmenis. Kartu tai rodo, kad, **siekiant „išjudinti“ vyrus, su šia tiksline auditorija turi būti dirbama intensyviau.** Plačiau šis aspektas buvo aptartas 2020 m. tyrimo ataskaitos išvadose.

GALUTINIŲ RODIKLIŲ PALYGINIMO TARP REGIONŲ APIBENDRINIMAS

Apibendrinant galutinių rodiklių palyginimą tarp regionų, buvo remtasi apskaičiavimais, kiek rodiklių konkrečiuose regionuose ar kitaip apibrėžtose vietose yra aukštesnių, lyginant su Lietuvos vidurkiu, o kiek – mažesnių. Čia aptariami didieji miestai, didžiųjų miestų apskritys bei apskričių centrai, ir kitos apskritys su jų centrais, taip pat žvelgiama į vidutinių miestų (mažesni nei didieji miestai, bet turintys virš 3 tūkst. gyventojų) ir miesteliai bei kaimai (iki 3 tūkst. gyventojų).

Tarp regionų **teigiamai išsiskiria** (daugiau statistiškai reikšmingai aukštesnių rodiklių, lyginant su Lietuvos vidurkiu) **didieji miestai bei Vilniaus.** Juose didesnė dalis gyventojų gerai vertina kultūros sričių prieinamumą, jų gyventojai dažniau vartoja 4 ar daugiau kultūros produktus ar paslaugas, dažniau patys užsiima kūrybine ir (ar) kultūrine veikla ar norėtų ją užsiimti, dažniau užsiima mecenatystės, savanorystės ir pan. veikla, taip pat dažniau lanko kultūros paveldo objektus, istorinės atminties įprasminimo renginius. Kita vertus, jie mažiau nei Lietuvos vidurkis pritaria kultūrinei įvairovei (teiginiui, kad visuomenei naudinga, kai ji yra sudaryta iš skirtingoms kultūroms priklausančių žmonių).

Žiūrint į konkrečių miestų duomenis, aukštesnius didžiųjų miestų grupės rodiklius daugiausiai lemia aukšti Kauno miesto ir ypač Klaipėdos rodikliai. Tiek Kaunui, tiek Klaipėdai apskaičiuota po 6 aukštesnius nei Lietuvos vidurkis rodiklius ir tik po vieną-du žemesnių. **Kaune** dažniau gerai vertinamas kultūros produktų ir paslaugų prieinamumas, jo gyventojai dažniau vartoja bent 4 kultūros produktus ar paslaugas, patys užsiima kūrybine ir (ar) kultūrine veikla, dažniau lanko kultūros paveldo objektus, istorinės atminties įprasminimo renginius, jame daugiau gyventojų, kurie lanko tokius renginius ir kaip vertybę puoselėja pilietinį ir tautinį tapatumą. Tačiau Kaune mažiau žmonių pritaria kultūrinei įvairovei.

Kauno atveju įdomu įvertinti, ar šio miesto rodikliams turėjo įtaką 2022 m. miesto kaip Europos kultūros sostinės statusas ir su tuo susiję renginiai. 2020 m. Kaune ne visi šie išskirti rodikliai buvo vertinami taip pat – kaip ir šiais metais, tuo metu Kaunas nuo Lietuvos vidurkio išsiskyrė bent 4 kultūros produktų gyvai vartojimu, kultūros paveldo objektų ir istorinės atminties renginių lankymu, žemesniu kultūrinės įvairovės vertinimu, tačiau prieinamumo vertinimas

ir užsiėmimas bei noras užsiimti kūrybine veikla nebuvo išskirtiniai. Lyginant su 2020 m., 2023 m. kultūros prieinamumo Kaune vertinimas padidėjo 14 %, užsiimančių ir norinčių užsiimti kūrybine veikla padaugėjo 7 %; 2023 m. šie rodikliai viršijo Lietuvos vidurkį. Kartu pastebėtina, kad kultūros produktų ir paslaugų kokybės vertinimas Kaune statistiškai reikšmingai nesikeitė. Darytina išvada, kad Europos kultūros sostinės veiklos turėjo įtaką geresniam kultūros prieinamumo vertinimui ir kultūriniam aktyvumui, tačiau ši įtaka nepalietė visų kultūros vertinimo sričių.

Klaipėdos miesto gyventojai dažniau vartoja bent 4 kultūros produktus ar paslaugas, patys užsiima kūrybine ir (ar) kultūrine veikla ar norėtų ja užsiimti, dažniau užsiima mecenatystės, savanorystės ir pan. veikla, dažniau lanko paveldo objektus ir istorinės atminties įprasminimo renginius. Klaipėdoje užfiksuotas du žemesni nei Lietuvos vidurkis rodikliai – nelietuvių tautybės gyventojų, teigiančių, kad jų asmeninis tapatumas yra tvirtai susijęs su Lietuvos kultūra, dalis (tačiau jis paremtas labai maža imtimi, todėl traktuotinas tik kaip galimas polinkis), ir gyventojų, kuriems patogiu ir nekykla kliūčių kalbėti taisyklinga lietuvių kalba, dalis. **Vilniaus miestas išsiskyrė** trimis aukštesniais rodikliais – jame dažniau gerai vertinamas kultūros produktų ar paslaugų prieinamumas ir kokybė (dažnesniu kultūros vartojimu Vilnius neišsiskiria), jo gyventojai dažniau pritaria kultūrinės įvairovės nuostatomis. Vilniaus gyventojams rečiau nei vidutiniškai Lietuvoje svarbu kalbėti taisyklinga lietuvių kalba, nes taip išsaugomas tautiškumas, jie rečiau lanko istorinės atminties

įprasminimo renginius. Šie Vilniaus rodikliai greičiausiai aiškintini jo itin įvairialype tautine sudėtimi. **Žemesniais rodikliais tarp didžiųjų miestų išskyrė Panevėžys** (penki žemiau įvertinti rodikliai, nė vieno įvertinto aukščiau). Jo gyventojai blogiau vertina kultūros produktų ir paslaugų prieinamumą, jame mažiau gyventojų, vartojančių bent 4 kultūros produktus ar paslaugas. Panevėžiečiai rečiau lanko kultūros paveldo objektus, istorinės atminties įprasminimo renginius, jame mažiau gyventojų, lankančių tokius renginius ir kaip vertybę puoselėjančių pilietinį ir tautinį tapatumą. **Alytaus miestas** išsiskyrė trimis aukštesniais rodikliais: gyventojų, vartojančių bent 4 kultūros produktus ar paslaugas, skaičiumi, bei gyventojų dalimi, kuriems patrauklu kalbėti lietuviškai ir svarbu kalbėti taisyklinga lietuvių kalba, nes taip išsaugomas tautiškumas. 2023 m. Alytuje smarkiai pagerėjo kultūros vartojimo gyvai rodiklis (2020 m. jis buvo žemesnis nei Lietuvos vidurkis), ir tai galima aiškinti 2022 m. Alytaus turėtu Lietuvos kultūros sostinės statusu bei su tuo susijusiais renginiais. Vis dėlto kiti rodikliai, pavyzdžiui, kultūros prieinamumo, kokybės vertinimo ar užsiėmimo kūrybine veikla, ir toliau atitinka Lietuvos vidurkį. **Šiaulių miestas** nuo Lietuvos vidurkio neišsiskyrė nė vienu rodikliu.

Didžiausioje **Vilniaus apskrityje (neįskaitant Vilniaus miesto) nusveria žemesni vertinimai** (šeši žemesni ir du aukštesni rodikliai). Lyginant su Lietuvos vidurkiu, Vilniaus apskrities gyventojai prasčiau vertina kultūros paslaugų prieinamumą ir kokybę, rečiau užsiima mecenatystės, savanorystės ir pan.

veiklomis, jie rečiau nurodo, kad jiems svarbu ir patogu kalbėti taisyklinga lietuvių kalba, jie rečiau lanko istorinės atminties įprasminimo renginius. Tačiau Vilniaus apskrities gyventojai dažniau pritaria kultūrinės įvairovės nuostatomis, o jos nelietuvių tautybės gyventojai dažniau teigia, kad jų asmeninis tapatumas yra tvirtai susijęs su Lietuvos kultūra. Tokie rezultatai greičiausiai yra susiję su didele lenkų tautine mažuma Vilniaus apskrityje (57 % apklaustųjų lenkų tautybės gyventojų gyvena šioje apskrityje, dar 39% Vilniuje, likę – kitose Lietuvos vietovėse).

Tarp kitų apskričių, neįskaitant apskričių centrų, **aukštais vertinimais išsiskiria Kauno apskritis ir ypač Alytaus apskritis. Kauno apskrities** (keturi aukštesni ir vienas žemesnis nei Lietuvos vidurkis rodiklis) gyventojai geriau vertina kultūros produktų ir paslaugų prieinamumą, dažniau lanko istorinės atminties įprasminimo renginius, lanko tokius renginius ir kaip vertybę puoselėja pilietinį ir tautinį tapatumą, dažniau teigia, kad jiems svarbu kalbėti taisyklinga lietuvių kalba. Joje mažiau gyventojų, kurie patys užsiima arba būtų linkę užsiimti kūrybine ar kultūrine veikla. **Alytaus apskrityje** (devyni aukštesni ir nė vieno žemesnio rodiklio) daugiau gyventojų, vartojančių bent 4 kultūros produktus ar paslaugas, jos gyventojai geriau vertina kultūros produktų ir paslaugų prieinamumą ir kokybę, dažniau užsiima kūrybine ir (ar) kultūrine, taip pat mecenatystės, savanorystės ir pan. veikla, dažniau lanko kultūros paveldo objektus ir užsiima jų pritaikymu kultūros reikmėms, dažniau lanko istorinės atminties įprasminimo renginius, lanko tokius renginius ir kaip vertybę puoselėja pilietinį

ir tautinį tapatumą, jiems dažniau svarbu kalbėti taisyklinga lietuvių kalba. **Klaipėdos apskritis** nuo Lietuvos vidurkio skiriasi nedaug: čia prasčiau vertinama kultūros paslaugų kokybė ir rečiau lankomi istorinės atminties įprasminimo renginiai, tačiau dažniau pritariama kultūrinei įvairovei. **Šiaulių apskritis** išsiskyrė trimis žemesniais rodikliais – prastesniu kultūros produktų ir paslaugų prieinamumo ir kokybės vertinimu, bei mažesne gyventojų, užsiimančių arba linkusių užsiimti kūrybine ar kultūrine veikla, dalimi. **Panevėžio apskritis** išsiskyrė vienu žemesniu rodikliu – mažesniu pasitenkinimu kultūros produktų ar paslaugų prieinamumu.

Aplink mažesnius miestus besitelkiančios apskritys, į kurių duomenis įskaičiuojami ir apskričių centrai, dažniau išsiskiria žemesniais rodikliais. Marijampolės apskričiai apskaičiuoti penki žemesni rodikliai ir nė vieno aukštesnio; Telšių apskrityje – trys žemesni ir vienas aukštesnis; Utenoje – trys žemesni ir nė vieno aukštesnio; Tauragėje – vienas žemesnis ir vienas aukštesnis. **Tauragė** verta paminėti dėl to, kad 2020 m. ataskaitoje ji išsiskyrė gana žemais su užsiėmimu kultūrine veikla susijusiais rodikliais, o 2023 m. ji yra Lietuvos kultūros sostinė. Iš šių metų duomenų matyti, kad užsiėmimo kūrybine veikla rodiklis, kaip ir ankstesnio tyrimo metu, yra žemesnis negu Lietuvos vidurkis, tačiau reikia atsižvelgti į tai, kad tyrimas buvo atliekamas dar nepasibaigus renginių metams (2023 m. liepos – rugpjūčio mėn.).

Žemesniais rodikliais (šeši žemiau, nė vieno aukščiau įvertinto rodiklio) taip pat išsiskyrė **miesteliai ir kaimai**. Svarbu, kad juose žemiau vertinti kultūros vartojimo ir

vertinimo rodikliai: juose mažiau gyventojų, kurie per metus vartojo bent 4 kultūros produktus ar paslaugas gyvai, jų gyventojai dažniau prasčiau vertina kultūros produktų ir paslaugų prieinamumą ir kokybę, rečiau patys užsiima kūrybine ar kultūrine veikla, rečiau lanko kultūros paveldo objektus ir istorinės atminties įprasminimo renginius. Įdomu, kad **vidutiniai miestai** (didesni nei 3 tūkst. gyv., bet mažesni nei 6 didieji miestai) išskyrė tik teigiamomis nuostatomis lietuvių kalbos atžvilgiu (patrauklu vartoti lietuvių kalbą, svarbu vartoti taisyklingą lietuvių kalbą, nes taip išsaugomas tautiškumas, nekyla kliūčių vartoti taisyklingą lietuvių

kalbą), o visi kiti rodikliai nuo Lietuvos vidurkio nesiskyrė.

Vertinant skirtumus tarp regionų, reikia atkreipti dėmesį, kad regionų išskirtys pagal ankstesnius ir šių metų tyrimą ne visais atvejais sutampa, ypač mažesnių miestų ir apskričių, iš kurių į tyrimą įtraukta mažiau respondentų, atveju. Negalima atmesti, kad skirtingi metų duomenys rodo pasikeitusią atitinkamų regionų kultūrinę situaciją, per trejus metus vykusių renginių ar vykdytų kultūrinių iniciatyvų įtaką. Visgi reikia turėti galvoje, kad regionų vertinimas remiasi palyginti mažomis imtimis, todėl nustatytų skirtumų nereikėtų absoliutinti, labiau remtis ilgalaikėmis tendencijomis.

05

TYRIMO METODOLOGIJA IR
APKLAUSTUJŲ
SOCIODEMOGRAFINĖS
CHARAKTERISTIKOS

Tyrimo metodika

2023 m. išlaikyta 2020 m tyrimo imties sudarymo metodologija: gyventojų apklausos buvo atliekamos dviem būdais: gyvai gyventojų namuose ir internetu. 2014 m. ir 2017 m. tyrimai buvo atliekami tik gyvai gyventojų namuose. 2020 m. tyrimo metodologija, papildyta gyventojų apklausų internetu metodu, leido pasiekti aktyvesnę visuomenės dalį, t. y. jaunimą, aukštesnių pajamų, labiau užimtus gyventojus. Todėl apklausos rezultatai geriau atspindi tikrąją Lietuvos gyventojų įsitraukimo į kultūrą ir pasitenkinimo ja situaciją.

Apklausos metodas

Vyresnių nei 15 m. Lietuvos gyventojų apklausa **tiesioginio interviu būdu** respondento namuose atliekama naudojant kompiuterį. Kompiuteryje buvo parengtas suprogramuotas klausimynas, kurį interviuotojas (-a) nuosekliai skaitė respondentui (-ei) bei žymėjo jo (-os) atsakymus. Toks apklausos būdas leido automatiškai kontroliuoti kvotas, numatyti loginius ryšius tarp klausimų ir klausimų seką. Apklausų atlikėjai neturėjo galimybės keisti klausimų eiliškumo. Duomenys buvo automatiškai kaupiami elektroninėje laikmenoje, todėl tai leido išvengti žmogiškojo faktoriaus nulemtų klaidų duomenų suvedimo metu.

Apklausos internetu metu taip pat buvo naudojamas suprogramuotas klausimynas, kurį pildydamas respondentas (-ė) negali keisti klausimų sekos, eigos, jų praleisti. Kaip ir interviu namuose atveju, kvotos ir duomenų kaupimas elektroninėse laikmenose kontroliuojami bei organizuojami iš centrinio kompiuterio, prižiūrint tyrimo organizatoriams.

Apklausos tikslinė grupė

Apklausos tikslinė grupė – 15 metų ir vyresni Lietuvos gyventojai. Nors esamų ar potencialių kultūros produktų ir paslaugų vartotojai yra visi šalies gyventojai, jauniausieji šalies gyventojai dalyvauti apklausoje dar nekviečiami. *ESS-net Culture* metodologijos apraše konstatuojama, kad, idealiu atveju, apklausos tikslinė grupė turėtų apimti gyventojus nuo 6 metų amžiaus, nors tai ir nėra įprastinė praktika.

Generalinė visuma – 2 430 152 gyventojai¹⁴. Gyventojai instituciniuose namuose (ilgalaikio gydymo įstaigose, vaikų, senelių globos namuose, nakvynės namuose, specialiosiose mokyklose, kalėjimuose, vienuolynuose) neapklausiami.

¹⁴ Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje (nuo 15 metų), Valstybės duomenų agentūros duomenys, 2023 m.

Apklaustųjų socialinės – demografinės charakteristikos

		2023 m.	2020 m.	2017 m.	2014 m.
Lytis	Vyras	46%	46%	44%	44%
	Moteris	54%	54%	56%	56%
Amžiaus grupės	15–19 metų	5%	6%	8%	8%
	20–29 metų	13%	14%	16%	16%
	30–39 metų	16%	15%	15%	15%
	40–49 metų	15%	16%	17%	17%
	50–59 metų	18%	18%	16%	16%
	60–69 metų	16%	15%	12%	12%
	70 metų ir vyresni	17%	17%	16%	16%
Išsimokslinimas	Pradinis	1%	2%	5%	5%
	Pagrindinis	8%	12%	12%	12%
	Vidurinis	27%	33%	32%	32%
	Aukštesnysis	20%	23%	24%	24%
	Aukštasis neuniversitetinis	10%	6%	6%	6%
	Aukštasis universitetinis	34%	25%	21%	21%
Tautybė	Lietuvis(-ė)	92%	90%	90%	90%
	Rusas(-ė)	3%	4%	4%	4%
	Lenkas(-ė)	4%	4%	4%	4%
	Kita tautybė	1%	2%	2%	2%
Gyv. vietovės dydis	Vilnius, Kaunas, Klaipėda	35%	35%	40%	40%
	Kiti miestai (virš 3 tūkst. gyv.)	32%	33%	22%	22%
	Miesteliai ir kaimai (iki 3 tūkst. gyv.)	32%	32%	38%	38%
Gyvenamoji vieta	Vilnius	19%	20%	18%	18%
	Kaunas	11%	10%	10%	10%
	Klaipėda	5%	5%	5%	5%
	Šiauliai	4%	4%	4%	4%
	Panevėžys	3%	3%	3%	3%
	Vilniaus apskritis	9%	9%	9%	9%
	Utenos apskritis	5%	5%	5%	5%
	Kauno apskritis	10%	10%	10%	10%
	Alytaus apskritis	5%	5%	5%	5%
	Marijampolės apskritis	5%	5%	5%	5%
	Panevėžio apskritis	5%	5%	5%	5%
	Šiaulių apskritis	6%	6%	7%	7%
	Tauragės apskritis	3%	3%	3%	3%
	Telšių apskritis	5%	5%	5%	5%
	Klaipėdos apskritis	6%	6%	6%	6%

		2023 m.	2020 m.	2017 m.	2014 m.
Užsiėmimas	Pats sau darbdavys	7%	5%	5%	3%
	Samdomas darbuotojas	51%	49%	40%	40%
	Vaiko priežiūros atostogose	3%	2%	5%	3%
	Bedarbis, ieškote darbo	9%	9%	11%	11%
	Pensininkas	23%	27%	28%	30%
	Moksleivis	3%	4%	7%	5%
	Kita				
	Studentas	3%	4%	3%	6%
	Ūkininkas	1%	1%	1%	2%
	Santykis su kultūra	Susiję su kultūros sritimi	16%	12%	9%
Nesusiję su kultūros sritimi		84%	88%	91%	93%
Šeiminė padėtis	Vedęs, ištekėjęsi	50%	48%	45%	44%
	Gyvena kartu nesusituokę	10%	9%	7%	7%
	Nevedęs, netekėjęsi	19%	20%	21%	22%
	Išsiskyrę	10%	11%	11%	12%
	Našlys, našlė	11%	12%	16%	15%
Namų ūkio dydis (žmonių skaičius)	Vienas	23%	24%	30%	31%
	Du	38%	40%	25%	26%
	Trys	19%	18%	20%	20%
	Keturi ir daugiau	21%	18%	24%	23%
Vaikai iki 15 metų šeimoje	Nėra	77%	78%	69%	73%
	Yra	23%	22%	31%	27%
Pajamos vienam NŪ nariui per mėnesį	Žemos (iki 600 EUR)	28%	27%	62%	78%
	Vidutinės (601–1000 EUR)	29%	41%	18%	9%
	Aukštos (virš 1000 EUR)	25%	15%	2%	1%
	Nenurodė	18%	17%	18%	12%
Naudojimosi internetu dažnis	Kasdien arba beveik kasdien	88%	85%		
	1-2 kartus per savaitę	2%	3%		
	Rečiau nei kartą per savaitę	1%	1%		
	Internetu nesinaudoju	9%	11%		

LIETUVOS
KULTŪROS
TARYBA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
KULTŪROS MINISTERIJA

RINKODAROS IR
KOMUNIKACIJOS
MOKSLŲ INSTITUTAS

norstat